

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MİLANO'DAKİ TARİHİ YAPILARIN GİRİŞLERİNİN
MİMARİ VE ESTETİK YÖNDEN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mısra SOYLU
(Y2113.050016)

Mimarlık Ana Bilim Dalı
Mimarlık Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ufuk Fatih KÜÇÜKALİ

OCAK, 2024

T.C.
İSTANBUL AYDIN ÜNİVERSİTESİ
LİSANSÜSTÜ EĞİTİM ENSTİTÜSÜ

MİLANO'DAKİ TARİHİ YAPILARIN GİRİŞLERİNİN
MİMARİ VE ESTETİK YÖNDEN İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

Mısra SOYLU
(Y2113.050016)

Mimarlık Ana Bilim Dalı
Mimarlık Programı

Tez Danışmanı: Prof. Dr. Ufuk Fatih KÜÇÜKALİ

OCAK, 2024

ONAY FORMU

ONUR SÖZÜ

Yüksek Lisans tezi olarak sunduğum “Milano’daki tarihi yapıların girişlerinin mimari ve estetik yönden incelenmesi” adlı çalışmanın, tezin proje safhasından sonuçlanmasına kadarki bütün süreçlerde bilimsel ahlak ve geleneklere aykırı düşecek bir yardıma başvurulmaksızın yazıldığını ve yararlandığım eserlerin Kaynakça’da gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanılmış olduğunu belirtir ve onurumla beyan ederim. (.../01/2024)

Mısra SOYLU

ÖNSÖZ

Öncelikle tez çalışmamda yardımlarını esirgemeyen ve destekleyen tez danışmanım Prof. Dr. Ufuk Fatih Küçükali'ye teşekkür ediyorum.

Tez çalışmamın en başından beri beni destekleyen ve yardımlarını esirgemeyen annem Gönül Soylu'ya, babam Ercan Soylu'ya ve ablam Öykü Soylu'ya teşekkürlerimi borç bilirim.

Ocak, 2024

Mısra SOYLU

MİLANO'DAKİ TARİHİ YAPILARIN GİRİŞLERİNİN MİMARİ VE ESTETİK YÖNDEN İNCELENMESİ

ÖZET

Milano şehri ortaçağ yapılarından rönesans başyapıtlarına ve modern yeniliklere kadar uzanan çeşitli mirası ile mimaride çok önemli bir yere sahiptir. Milano'daki estetik önem, binaları aşarak şehrin genel tasarım anlayışına etki etmektedir. Binaları, kamusal alanları ve tasarıma olan bağlılığı, yalnızca geçmişini yansıtmakla kalmayıp aynı zamanda onu bir sanat, kültür ve mimari yenilik merkezi olarak geleceğe taşıyan bir şehir görüntüsüne toplu olarak katkıda bulunuyor. Bu çalışma zengin bir tarihe, mimari ve kültürel öneme sahip bir şehir olan Milano'daki tarihi yapıların girişlerinin mimari ve estetik yönden incelenmesini ele almaktadır. Bina girişleri, bir yapı ile onun ziyaretçileri arasındaki ilk etkileşim noktası olarak hizmet ederek mimaride çok önemli bir rol oynar. Girişler yalnızca işlevsel fonksiyonlarının ötesinde, bir binanın genel estetiğine ve mimarisine önemli ölçüde katkıda bulunan güçlü unsurlardır. Girişin tasarımı, kültürel etkileri ve tarihi bağlamı aktararak tüm binanın tasarımını belirler. Girişler tasarlanırken tamamı görsel etkiye ve duysal deneyime katkıda bulunan orantı, simetri, malzeme ve süsleme sanatı gibi kavramların dikkatli bir şekilde ele alınması yapı mimarisini için önem arz eder. Girişler aynı zamanda geçiş mekânı görevi görerek dış ortamdan iç mekana hareketi kolaylaştırır ve varış hissi yaratır. Çalışmada incelenen Milano'daki tarihi yapı girişleri mimari özellikleriyle Milano'nun kültürel kimliğinin somut ifadeleri olarak hizmet eder. Tasarımda kullanılan malzeme ve renk seçimi, heykel ve süsleme kullanımı cephelerin, kapıların, giriş avlularının ve giriş yollarının önemini artırır. Kemerler, sütunlar, karmaşık oymalar gibi unsurlar binanın görsel diline katkıda bulunarak tasarım yapının kimliğini oluşturur. Temelde bina girişleri yalnızca işlevsel bir kavram değil aynı zamanda mimari yapıların estetiğini ve kullanıcı deneyimini şekillendiren bütüncüleyici bileşenlerdir.

Anahtar Kelimeler: Yapı girişi, Milano, cephe

ARCHITECTURAL AND AESTHETIC EXAMINATION OF THE ENTRANCES OF HISTORICAL BUILDINGS IN MILAN

ABSTRACT

The city of Milan has a very important place in architecture with its diverse heritage ranging from medieval buildings to Renaissance masterpieces and modern innovations. The aesthetic importance in Milan goes beyond the buildings and affects the general design approach of the city. Its buildings, public spaces and commitment to design collectively contribute to the image of a city that not only reflects its past but also propels it into the future as a center of art, culture and architectural innovation. This study deals with the architectural and aesthetic examination of the entrances of historical buildings in Milan, a city with a rich history, architectural and cultural importance. Building entrances play a crucial role in architecture, serving as the first point of interaction between a building and its visitors. Beyond their purely functional functions, entrances are powerful elements that contribute significantly to the overall aesthetics and architecture of a building. The design of the entrance determines the design of the entire building, conveying cultural influences and historical context. When designing entrances, it is important for building architecture to carefully consider concepts such as proportion, symmetry, materials and decorative art, all of which contribute to visual impact and sensory experience. Entrances also serve as transition spaces, facilitating movement from the outdoors to the interior and creating a sense of arrival. The historical building entrances in Milan examined in the study serve as concrete expressions of Milan's cultural identity with their architectural features. The choice of materials and colors used in design, and the use of sculpture and ornamentation increase the importance of facades, doors, entrance courtyards and entryways. Elements such as arches, columns, and intricate carvings contribute to the visual language of the building, creating the identity of the design structure. Fundamentally, building entrances are not only a functional concept but also integral components that shape the aesthetics and user experience of architectural structures.

Keywords: Building entrance, Milan, facade

İÇİNDEKİLER

Sayfa

ONUR SÖZÜ	i
ÖNSÖZ	ii
ÖZET	v
ABSTRACT	vii
İÇİNDEKİLER	ix
ÇİZELGELER LİSTESİ	xiii
ŞEKİLLER LİSTESİ	xv
I. GİRİŞ	1
A. Tez Konusu.....	1
B. Tezin Amacı.....	2
C. Tezde Kullanılacak Yöntem	2
D. Tezin Kapsam ve İçeriği.....	3
II. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR	5
A. Tarihi Yapılarda Girişler	5
1. Geçiş Mekanları	5
a. Eşikler.....	7
b. Saçaklar	8
c. Arkadlar	9
d. Pasajlar	11
e. Atriumlar	12
f. Girişler	13

2. Yapı Giriş Nedir?	14
a. Dış Mekan Girişleri	15
b. İç Mekan Girişleri	22
B. Giriş Mekanlarının Tasarımına Etki Eden Faktörler	25
1. Psikolojik Faktörler	25
a. Mekan Algısı	25
b. Fark edilebilirlik ve Yön Duygusu	25
c. Hareket	27
2. Fiziksel Faktörler	28
a. Form	28
b. Ölçü ve Oran	29
c. Aydınlatma	31
d. Malzeme Seçimi	32
C. Mimari Yapılarda Estetik	33
1. Mimarlıkta Estetiğin Dışsal Özellikleri	34
a. Ölçü, Ölçek, Oran	34
b. Modül	35
c. Simetri ve Denge	36
d. Ritim	37
e. Doluluk- Boşluk	38
e. Kontrast	39
f. Şekil Zemin İlişkisi	39
g. Renk	39
h. Doku	40
i. Işık	40

D. Milano Şehrinin Kentsel Özellikler.....	41
1. Milano Şehir Mimarisi.....	41
2. Milano Şehir Estetiği	42
3. Mekansal Organizasyon.....	43
4. Malzeme ve Renk Kullanımı	45
5. Yapı Formu ve Tasarımı	46
6. Fiziksel Çevre ve Yapı İlişkisi.....	47
III. MİLANO'DA GÖRÜLEN MİMARİ AKIMLAR	49
A. Romanesk Dönem	49
B. Gotik Dönem	51
C. Rönesans Dönem	54
D. Barok Dönem.....	58
E. Neoklasik Dönem.....	61
F. Art Nouveau	64
G. Modernizm ve Postmodernizm.....	67
a. Modernizm	67
b. Postmodernizm.....	68
IV. MİLANO ŞEHRİNDE BULUNAN TARİHİ YAPILARIN CEPHELERİ, GİRİŞLERİ VE KAPILARI	71
A. Santa Maria delle Grazie	71
B. Duomo Katedrali	77
C. Galleria Vittorio Emanuele II	83
D. San Giuseppe Kilisesi.....	87
E. Sforza Kalesi	89
VI. SONUÇ	93
VII. KAYNAKÇA.....	95

ÖZGEÇMİŞ.....107

ÇİZELGELER LİSTESİ

	<u>Sayfa</u>
Çizelge 1. Ching'in mekansal ilişki analizi.....	7
Çizelge 2. 19.Yüzyıl ve sonrasında inşa edilen yapı girişleri	21
Çizelge 3. 19.Yüzyıl ve sonrasında inşa edilen yapıların iç mekan girişleri	23
Çizelge 4. Renklerin bireyler üzerindeki psikolojik etkileri	40
Çizelge 5. İncelenilen yapıların özet tablo gösterimi.....	94

ŞEKİLLER LİSTESİ

Sayfa

Şekil 1. Mekanın fiziksel ögelerle tanımlandırılması	5
Şekil 2. Chandigarh Meclis Sarayı.....	9
Şekil 3. Kaufmann Evi	9
Şekil 4. İki Boyutta Arkad Çizimi.....	10
Şekil 5. Arkad Örnekleri	10
Şekil 6. Pommeraye Pasajı.....	11
Şekil 7. Galleria Vittorio Emanuele II	11
Şekil 8. Atrium Örnekleri.....	12
Şekil 9. Pazzi Şapeli.....	13
Şekil 10. Edfu Tapınağı.....	13
Şekil 11. Cam Ev	14
Şekil 12. Bir yapının tanımlanmış bir alanına girme eylemi	16
Şekil 13. Düz Giriş.....	17
Şekil 14. Gömme Giriş.....	18
Şekil 15. Çıkıntılı Giriş	19
Şekil 16. Arco della Pace	20
Şekil 17. Giriş Kapısı Örnekleri.....	20
Şekil 18. Yapıya cepheden, açılı ve spiral yaklaşım.....	22
Şekil 19. Yapıdaki dolaşım alanı türleri.....	24
Şekil 20. Woodstock caddesi	26
Şekil 21. Tac Mahal	26
Şekil 22. Şövalyeler Manastırı, Fransa	27
Şekil 23. Hareketin kullanıcı üzerindeki etkisi	27
Şekil 24. Formun dönüşümü	28
Şekil 25. Renzo Piano'nun Pompidou Center eskizi	29
Şekil 26. Toskana düzenindeki bir tapınak girişi.....	30
Şekil 27. Reims Katedrali	31
Şekil 28. Cichosza Kulübeleri.....	32

Şekil 29. Kuggen Binası.....	32
Şekil 30. Spor ve Boş Zaman Merkezi.....	33
Şekil 31. Via Turati'deki cephenin oran ve ölçek gösterimi.....	34
Şekil 32. Le Corbusier, Modülör.....	35
Şekil 33. Eksenel simetri kullanılarak oluşturulmuş denge	36
Şekil 34. Torcello Kubbesinde bulunan sunak muhafazasındaki plaklar.....	37
Şekil 35. Zacherl-Haus, Viyana	37
Şekil 36. Partenon Tapınağı, Yunanistan	38
Şekil 37. Milano şehrinin uydu görüntüsü	42
Şekil 38. Piazza Meda	43
Şekil 39. Brera Caddesi.....	44
Şekil 40. Piazza del Duomo Meydanı	45
Şekil 41. Galleria Vittorio Emanuele II	47
Şekil 42. Sant'Ambrogio Bazilikası Planı.....	50
Şekil 43. Duomo Katedralinin Zirvesindeki Heykeller.....	52
Şekil 44. Duomo Katedralinin Gotik Tazdaki Vitray Pencereleri	52
Şekil 45. Duomo Katedralinin Dış Cephe Süslemeleri	53
Şekil 46. Duomo di Milano Katedralinin Haç Planı	54
Şekil 47. Biblioteca Ambrosiana.....	56
Şekil 48. Sforza Kalesi	56
Şekil 49. Santa Maria presso San Satiro Planı	57
Şekil 50. San Bernardino alle Ossa, Milano.....	59
Şekil 51. San Bernardino alle Ossa, Milano.....	59
Şekil 52. San Lorenzo Bazilikası Zemin Kat Planı, Milano	60
Şekil 53. Palazzo Saporiti, Milano	62
Şekil 54. Palazzo Anguissola, Milano.....	62
Şekil 55. San Pietro di Gessate Kilisesi Planı, Milano.....	63
Şekil 56. Casa Galimberti, Milano	65
Şekil 57. Casa Laugier, Milano	65
Şekil 58. Casa Guazzoni planı, Milano	66
Şekil 59. Casa Guazzoni planı üç boyut gösterimi, Milano	66
Şekil 60. Torre Velasca, Milano.....	69
Şekil 61. Monte Amiata, Milano	69
Şekil 62. Santa Maria delle Grazie Cephe (Z, Borowski).....	72

Şekil 63. Santa Maria delle Grazie 2. Kat Cephe Görüntüsü.....	73
Şekil 64. Santa Maria delle Grazie Tiburio.....	73
Şekil 65. S. Maria delle Grazie Dış Cephe Motifleri	74
Şekil 66. S.Maria delle Grazie Ana Giriş Kapısı	75
Şekil 67. S. Maria delle Grazie Ana Giriş Kapısı	75
Şekil 68. S. Maria delle Grazie Manastırının kapısı	77
Şekil 69. Chioistro delle Rane (Kurbağalar Manastırı).....	77
Şekil 70. Duomo Katedrali dış cephe görüntüleri	78
Şekil 71. Duomo Katedralinde bulunan heykeller	79
Şekil 72. Duomo Katedrali Madonnina heykeli.....	79
Şekil 73. Duomo Katedralinin ana giriş kapısı üzerindeki pencere	80
Şekil 74. Yeni Kanun heykeli	81
Şekil 75. Eski Kanun heykeli	81
Şekil 76. Duomo Katedrali bronz kapısı	82
Şekil 77. Duomo Katedrali bronz kapısının alınlığı.....	82
Şekil 78. Galleria Vittorio Emanuele II iç mekan görselleri.....	83
Şekil 79. Galleria Vittorio Emanuele II girişi	83
Şekil 80. Galleria Vittorio Emanuele II ve Duomo meydanı.....	84
Şekil 81. Galleria Vittorio Emanuele II girişinin detay görselleri	85
Şekil 82. Galleria Vittorio Emanuele II cam kubbe.....	86
Şekil 83. Milano, Roma, Torino ve Floransa şehirlerini tasvir eden armalar	86
Şekil 84. Amerika, Asya, Avrupa, Afrika kıtalarını tasvir eden freskler.....	87
Şekil 85. San Giuseppe Kilisesi dış cephesi.....	88
Şekil 86. Kutsal Aileyi tasvir eden işleme	89
Şekil 87. Sforza Kalesi.....	89
Şekil 88. Filarete Kulesi.....	90
Şekil 89. Torre Santi di Spirito ve Torre del Carmine	90
Şekil 90. Carmini Kalesi	91
Şekil 91. Sforza Kalesi iç avlusu.....	91

I. GİRİŞ

A. Tez Konusu

Milano, İtalya'nın Lombardiya bölgesinde yer alan ve ülkenin ikinci en büyük şehri olan tarihi ve kültürel bir merkezdir. Milano, uzun tarihi bir geçmişe sahip olup, Roma İmparatorluğu döneminden beri önemli bir yerleşim merkezi olarak hizmet vermiştir. Bu nedenle, şehirde bulunan mimari yapılar, çeşitli dönemlerden etkilenmiş ve birbirinden farklı kalıpları yansıtmaktadır. Milano sanat tarihinin gelişimine çok önemli katkılar sağlamış ve birçok modern sanat akımlarının öncüsü olmuştur. İkinci dünya savaşından sonra şehir, Milano'nun değişen yapısal ve plan tarihinin yeni örneklerini görmüştür. Milano'nun mimari dokusu, antik dönemden modern döneme kadar uzanan çeşitli tarzların bir karışımını yansıtmaktadır. Gotik, Rönesans, Barok ve Art Nouveau gibi farklı tarzlarda inşa edilmiş yapılar, şehrin zengin kültürel geçmişini ve estetik değerini ortaya koymaktadır. Dünyanın en büyük katedrali de olmak üzere birçok tarihi ve mimarlık harikası yapılara ev sahipliği yapar. Bu yapılar sadece cephe anlamında değil girişlerde dahil olmak üzere tüm mekan ve detaylarıyla zengin mimariye sahiptir.

Milano'da, çoğu dikkat çekici alanlar apartman girişlerinde, avlularda, duvarların arkasında veya herhangi bir apartmanın kapısının hemen içinde gizlenmiştir. Bu girişlerin yeniliği, estetiği ve coşkusu İtalyan modernizminin zengin mimarisini açıkça göstermektedir. Genellikle ölçülü cephelerin arkasına gizlenmiş olan bu estetik Milano girişleri, yan yana dizilmiş taş zeminlerden, minimalist geometrik duvar resimlerine kadar canlı renk ve biçim konfigürasyonlarıyla kamusal ve özel alana aracılık eden İtalyan modernizminin göz kamaştırıcı örnekleri olarak ortaya çıkarır. Aynı zamanda mekanın mimari düzeyinde açıklık ve doluluklar, malzemelerin ritmik değişimleri, mekânsal duraklamaların kullanımı ve biçimsel ve tarihsel alıntı teknikleri gibi unsurlar içerir. Tarihi boyunca birçok medeniyete ev sahipliği yapmış olan Milano, farklı mimari tarzlara sahip birçok önemli giriş ve giriş kapılarına da ev sahipliği yapmıştır. Bu girişler, şehrin zenginliği, kültürü ve mimarisini yansıtmaktadır. Milano'nun girişleri, şehrin ilerleyişi ve mimarisini görmek

isteyenler için önemli birer duraktır ve farklı dönemlerden etkilenmiş farklı tarzlardaki yapılarıyla şehre karakter katar. Her biri kendine bir hikaye anlatan bu girişler, Milano'nun zengin kültürel mirası içinde çok önemli yere sahiptir. Bu tarihi yapıların girişleri ve giriş kapıları detaylarında birçok mimari akıma rastlanır. Milano'nun tarihi geçmişine bakıldığında, Roma İmparatorluğu, Avusturya, Fransa ve İspanya gibi ülkelerin kente egemen olmaları nedeniyle kendi kültürlerini burada yaşattıkları görülmektedir.

B. Tezin Amacı

Bu tez çalışması, birçok akıma ev sahipliği yapan, mimari ve tarihi zenginliği üst seviyede olan Milano şehrinin tarihi yapılarının giriş bölümlerinin detaylı incelenmesiyle gerçekleşmiştir. Bu çalışmanın amacı Milano şehrinin içinde bulunan bazı yapıların girişlerinin zengin mimarisinin incelenmesi, kullanılan malzemelerin, yöntemlerin ve ait olduğu dönem hakkında verimli bir kaynak oluşturmak hedeflenmektedir. Yapılan araştırmalar ve analizler dönemine uygun bir şekilde inşa edilen yapıların girişlerinin tarihi yansıttıklarını, malzeme ve renk seçimiyle özgün bir yapıya dönüştüklerini göstermektedir.

C. Tezde Kullanılacak Yöntem

Çalışmanın başlangıcında, bu konuya benzer olarak yapılan çalışmalar literatür taraması ile gözden geçirilip incelenmiştir. Araştırmanın ikinci aşamasında tarihi ve mimari bir öneme sahip olan Milano şehrinde bulunan tarihi yapıların girişleri mimari açıdan incelenmiş ve görsel belgelendirme yapılmıştır. Araştırmanın son aşamasında, elde edilen verilere dayanarak değerlendirmeler yapılmıştır.

Çalışma, basılı ve internet üzerinden edinilen bilgiler çerçevesinde yazılmıştır. Konuyla ilgili yazılan kitap, tez çalışmaları, makaleler, konferans ve sempozyum bildirileri aracılığıyla kavramsal çerçeve oluşturulmuştur. Kavramlara ilişkin disiplinlerarası tanımlamalar ve sertifikasyonlar incelenmiştir.

D. Tezin Kapsam ve İçeriği

Çalışma kapsamında Milano şhrinin özellikleri ve Milano şhrinde bulunan tarihi yapıların girişlerinin malzeme ve renk seçimi, fiziksel çevreyle uyumu ve tarihi önemi gibi kavramlarla açıklanması ele alınmaktadır. Bu değerlendirmede seçilen örnek üzerinden cephe, konum ve detay görsellerine yer verilmiştir.

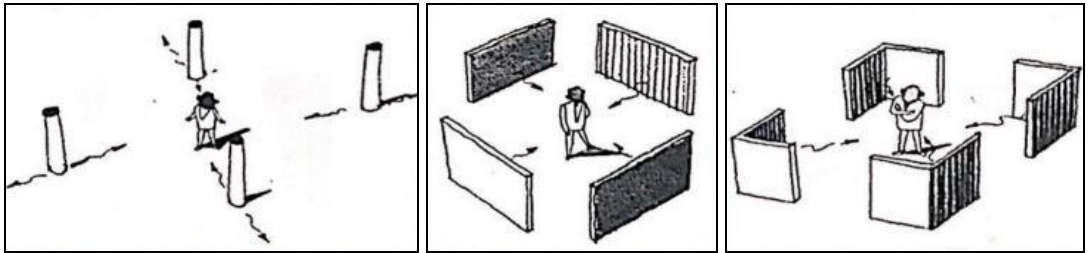
II. KAVRAMSAL AÇIKLAMALAR

A. Tarihi Yapılarda Girişler

1. Geçiş Mekanları

Mekan, içinde insanların bulunduğu, insanların etkileşimlerine ev sahipliği yapan ve bu etkileşimlere uygun donatılara sahip olan, bu yapı ve karakteri tarafından belirlenen bir alandır (Gür, 1996:43).

Ashihara (1981) üç farklı şekilde mekan oluşumunu açıklar. Birincisi, alandaki dört farklı kolon, mekan sınırlarını tam olarak belirlemese de bir mekanın tarifini yapmaktadır. İkincisinde, kullanılan dört farklı birbirinden ayrı olan düzlem, bireyin kendini daha güvende hissetmesini sağlamaktadır. Ancak, bu dört düzlemin köşe noktaları belirgin bir şekilde tanımlandığında ve birbiriyle bağlantılı hale geldiğinde mekân daha belirgin hale gelmektedir. Üçüncüsünde, mekanın tanımlanmasında fiziksel öğelerin en etkili olduğu bir durumdur. Mekanın köşe noktalarındaki netlik ve belirginlik, kapalı bir mekan hissi oluşturarak bireyin kendini sınırlı ve güvende hissetmesini sağlamaktadır (Ashihara, 1981:79)(Şekil-1).

Şekil 1. Mekanın fiziksel öğelerle tanımlandırılması

Kaynak: (Ashihara, 1981:79)

Krier'e göre, mekanların estetik niteliklerini değerlendirirken sadece kişisel duygusal tepkiler değil, aynı zamanda sosyal, politik ve kültürel faktörlerin de etkisinin yapılan çalışmalarla gösterildiği bilinmektedir (Krier, 1979:15).

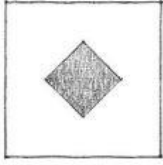
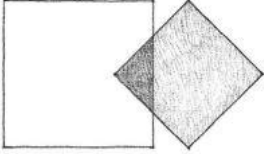
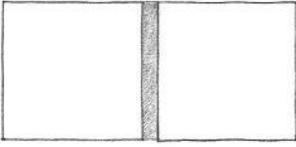
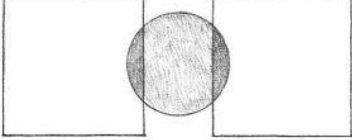
Yapılar genel olarak işlev, yakınlık-uzaklık ya da dolaşım yolu açısından birbiriyle ilişkili çok sayıda mekândan oluşmaktadır (Ching, 2002:184). Bu mekanların aralarındaki ilişki geçiş mekanlarını doğurur (Ataoglu, 2009:19).

Mimaride geçiş mekanları, bir bina içinde insanların bir işlevsel alandan diğere hareketini kolaylaştıran alanları ifade eder. Bu alanlar genellikle iki farklı alan veya oda arasında yer alır ve bağlayıcı veya geçit görevi görür. Geçiş alanları, bir bina içinde düzgün ve mantıklı bir akış oluşturmak için gereklidir ve genel tasarımın ayrılmaz bir parçasıdır.

Mekanların kendi aralarında oluşturduğu ilişki 4 bölümde incelenir (Ching, 2002: 187)(Çizelge 1).

1. Mekan içinde mekan: Büyük bir ana mekan, içine daha küçük bir mekanı entegre edebilir. Bu, iç mekanlar arasında görsel ve mekansal bağlantıların kurulabileceği ve iç mekanın dış çevreyle ilişkisinin sağlanabileceği bir tasarım yaklaşımını tanımlar. İç mekanlar arasındaki bu ilişki, iç mekanın ana mekana bağımlı olduğu bir şekilde kurulur ve ana mekan, iç mekanın bir tür çerçevesini veya bağlamını oluşturur (Ching, 2002: 188).
2. İç içe geçen mekan: Bir yapının veya mekanın içinde, farklı mekanların birbirine entegre edildiği veya birbirleriyle bağlantılı olduğu bir tasarım veya düzenleme kavramını ifade eder. Bu tasarım yaklaşımı, mekanların birbirine yakın bir ilişki içinde olmasını veya birbirleriyle entegre olmasını sağlar. İç içe geçmiş mekanlar, genellikle farklı işlevlere veya kullanımlara sahip olan mekanların birleştirilmesi gerektiğinde kullanılır (Ching, 2002: 188).
3. Yanyana mekan: İki mekanın birbirine komşu olduğu veya birbirlerine bir sınırı paylaştığı bir bağlamı tanımlar. Bu iki mekan arasındaki fiziksel temas veya sınır, mimari tasarım veya mekan organizasyonunda önemli bir rol oynar ve bu iki mekan arasındaki ilişkiyi belirler. İki mekanın bitişik olması, kullanıcıların bu iki mekan arasında geçiş yapmasını veya etkileşimde bulunmasını kolaylaştırabilir (Ching, 2002: 188).
4. Bir ortak mekan ile birbirlerine bağlanmış mekan: İki mekan arasındaki ilişkinin, bu iki mekanın birbiriyle doğrudan etkileşimde bulunması yerine, aracı bir mekan veya ortak bir mekan tarafından kolaylaştırıldığını ifade eder. Bu ortak mekan, iki mekan arasında bir geçiş veya bağlantı noktası olarak hizmet eder ve bu iki mekanın birbiriyle ilişkili olmasını sağlar. İki mekan arasındaki ilişki, bu ortak mekanın varlığına dayanır ve bu mekanlar arasındaki etkileşimi kolaylaştırır (Ching, 2002:188).

Çizelge 1. Ching'in mekansal ilişki analizi

	1.Mekan içinde mekan
	2. İç içe geçen mekan
	3.Yanyana mekan
	4. Bir ortak mekan ile birbirlerine bağlanmış mekan

Kaynak: (Ching, 2002:188)

a. Eşikler

Cambridge Sözlüğü'ne göre, eşik terimi bir binanın veya odanın girişindeki zemin olarak tanımlanır. Öte yandan, Longman Sözlüğü'nde eşik için verilen tanımlar, "bir şeyin başlamasına veya etkili olmaya başladığı seviye" ve "yeni ve önemli bir olayın veya gelişmenin başlangıcı" olarak verilir (Alakavuk, 2018:1). Eşik, mimari bir öge veya mekansal düzenleme olarak, belirli jestlerin ve etkinliklerin gerçekleştirildiği, tarihsel olarak özel bir biçimde belirlenmiş, kültürel açıdan anlam yüklü geçiş bölgelerini öne çıkarır (Bhonsle, 2010:32). Eşik mekanlar, genellikle mimari planlarda ihmal edilen ve şehirlerde bireylerin kendi inisiyatifleriyle doğal olarak geliştirdikleri alanlar olarak ortaya çıkar (Öztürk, 2020:2). Eşik mekânlar, çeşitli deneyimleri ve keşfedilebilirliği teşvik ederek bireylere özgü mekânlar sunar ve mekânda farkındalık yaratır. Bu mekânlar, içerdikleri potansiyellerle mekânda çok boyutlu deneyimleri sergilerken, toplumsal ilişkilerin kurulmasına olanak tanır ve dikkat çekici alanlar haline gelirler (Öztürk, 2020:2).

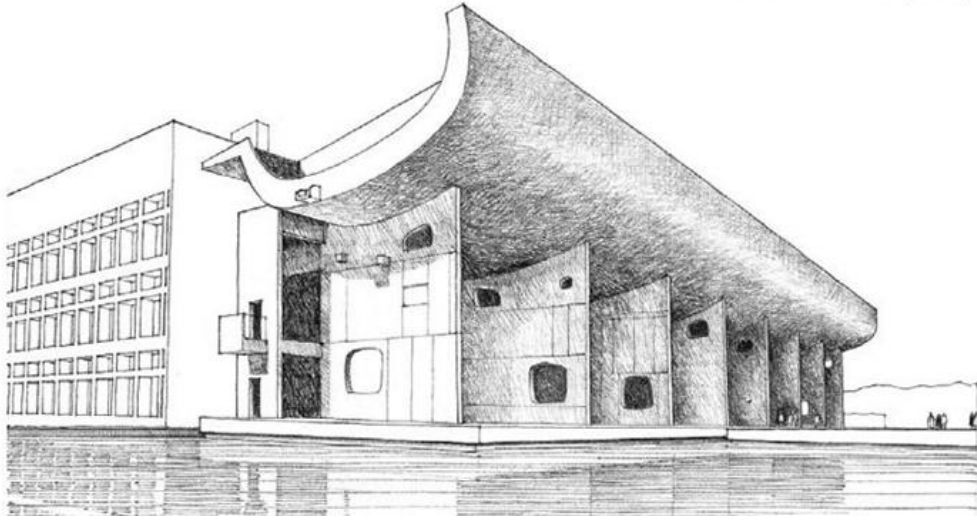
Eşikler, mimari tasarımda önemli bir rol oynar çünkü farklı mekânların fonksiyonları, atmosferleri, kullanımları veya karakterleri arasındaki geçişi sağlarlar. Eşikler, bir binanın veya mekânın girişleri gibi belirgin ve fiziksel olabileceği gibi, daha soyut veya sembolik olabilir. Örneğin, bir kapının fiziksel eşik olarak kullanılması yanı sıra, bir mekânın aydınlatması, malzeme seçimi veya dekorasyonu gibi unsurlar da eşik oluşturabilir. Eşikler, kullanıcıların mekânda dolaşırken deneyimledikleri geçişlerin anlamını ve niteliğini belirleyebilir. Ayrıca, eşik kavramı sadece fiziksel sınırları aşmakla sınırlı değildir. Mimarlıkta eşik aynı zamanda psikolojik, duygusal ve sembolik bir anlama sahip olabilir. Bu nedenle, eşiklerin dikkatli bir şekilde tasarlanması ve düşünülmesi, bir mekânın kullanımını ve deneyimini büyük ölçüde etkileyebilir.

b. Saçaklar

Saçak, bir binanın destek duvarlarının ötesine uzanan bir çatının alt kenarı veya sarkan kısmıdır. Çeşitli işlevlere sahip kritik bir mimari özelliktir. Saçaklar, binadan dışarı doğru uzanan ve çatının alt kenarını oluşturan bölgelerdir (Şekil-2). Bu bölgeler, güneşin, yağmurun ve rüzgarın etkilerinden koruma sağlar ve bina içini iklimsel etkenlere karşı korur (Perinçek, 2003:60).

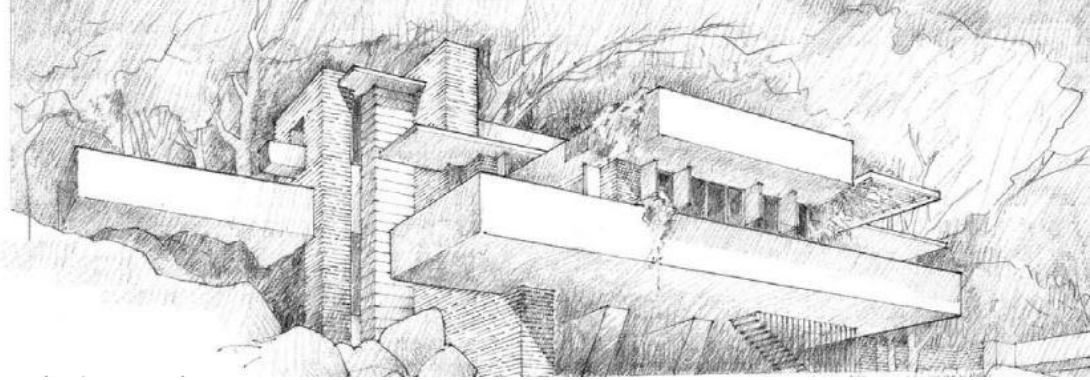
Saçakların bir binanın genel görünümü üzerinde önemli bir etkisi olabilir. Mimari karakter katabilir, ölçek duygusu yaratabilir ve binanın tarzına ve tasarımına katkıda bulunabilirler (Şekil-3). Boyutu ve stili, minimal çıkıntılardan ayrıntılı ve dekoratif saçaklara kadar mimari tasarımda önemli ölçüde farklılık gösterebilir. Saçağın özel tasarımı ve boyutları, iklim, mimari tarz ve binanın işlevsel ihtiyaçları gibi faktörlerden etkilenir.

Saçak binanın dış cephesine gölge sağlar. Bu, iç mekan sıcaklığının düzenlenmesine ve güneş ısı kazancının azaltılmasına yardımcı olarak binanın enerji açısından daha verimli ve konforlu olmasını sağlayabilir.

Şekil 2. Chandigarh Meclis Sarayı

Kaynak: (Ching, 2002:253)

Şekil 3. Kaufmann Evi

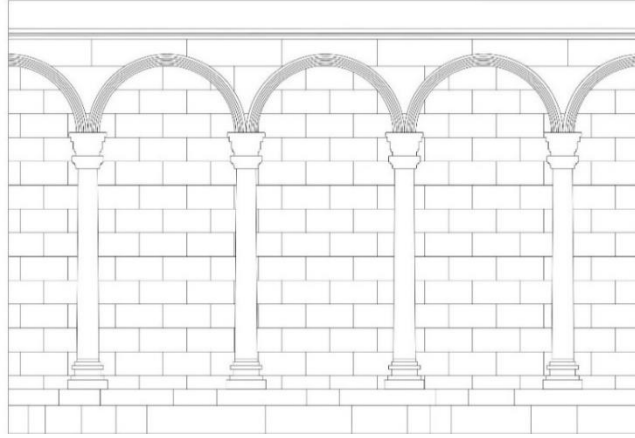
Kaynak: (Ching, 2002:27)

c. Arkadlar

Arkadlar, tipik olarak sütunlar veya payandalar tarafından desteklenen bir dizi kemeri ifade eder (Şekil-4). Arkadlar çeşitli bina türlerinde ve mimari tarzlarda bulunabilir ve hem işlevsel hem de dekoratif amaçlara hizmet ederler. Bazen yapıların uzun kenarlarında bulunabilirken, bazen de kısa kenarlarında konumlanabilirler (Perinçek, 2003:66). Binalardaki arkadların bazı temel özellikleri ve kullanımları şunlardır:

- Genellikle yan yana yerleştirilmiş bir dizi kemerden oluşur. Bu kemerler taş, tuğla veya beton gibi çeşitli malzemelerden yapılabilir (Şekil-5).

- Kemerler genellikle sütunlar veya payandalarla desteklenir. Bu sütunlar veya payeler kemerlerin ve üstündeki yapının yükünü taşıyarak yapının yapısal bütünlüğünü sağlar.
- Genellikle yayaları güneş veya yağmur gibi unsurlardan koruyan kapalı bir yürüyüş yolu veya geçit sağlamak gibi pratik amaçlara hizmet eder. Kamusal alanlarda, avlularda, pazar yerlerinde ve ticari alanlarda bulunabilirler.
- İşlevsel rollerine ek olarak, pasajlar genellikle bir binanın görsel çekiciliğini arttırmak için mimari özellikler olarak kullanılır. Oldukça dekoratif olabilirler ve tarihi ve klasik mimaride yaygındırlar.

Şekil 4. İki Boyutta Arkad Çizimi

Kaynak: (layakarchitect.com, 2022)

Şekil 5. Arkad Örnekleri

Kaynak: (wikipedia.org, 2023)

d. Pasajlar

Pasaj kavramı, 18. yüzyılda büyük yapı bloklarının içinden geçişi kolaylaştıran özel yollar için kullanıldığı bilinir (Gülenaz, 2011:79). Pasajlar, kamusal mekanlar ile kamuya açık-özel ve özel mekanların ilişkisinde ortaya çıkan geçiş mekanlarıdır (Hızlı ve Ulubay, 2017:115) (Şekil-6 ve 7). Pasajlar genellikle yaya trafiği düzenlemek ve kolaylaştırmak için kullanılır. İnsanlar, farklı mekanlar veya sokaklar arasında geçiş yapabilirler. Genellikle çatı ile örtülüdür, bu da insanları yağmur, kar veya sıcak hava gibi dış etkenlerden korur. Bu, özellikle alışveriş merkezleri, tren istasyonları veya büyük ticari kompleksler gibi yerlerde yaygın bir özelliktir.

Pasajlar, her birinin özgün tasarım ve işlevleri olduğu çok sayıda varyasyona sahip olabilir. Bu nedenle, her pasaj kendi özel gereksinimlere ve kullanım amacına göre tasarlanır ve inşa edilir. Pasajlar aynı zamanda bir binanın ya da kompleksin karakterini ve işlevselliğini artırabilir ve kullanıcılara daha rahat bir deneyim sunabilir.

Şekil 6 Pommeraye Pasajı

Kaynak: (wikipedia.org, 2023)

Şekil 7. Galleria Vittorio Emanuele II

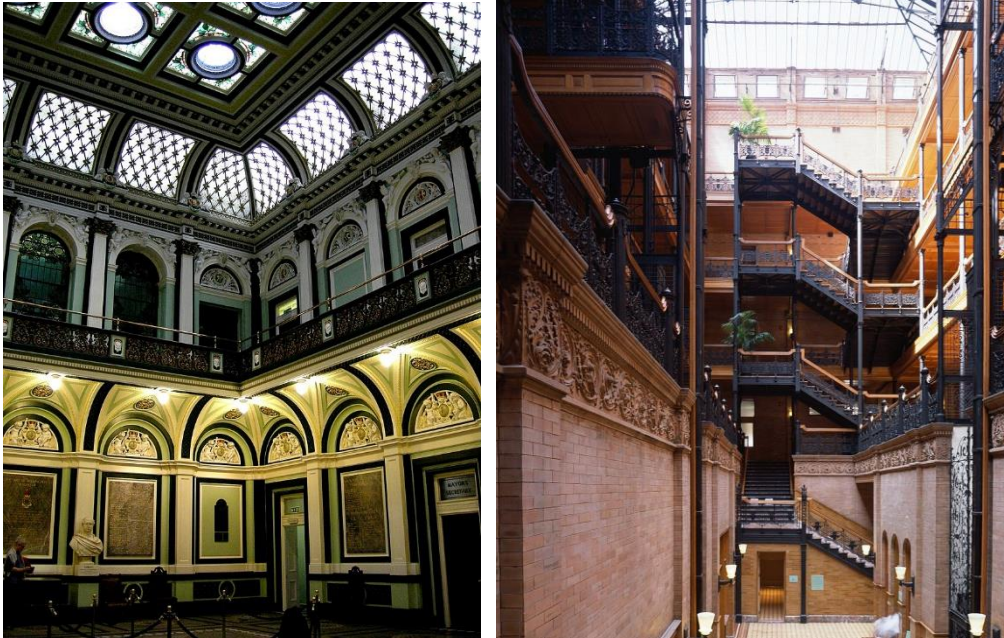
Kaynak: (wikipedia.org, 2023)

e. Atriumlar

Atrium birçok binada, özellikle de büyük ve kamusal yapılarda bulunan mimari bir özelliktir. Tipik olarak bir binanın iç kısmında yer alan ve genellikle yüksekliği birkaç kata yayılan merkezi, açık bir alandır (Şekil-8).

Atrium, çeşitli işlevsel ve estetik amaçlara hizmet ederken açıklık, ışık ve dış mekanla bağlantı hissi sağlayacak şekilde tasarlanmıştır. Atriyumun bazı temel özellikleri ve kullanımları şunlardır:

- Bir bina içinde açıklık ve ferahlık hissi yaratmak için tasarlanmış geniş, açık alanlardır. Nispeten küçük avlulardan geniş, çok katlı geniş alanlara kadar boyut ve şekil bakımından farklılık gösterebilirler.
- Bir binanın birden fazla katını birbirine bağlamak için kullanılabilir ve dikey dolaşım için merkezi bir nokta görevi görür. Merdivenler, yürüyen merdivenler ve asansörler genellikle atriumun çevresinde veya içinde bulunur.
- Doğal ışığın alanı doldurmasını sağlamak için sıklıkla cam, tavan pencereleri veya diğer şeffaf malzemeler yaygın olarak kullanılır. Bu, aydınlatma sağlar ve yapay aydınlatma ihtiyacını azaltarak enerji verimliliğine katkıda bulunur.
- Bazı atriumlar, kapalı bahçeler, ağaçlar veya bitkiler gibi yeşillikleri birleştirerek görsel olarak çekici ve doğal bir ortam yaratır.

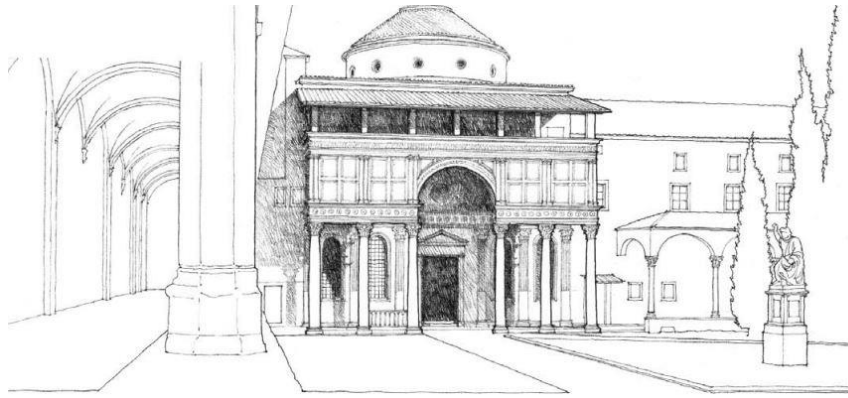

Şekil 8. Atrium Örnekleri

Kaynak: (wikipedia.org, 2023)

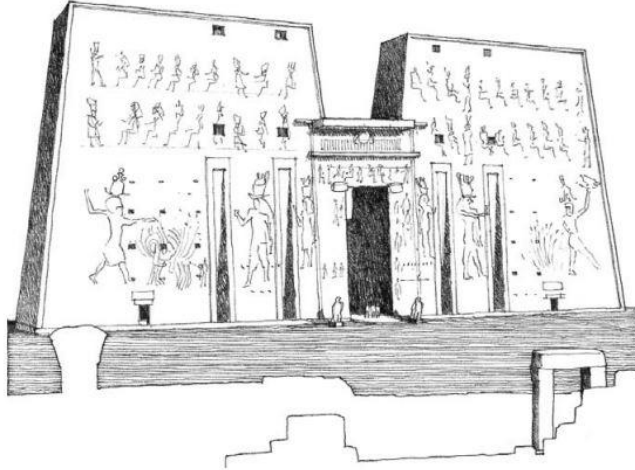
f. Girişler

Tasarlanmış bir giriş, geçiş işlevi gören eşiklere özel anlam katan merdivenler, rampalar, sundurmalar veya saçaklar, heykeller ve resimler, duvar süslemeleri, peyzaj düzenlemesi gibi öğelerin bilinçli bir şekilde planlanması veya düzenlemesini ifade eder (Bhonsle, 2010:32) (Şekil-9). Giriş aynı zamanda bir yapının ön cephesini, mimari detayları ve kabul alanını tanımlayan bir bölümü ifade eder. Bir binanın girişi, genellikle mimari özellikleri, dekorasyonları ve açıklayıcı elemanları içerir ve binanın karakterini yansıtır (Şekil-10).

Şekil 9. Pazzi Şapeli

Kaynak: (Ching, 2002:258)

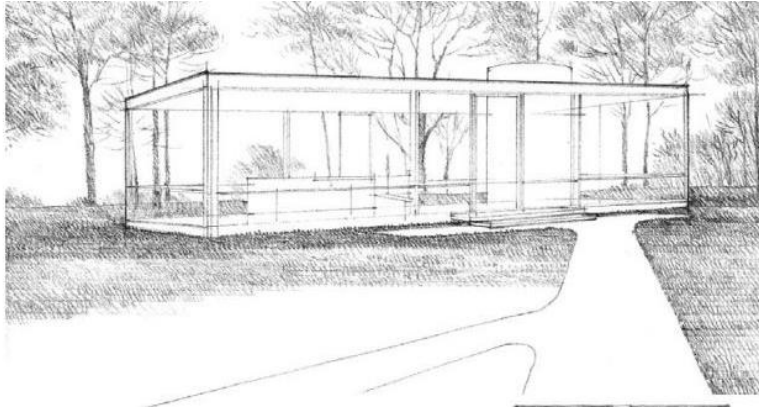
Şekil 10. Edfu Tapınağı

Kaynak: (Ching, 2002:256)

2. Yapı Girişi Nedir?

Giriş, bir binanın veya yapının ana erişim noktasıdır. İnsanların içeriye girebilmesini sağlar ancak bu işlevinin ötesinde, bir binanın karakterini ve amacını yansıtan sembolik bir rol oynar. Girişler, sadece iç mekan ile dış mekan arasındaki geçişi sağlamakla kalmaz, aynı zamanda yapıya dair ilk izlenimleri sunar (Şekil-11). Bir yapının girişi ana işlevine ek olarak görsel ve kavramsal olarak yapı ile kentsel mekan arasındaki arayüzdür (Danaeina, 2020: 38). Tasarımcılar genellikle giriş mekanının yapı tasarımında önemli bir unsur ve kullanıcıları üzerinde muazzam bir etkiye sahip olduğuna inanırlar (Bain, 1990: 204). Bu inanışın sebebi girişler sadece yapının fiziksel bir noktası değil, aynı zamanda yapının bir başlangıcıdır.

İyi bir giriş tasarımı, ziyaretçileri etkileyebilir, onları karşılayabilir ve belirli bir atmosfer oluşturabilir. Ayrıca, giriş mekanları, yapıların kimliğini yansıtarak, içeride nelerin beklediğine dair ön fikir oluşturur. Kullanıcılar bir mekâna ilk adım attıklarında, giriş mekanlarından aldıkları duyuşsal izlenimler, mekânın tüm algılarını şekillendirir. Bu, mekânın tasarımının ilk adımıdır ve kullanıcıların zihinsel olarak bu yeni çevreyi çözümlenmeye başlamalarını tetikler. İlk izlenim, giriş mekanları aracılığıyla kazanılır ve bu etkileşim, kullanıcının belleğinde güçlü ve kalıcı izler bırakabilir. Bu dayanıklılık ve etkileyicilik, mekânın duyuşlarla etkileşim şeklinin ne kadar başarılı olduğuyula doğru orantılıdır. Dolayısıyla, giriş mekanlarının tasarımı, günümüz mekân tasarımında son derece kritik bir rol oynamaktadır. Bu nedenle tasarımcılar, giriş mekanlarını işlevsellik, estetik ve kullanılabilirlik açılarından özenle planlar ve bu alanları bina tasarımının merkezine koyarlar.

Şekil 11. Cam Ev

Kaynak: (Ching, 2002:246)

Girişler, bir yapının dış mekanı ile iç mekanı arasında köprü kuran, bu iki alan arasında bir geçiş sağlayan önemli tasarım elemanlarıdır. Bu nedenle, girişleri değerlendirmek hem dış mekânın hem de iç mekânın perspektifinden yapılabilir.

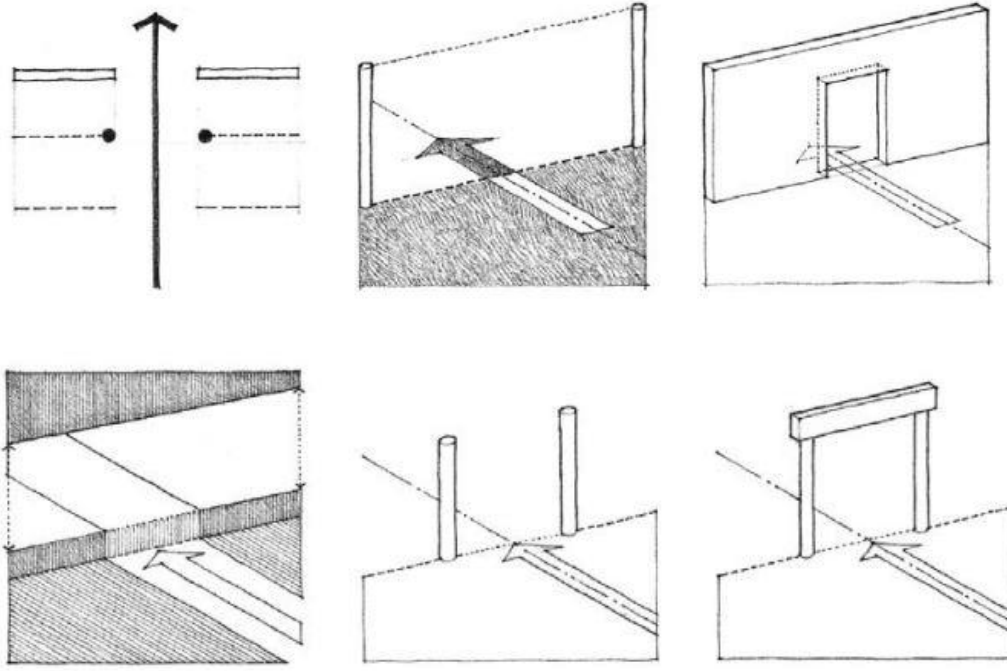
a. Dış Mekan Girişleri

Dış mekan girişleri, bir binanın veya yapının kimliğini ve işlevselliğini yansıtan, kullanıcı deneyimini başlatan ve etkileyen kritik tasarım unsurlarıdır. Bu unsurlar estetik, işlevsellik, güvenlik, sürdürülebilirlik ve çevresel faktörler göz önüne alındığında önemli bir rol oynarlar. Mimarideki dış mekan kavramı doğayı ve çevreyi sınırlandırarak oluşturulan mekandır (Perinçek, 2003:43).

Dış mekanlar, girişlerle birlikte düşünüldüğünde, tasarımın temel bir parçasını oluştururlar. Bu alanların tasarımında dikkate alınması gereken bazı temel ilkeler şunlardır:

- Erişilebilirlik: Dış mekanlar ve girişler, tüm kullanıcılar için erişilebilir olmalıdır. Engellilerin rahatça dolaşabileceği rampalar, yollar ve asansörler gibi öğeler bu erişilebilirliği sağlamak için önemlidir.
- Çevresel Uyumluluk: Dış mekan tasarımı, çevreye saygılı olmalıdır. Sürdürülebilir malzemelerin kullanımı, yağmur suyu yönetimi ve enerji verimliliği gibi çevresel faktörler göz önüne alınmalıdır.
- Güvenlik: Dış mekanların güvenliği, kullanıcıların rahatça dolaşmasını sağlar. Aydınlatma, güvenlik kameraları ve diğer önlemler, bu güvenliği artırmak için kullanılabilir.
- Estetik ve Kimlik: Dış mekanlar, yapının kimliğini ve tarzını yansıtmalıdır. Peyzaj tasarımı, malzeme seçimi ve süslemeler, bu estetik kimliği güçlendirebilir.
- Kullanılabilirlik: Dış mekanlar ve girişler, kullanıcıların ihtiyaçlarını karşılamalıdır. Oturma alanları, bisiklet park yerleri ve çocuk oyun alanları gibi unsurlar, kullanıcıların rahat ve keyifli bir deneyim yaşamalarına yardımcı olabilir.

Ching (2002: 243)'e göre bir binaya, bina içindeki bir odaya veya dış mekânın belirlenmiş bir bölgesine giriş yapmak, bir mekânı diğerinden ayıran ve iki bölümü ayıran dikey bir düzlemi geçme eylemini içerir (Şekil-12).

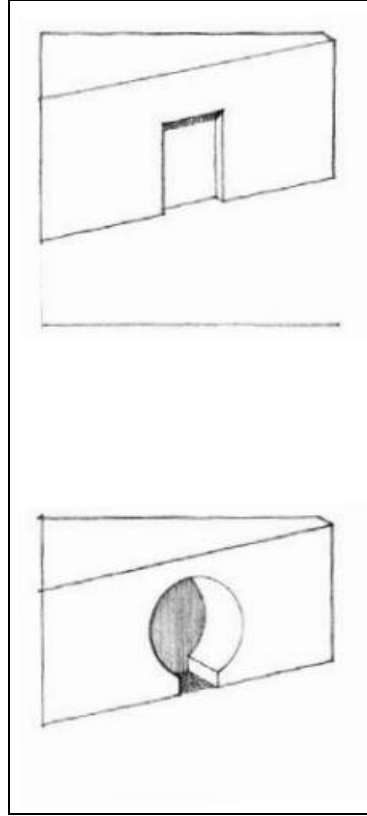
Şekil 12. Bir yapının tanımlanmış bir alanına girme eylemi

Kaynak: (Ching, 2002:250)

Girişler üç kategoriye ayrılır:

1. Düz Giriş: Kapının veya girişin çevredeki duvar veya yüzeyle aynı hizada ayarlandığı ve kapı kapatıldığında kesintisiz, düz bir görünüm yaratan bir tür giriş veya kapı aralığı tasarımı ifade eder (frontdesk.co: 2019) (Şekil-13). Yani kapı kapatıldığında herhangi bir çıkıntılı veya girintili unsur olmadan, bitişik duvar veya yüzey ile aynı hizadadır.

Düz girişler, modern ve çağdaş mimaride temiz ve minimalist bir görünüm elde etmek için sıklıkla kullanılır. Hem konut hem de ticari binalarda bulunabilirler. Bu tasarım seçimi, bir mekanda süreklilik duygusuna ve kusursuz bir estetiğe katkıda bulunabilecek şık ve göze batmayan görünümü nedeniyle tercih edilmektedir. Düz giriş kapıları genellikle duvar düzlemine sığacak şekilde tasarlanmıştır ve açık olduklarında erişime izin vermek için dışarı doğru sallanır veya kayarlar. Ahşap, metal, cam gibi çeşitli malzemelerden yapılabileceği gibi, kapalıyken aynı hizada görünümü korumak için gizli menteşe ve kulplara sahip olabilirler.

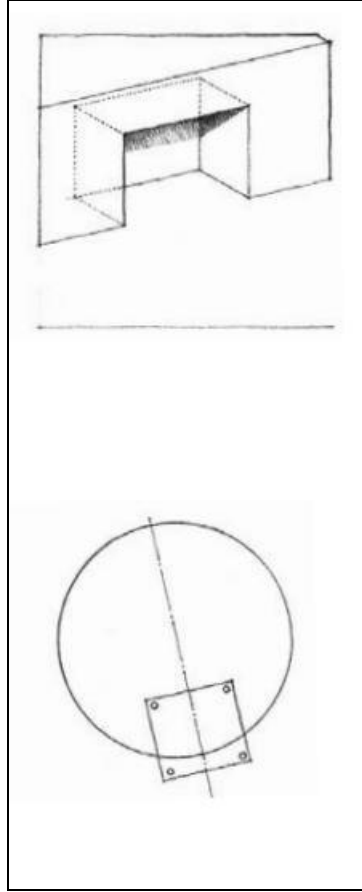

Şekil 13. Düz Giriş

Kaynak: (Ching, 2002:251)

2. Gömme Giriş: Kapı ve bazen çevredeki yapının bir kısmı da dahil olmak üzere giriş yolunun binanın ana cephesinden geride veya gömülü olduğu bir mimari tasarımı ifade eder (Şekil-14). Bu tasarım yaklaşımı, girişin hemen önünde kapalı veya korunaklı bir alan yaratarak, unsurlardan koruma sağlar ve çoğu zaman derinlik veya dış mekandan iç mekana geçiş hissi sunar. Gömme girişler çeşitli tasarım ve boyutlarda mevcuttur. Bazılarında tavan üstü küçük bir girinti bulunurken bazılarında daha fazla alan ve iklim kontrolü sağlayan tam bir giriş kapısı bulunabilir. Gömme girişlerin estetik çekiciliğini arttırmak için genellikle sütunlar, kemerler veya çıkıntılar gibi mimari unsurlar kullanılır. Gömme girişler genellikle konutlar, ticari binalar ve kamu kurumları dahil olmak üzere çeşitli bina türlerinde bulunur. Birkaç amaca hizmet ederler:

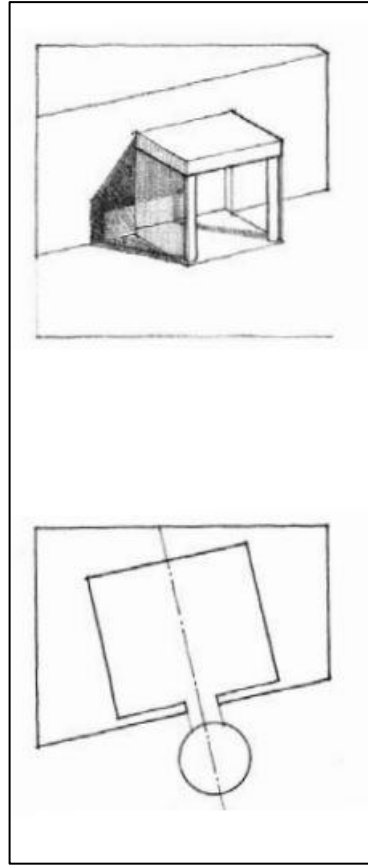
- Hava koşullarına karşı koruma
- Mimari ilgi
- Geçiş alanı
- Güvenlik ve gizlilik

Şekil 14. Gömme Giriş

Kaynak: (Ching, 2002:251)

3. Çıkıntılı Giriş: Tipik olarak girişin veya bir kısmının ana cepheden veya bina yapısından dışarıya doğru uzandığı veya "çıkıntı yaptığı" bir mimari tasarımı ifade eder (Şekil-15). Bu tasarım yaklaşımı genellikle binanın geri kalanından öne çıkan, görsel olarak çarpıcı ve göze çarpan bir giriş yaratmak için kullanılır. Çıkıntılı girişler, kapalı bir revak, bir gölgelik veya binanın dış düzleminin ötesine uzanan bir giriş kapısı gibi çeşitli biçimlerde olabilir.

Şekil 15. Çıkıntılı Giriş

Kaynak: (Ching, 2002:251)

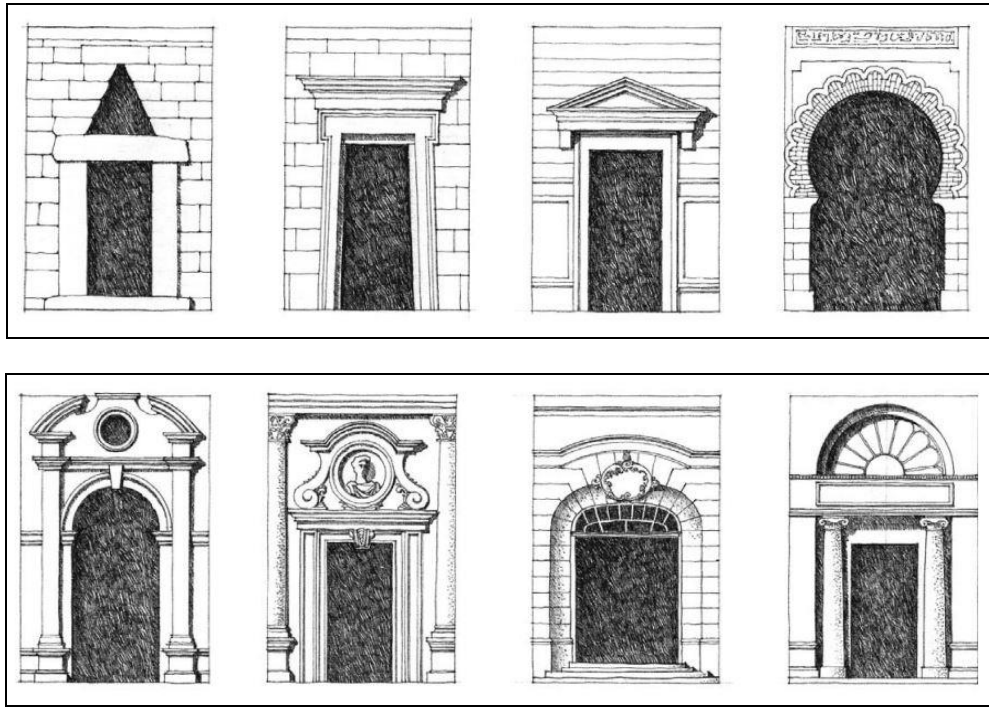
Girişlerin tarihçesi, insanlık tarihine paralel bir şekilde gelişmiştir. Antik dönemlerdeki yapılar, tapınaklar ve saraylar gibi önemli yerlerde dikkat çekici girişlerle süslenirdi. Antik Mısır'dan Yunan ve Roma'ya kadar, antik medeniyetlerin girişleri gösterişli ve sembolikti. Mısır piramitlerinin girişleri, mezar odalarına erişim sağlayan dar koridorlar ve büyük taş kapılarla karakterize ediliyordu. Yunan tapınaklarının girişleri, büyük sütunlar ve frizlerle süslenmiş büyük bir cepheye sahipti. Roma İmparatorluğu'ndaysa zafer takları ve anıtların girişleri, gücü ve zaferi vurgulamak amacıyla büyük ve görkemliydi (Şekil-16).

Şekil 16. Arco della Pace

Kaynak: (Yazar, 2023)

Ortaçağ'da, kiliselerin ve şatoların girişleri hem savunma amaçlı hem de estetik nedenlerle büyük önem taşırdı. Rönesans ve Barok dönemlerinde, girişlerin süslenmesi ve dramatik hale getirilmesi moda haline geldi. Girişlerdeki en dikkat çekici mimari unsur olan kapılar, heykellerle ve süslemelerle yapının ihtişamını arttırmıştır (Şekil-17).

Şekil 17. Giriş Kapısı Örnekleri

Kaynak: (Ching, 2002:255)

19. Yüzyıl ile birlikte Modern ve postmodern dönemlerde ise farklı tasarım yaklaşımları girişlerin evrimini etkiledi. Çizelge 2’de dünyaca ünlü yapıların giriş örnekleri gösterilmiştir.

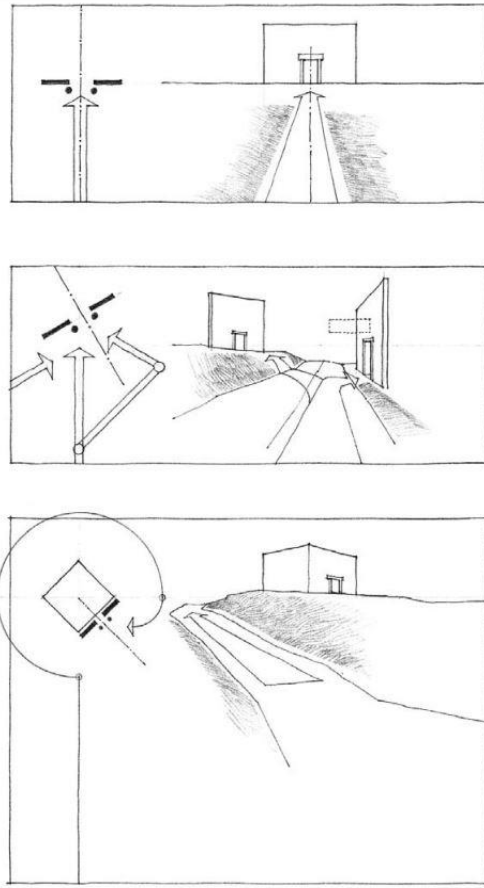
Çizelge 2. 19.Yüzyıl ve sonrasında inşa edilen yapı girişleri

 <p>Pompidou Merkezi Kaynak:(arkitektuel.com, 2023)</p>	 <p>Dans Eden Ev Kaynak:(arkitektuel.com, 2023)</p>	 <p>Şelale Evi Kaynak:(arkitektuel.com, 2023)</p>
 <p>Guggenheim Müzesi Kaynak:(arkitektuel.com, 2023)</p>	 <p>Louvre Müzesi Kaynak:(muzebiletleri.com,2019)</p>	 <p>Sydney Opera Binası Kaynak:(archdaily.com,2019)</p>

Ching (2002: 243), Yapıya olan yaklaşımları ile bina girişlerini üç şekilde sınıflandırmıştır (Şekil-18):

1. Yapıya cepheden yaklaşım: Doğrudan, düz bir eksenle yapının girişine varılan yaklaşımdır. Genellikle bir yapının tüm ön cephesi veya düzlem içinde detaylı bir giriş olabilir.
2. Yapıya açılı yaklaşım: Eğik bir yaklaşım, binanın ön cephesi ve formu üzerindeki perspektif etkisini artırır. Yolu, yaklaşım sürecini uzatmak ve geciktirmek için bir veya daha fazla kez yeniden yönlendirmek mümkündür. Eğer bir binaya fazlasıyla dik bir açıyla yaklaşırsa, giriş, binanın dış cephesinin ötesine doğru genişleyerek daha açık bir şekilde görülebilir.

3. Yapıya spiral yaklaşım: Spiral bir yol, yaklaşma sürecini uzatırken binanın üç boyutlu formunu çevreledikçe vurgular. Bina girişi, yaklaşma sırasında aralıklı olarak belirginleşebilir veya varış noktasına kadar gizlenebilir.

Şekil 18. Yapıya cepheden, açılı ve spiral yaklaşım

Kaynak: (Ching, 2002:243)

b. İç Mekan Girişleri

İç girişler bir bina içindeki farklı alanların tanımlanmasına yardımcı olur. Kamusal veya yarı kamusal alanları özel veya kısıtlı alanlardan ayıran geçit görevi görürler. Bir girişin tasarımı, iç mekanın görsel ve işlevsel hiyerarşisini oluşturabilir. İç girişlerin mimari tasarımı, unutulmaz ve estetik açıdan hoş bir deneyim yaratmada kritik öneme sahiptir. Malzeme seçimi, mimari detaylar, renk şemaları ve aydınlatma gibi hususları içerir. Tasarım binanın genel stilini ve karakterini yansıtabilir. Girişler kolay fark edilebilen mekânlar olmalıdır. Bu mekânlar giriş rotası, güvenlik sebebiyle bilgi/kontrol noktası ve geniş fuaye alanlarıyla toplanma mekânlarıdır (Akgün, 2011: 37).

Bir iç girişin ölçeği ve oranı önemlidir. Açıldığı mekânın genel büyüklüğü ve hacmi ile uyumlu olmalıdır. Girişin tasarımı binanın oranlarını tamamlamalı ve bir denge hissi yaratmalıdır. Mimarlar girişleri tasarlarken kullanıcı deneyimini dikkate alır. Bu, erişilebilirlik, kullanım kolaylığı ve insan akışı gibi faktörleri içerir. Rampalar, merdivenler, kapılar ve giriş holleri gibi unsurlar dış mekândan iç mekâna yumuşak ve rahat bir geçiş sağlayacak şekilde tasarlanmıştır (Perinçek, 2003: 57).

İç girişlerin belirli işlevsel amaçlara hizmet etmesi gerekir. Güvenlik, iklim kontrolü sağlamalıdır. Güvenlik kapıları veya erişim kontrol sistemleri gibi güvenlik özelliklerini içerebilir. İç girişler sadece işlevsel unsurlar değil aynı zamanda bir binanın tasarımının ayrılmaz parçalarıdır. İç mekânların genel kullanıcı deneyimini, estetiğini ve işlevselliğini etkilerler. Çizelge 3'te dünyaca ünlü yapıların iç mekân girişlerinin örnek görselleri gösterilmiştir.

Çizelge 3. 19.Yüzyıl ve sonrasında inşa edilen yapıların iç mekân girişleri

 <p>Louvre Müzesi Kaynak:(blushrougette.com, 2021)</p>	 <p>Guggenheim Müzesi Kaynak:(guggenheim.org, 2023)</p>	 <p>Şeyh Zayed Camii Kaynak:(wikipedia.org, 2023)</p>
 <p>Versay Sarayı Kaynak:(thetimes.co.uk, 2016)</p>	 <p>Aya Sofya Camii Kaynak:(johncavacas.com, 2012)</p>	 <p>Alhambra Sarayı Kaynak:(hudsonmckenzie.com, 2011)</p>

Giriş holü, bir binanın dış dünyası ile iç mekânı arasındaki ilk temas noktası olarak hizmet eder (Perinçek, 2003: 64). İçeridekileri ve ziyaretçileri ötede olanlarla

tanıştıran şey eşiktir. Giriş holü, ister ihtişam, ister minimalizm, ister samimiyet olsun, içeriden beklenebileceklerin tonunu belirler. Binanın mimari dilinin açığa çıktığı bir geçiş alanı, bir duraklama alanı ya da bir sanat galerisi olabilir.

Mimarlar giriş hollerini tasarlarken aydınlatma, malzeme, oranlar ve akustik gibi çeşitli unsurları titizlikle göz önünde bulundururlar. Tavan yüksekliği, döşeme malzemesi seçimi ve sanat eseri veya heykelin varlığı duygusal deneyime katkıda bulunur. Giriş holleri sakin ya da dinamik olabilir, beklenti yaratabilir ve kalıcı izlenimler bırakabilir. Bu alanlar sadece insanları selamlamakla kalmaz aynı zamanda onları hem fiziksel hem de duygusal olarak binanın kalbine yönlendirmektedir.

Giriş holleriyle bağlantılı olan sirkülasyon yolları bir binanın arterleridir ve insanların bir noktadan diğerine hareketini kolaylaştırır (Şekil-19). Bunlara koridorlar, merdivenler, asansörler dahildir. Sirkülasyon yollarının tasarımı işlevsellik ve estetik arasında bir dengedir. Verimli ve güvenli olmaları gerekir ancak aynı zamanda keşif duygusu uyandıracak, etkileşimi teşvik edecek veya duraklama anları yaratacak şekilde de tasarlanabilirler. Bazı binalarda dolaşım yolları mimari ifade için fırsatlara dönüşür. Bina içindeki yolculuğu zenginleştiren özenle seçilen malzemeler, manzaralar veya mekansal deneyimler sunabilmektedir.

Şekil 19. Yapıdaki dolaşım alanı türleri

Kaynak: (Ching, 2002:241)

Giriş mekanları, diğer mekanlar gibi tasarlanırken psikolojik ve fiziksel faktörlerin etkisi altında bulunur ve bu faktörler dikkate alınarak oluşturulur (Dinçer, 2022: 27).

B. Giriş Mekanlarının Tasarımına Etki Eden Faktörler

1. Psikolojik Faktörler

a. Mekan Algısı

Mimarlık, mekanın yaratılmasıyla ilgili bir disiplin olduğundan, mekanın algısı mimari tasarımın temel öğelerinden biridir (Kurtar, 2012:352). Louis Kahn (1998); "Mimarlık, fiziksel ihtiyaçların ötesinde psikolojik ve sosyal ihtiyaçları da etkileyerek, duygusal olarak algılanabilen yeni bir dünya yaratır" sözüyle, mekan ve algı ilişkisine değinmiştir. İnsanların mekan algısı, sadece fiziksel ihtiyaçlardan ziyade psikolojik ve sosyal ihtiyaçlarını da etkileyen karmaşık bir sürecin sonucudur.

Mekanı çerçeveleyen sınırlar, somut bir engel olabileceği gibi sadece duyuyla algılanabilen özellikler, örneğin döşemedeki bir doku gibi, görsel olarak da belirtilebilir. Önemli olan, mekanın net veya net olmayan sınırlarının algılanabilir olmasıdır (Aslan vd., 2015:140).

Giriş alanlarındaki mekan algısı, mimari tasarımın, duyu ipuçlarının, psikolojik faktörlerin ve kültürel etkilerin karşılıklı etkileşiminden kaynaklanan çok yönlü bir deneyimdir. İyi tasarlanmış bir giriş alanı, kullanıcılarının ihtiyaç ve beklentilerini karşılayan, davetkar, işlevsel ve estetik açıdan hoş bir ortam yaratmak için bu faktörleri dikkate alır. Kültürel normlar, bireysel tercihler ve psikolojik faktörler, bireylerin giriş mekanlarını nasıl algıladıklarını etkileyebilir. Aşinalık, sembolizm ve kişisel deneyimler gibi faktörler algıları şekillendirebilir. Giriş tasarımında kullanılan malzeme ve doku seçimi, kullanıcıların alanı nasıl algıladığını etkileyebilir. Yansıtıcı yüzeyler, aynalar veya camlar genişlik yanılsaması yaratabilir; dokulu veya sıcak malzemeler ise alanı rahat veya samimi hissettirebilir.

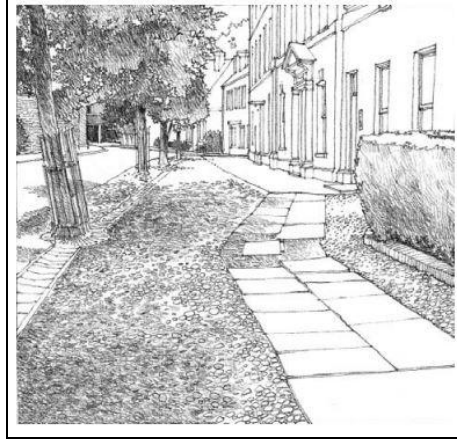
b. Fark edilebilirlik ve Yön Duygusu

Mekanın farkedilebilirliği bir bireyin çevresini anlayarak ve kaybolmadan kapsamlı bir şekilde keşfetmesine imkan tanıyan mekansal bir özelliktir (Nasar, 1988:265). Farkedilebilen ve okunabilen bir giriş mekanı, kullanıcıların binaya rahatça girebilmelerini sağlar, bu da binanın işlevselliğini ve kullanıcı deneyimini artırır.

Farkındalığı olan giriş mekanlarının sunduğu avantajlar şunlardır;

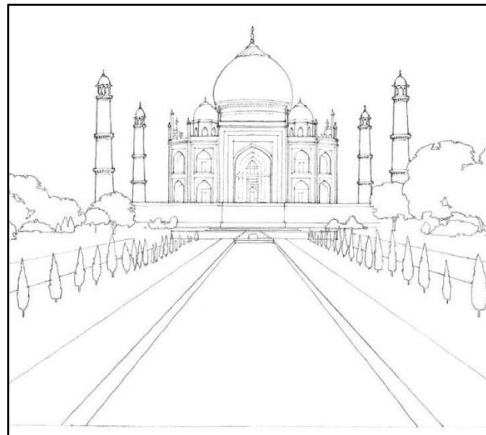
- Kullanıcıların kaybolma ihtimalini en aza indirger.
- Yön bulma ve hareket etme açısından kolaylık sağlar.
- Psikolojik olarak güven duygusunu artırır.

Bir yapının girişine kadar olan yollar farklı işlevsel bölgeleri birbirine bağlar ve algılama olgusuyla sürekliliği ve dinamizmi sağlarlar. Yollar, düz ve kıvrımsız bir şekilde tasarlanabileceği gibi spiral bir yapıya da sahip olabilirler (Şekil-20). Düz yapıya sahip yollar, yapının girişine doğru yönlendirmeye odaklanarak kullanıcıların sonu görmelerini kolaylaştırır ve bu da kullanıcıların daha fazla güvende hissetmelerine olanak tanır (Şekil-21). Bu tasarım, kullanıcıların mekanı daha kolay keşfetmesine katkı sağlar ve mekan hakkında daha az belirsizlik yaratır (Gigi, 2009:23).

Şekil 20. Woodstock caddesi

Kaynak: (Ching, 2002:129)

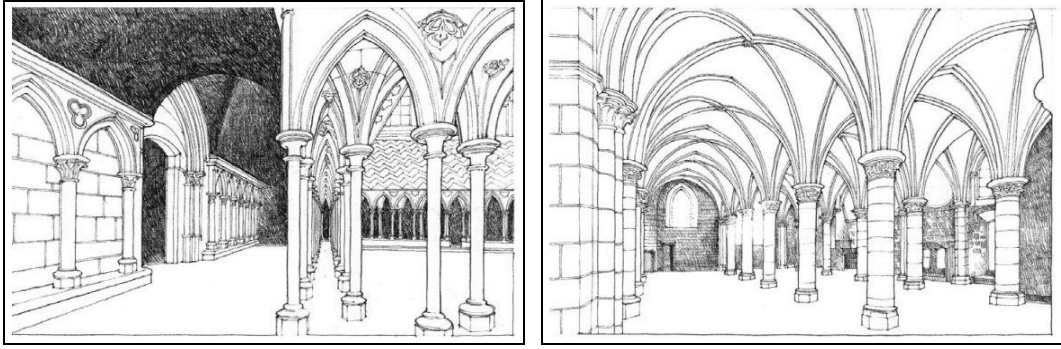

Şekil 21. Tac Mahal

Kaynak: (Ching, 2002:129)

c. Hareket

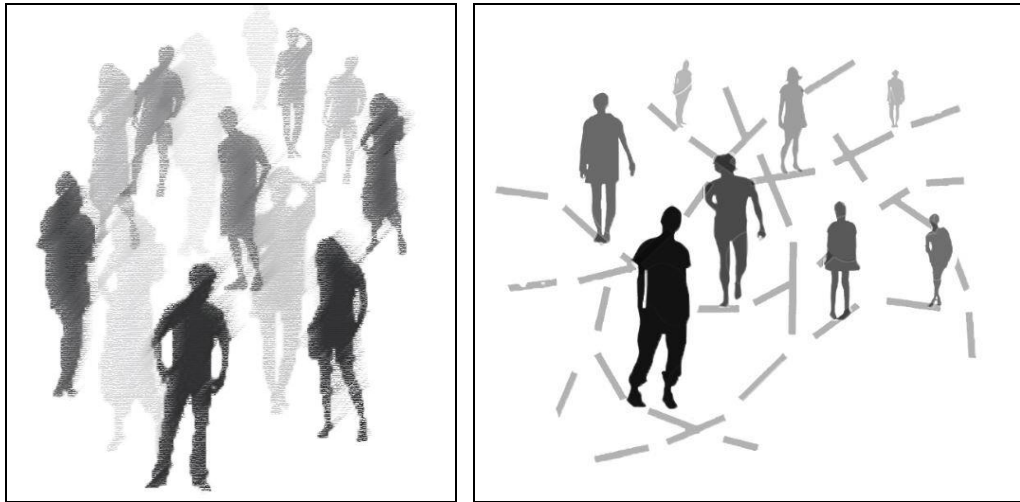
Hareket, mekanın farklı bölgelerine erişimi sağlar. Bu, kullanıcıların mekanda serbestçe dolaşabilmesini ve farklı alanlara ulaşabilmesini mümkün kılar. Aynı zamanda kullanıcıların mekanı keşfetmesine ve deneyimlemesine olanak tanır. Hareket, mekanın çeşitli fonksiyonlara hizmet etmesini mümkün kılar. Şekil 22’de harekete göre değişen perspektifler görülmektedir.

Şekil 22. Şövalyeler Manastırı, Fransa

Kaynak: (Ching, 2002:131)

Aynı mekan içinde farklı aktiviteleri gerçekleştirmek için hareket, çok amaçlı kullanım ve esneklik sağlar. Hareketin, mekanın işlevselliği ve kullanıcı deneyimi üzerinde büyük bir etkisi vardır, çünkü insanlar mekan içinde nasıl hareket edebildiklerine göre mekanı algırlar (Şekil-23).

Şekil 23. Hareketin kullanıcı üzerindeki etkisi

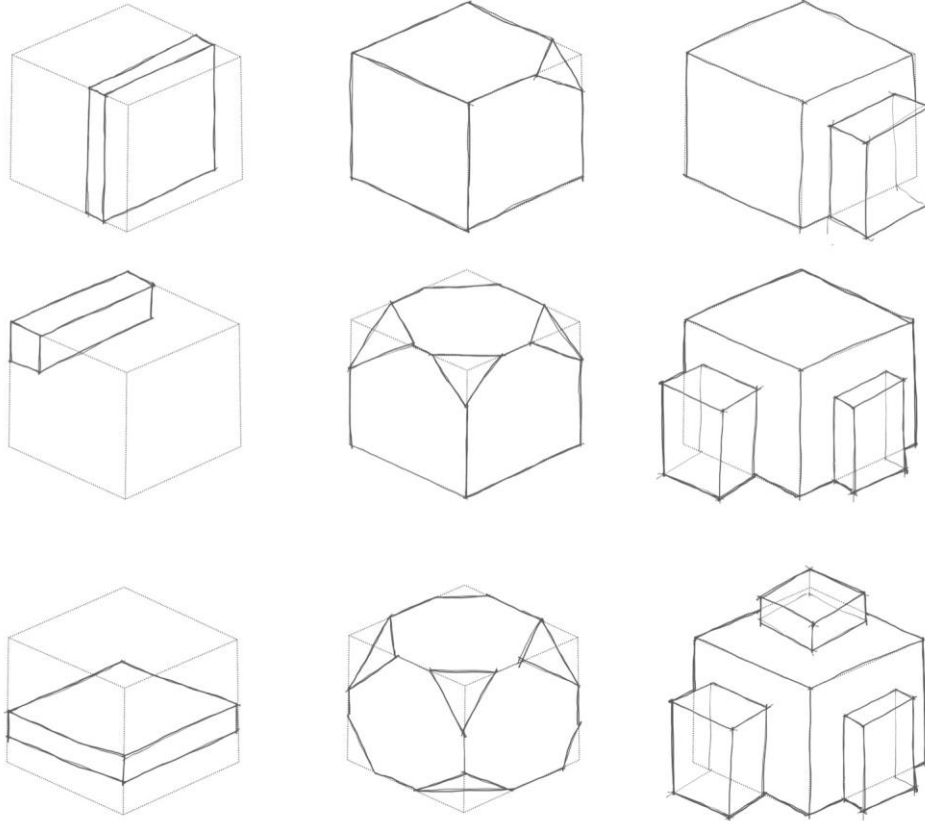
Kaynak: (mimaritasarimvelestiri.wordpress.com, 2016)

2. Fiziksel Faktörler

a. Form

Mimarlık, bu güne kadar sürekli bir değişim ve evrim süreci geçirmiştir. Bu değişim sadece sosyal faktörlerle değil aynı zamanda teknolojik gelişmelerle de şekillenmiştir. Mimarlık, yalnızca mekanın fiziksel oluşumuyla sınırlı kalmayıp aynı zamanda form ve mekanın kullanımı gibi konularda da büyük değişiklikler göstermiştir. Bu değişimler, mimarlık pratiği ve kuramı üzerinde derin etkiler bırakmıştır (Şamlıoğlu, 2019:9). Şekil 24'te formun dönüşümü görsel ile gösterilmiştir.

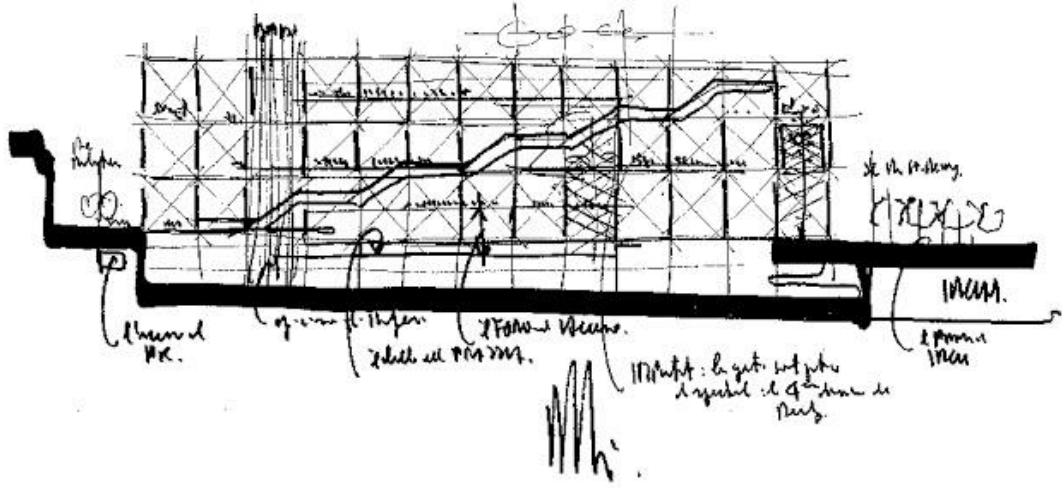
Onat'a göre form, bir mimari ürününün sadece fiziksel değil aynı zamanda toplumsal çevresiyle olan ilişkilerini de belirleyen, işlevsel, mekansal, simgesel ve daha birçok anlama sahip olan karmaşık bir olgudur (Onat, 1995).

Şekil 24. Formun dönüşümü

Kaynak: (firstinarchitecture.co.uk, 2020)

Bina girişi, binanın kimliğini ve kullanımını belirten bir işarettir. Girişin formu, binanın fonksiyonunu ve tarzını yansıtabilir. Örneğin, bir kamu binasının girişi farklı bir formda tasarlanabilirken, bir sanat galerisinin girişi farklı bir estetik taşıyabilir. Binanın formunu etkileyen bir mimari öğe de kapılardır. Kapılar binanın kimliğini, estetiğini, işlevselliğini ve kullanıcı deneyimini etkileyen kritik bir tasarım unsuru olarak kabul edilmelidir. Bu nedenle, kapının dikkatlice tasarlanması ve seçilmesi, binanın bütünsel tasarımına büyük bir katkı sağlar. Girişlerin kapı dışında birçok mimari ögesi vardır. Bu elemanlar kendi işlevlerinin dışında bina girişini hem belli etmek hem de formunu değiştirmek için kullanılabilir. Bu ögeler kolonlar, merdivenler, rampalar, veya merdiven korkulukları olabilir (Yürekli ve Yürekli, 2004:169) (şekil-25).

şekil 25. Renzo Piano'nun Pompidou Center eskizi

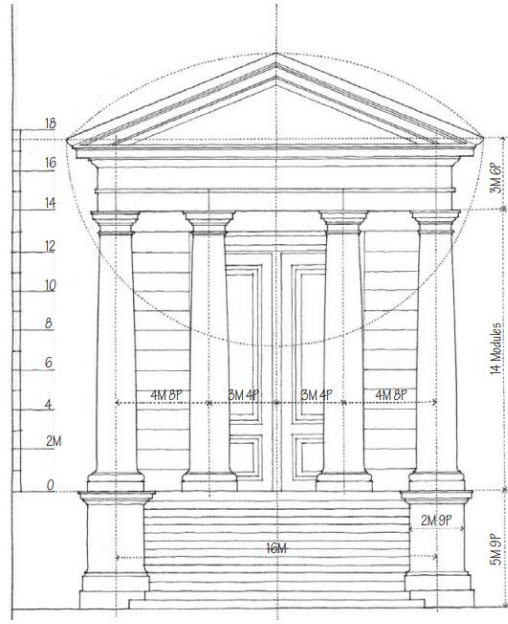
Kaynak: (buildgrounded.com, 2012)

b. Ölçü ve Oran

Ölçü, bir yapı veya mekanın belirli bir oranla küçültülerek veya büyütülerek temsil edilmesi anlamına gelir. Örneğin, bir mimari çizimde, gerçek bir binanın boyutlarını küçültmek için belirli bir ölçek kullanılır.

Oran, bir yapının veya mekanın farklı bileşenleri veya öğeleri arasındaki ilişkiyi ifade eder. Bu, tasarımın estetik açıdan dengeli olmasını sağlar. Örneğin, bir bina cephesindeki pencere boyutları ile kapı boyutları arasındaki oranlar, binanın dengesini etkiler. Ölçü ve oranlar, mimari tasarımın temel prensiplerinden biri olarak kabul edilir çünkü hem estetik hem de işlevsel açıdan önemlidir. Doğru ölçü ve oranlar kullanılmadığında, tasarımın dengesi bozulabilir ve sonuç olarak kullanıcılara veya

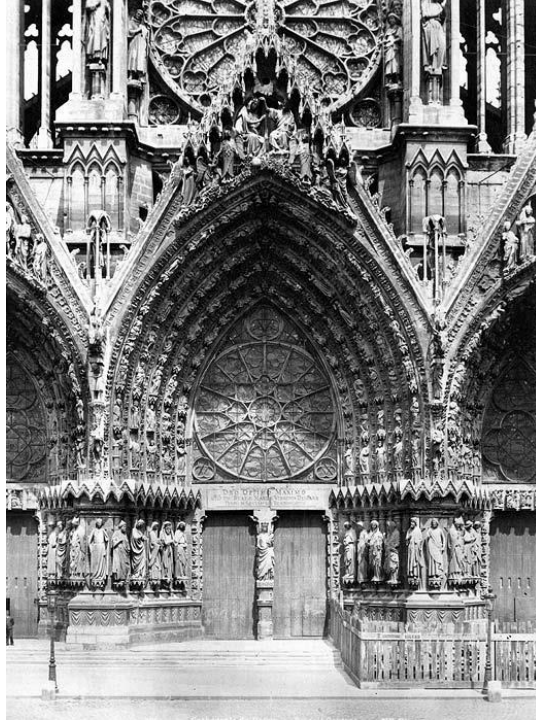
gözlemcilere estetik açıdan hoş gelmeyen bir görüntü oluşabilir. Ayrıca, ölçü ve oranlar, bir yapının işlevselliği ve kullanılabilirliği üzerinde de etkili olabilir. Bu nedenle, mimarlar ve tasarımcılar tasarımlarını oluştururken ölçü ve oranları dikkate alarak dengeli ve etkili yapılar inşa etmeye çalışırlar. Giriş alanının oranları, ölçeği ve boyutları, kullanıcıların alan içinde nasıl hissettiğini etkiler (Şekil-26). İnsan boyutlarına uygun şekilde ölçeklendirilmiş bir giriş daha kullanışlı ve rahat olma eğilimindedir.

Şekil 26. Toskana düzenindeki bir tapınak girişi

Kaynak: (Ching, 2002:313)

Fransa'nın Reims şehrinde yer alan gotik tarzda inşa edilmiş olan Reims Katedrali, girişinden bakıldığında binanın devasallığına uygun bir ölçekte tasarlanmıştır (Şekil-27). Yapıya yaklaştıkça girişin insanların rahatça kullanabileceği standart ölçülerle tasarlandığı görülür (Ching, 2002:331). Gotik mimarinin karakteristik özelliği olan sivri kemerlerin, nervürlü tonozların ve uçan payandaların kullanılması, genel ölçeği artırarak yüksek ve ferah bir iç mekan yaratılmasına olanak tanımaktadır. Batı cephesi karmaşık heykeller ve zengin bir şekilde dekore edilmiş üç portalla süslenmiştir. Portallar, Son Yargı da dahil olmak üzere İncil'den sahneleri tasvir etmekte ve çeşitli azizlerin ve İncil'deki figürlerin heykelleriyle çevrilidir.

Şekil 27. Reims Katedrali

Kaynak: (projects.mcah.columbia.edu, 2023)

c. Aydınlatma

Mekanın aydınlatması, mekanın tanımlanmasında ve algılanmasında önemli bir rol oynar. Aydınlatma, mekanın niteliklerini ve karakterini vurgulayabilir, kullanıcıları yönlendirebilir, sınırlar oluşturabilir ve belirli özellikleri vurgulayabilir. Bu nedenle, aydınlatma mekansal ifade için güçlü bir araçtır. Özellikle, giriş mekanlarındaki ışıklandırma, hem estetik hem de işlevsel açıdan önemlidir. Yapının gerek doğal ışık gerek yapay ışık alması için birçok mimari tasarımlar ortaya konmuştur. Giriş mekanlarının cephelerinde, avlularında cam yüzeyler kullanılması doğal ışığın içeri direkt bir şekilde girmesine ve kullanıcıların ışıktan yararlanmasını sağlar. Bu cam yüzeyler dışarıdan olduğu gibi içeriden de mekanın daha ferah daha aydınlık olmasında etkili olur (Şekil-28).

Şekil 28. Cichosza Kulübeleri

Kaynak: (archdaily.com, 2021)

d. Malzeme Seçimi

Giriş mekanı, trafiğin yoğun olduğu bir alandır ve hava şartlarına açıktır, bu nedenle aşınma ve yıpranmaya dayanabilecek dayanıklı malzemelerin seçilmesi önemlidir. Doğal taş, beton ve metal gibi malzemeler dayanıklılıklarıyla bilinir ve dış mekan girişleri için uygun olmaktadır. Tasarımcının malzemelerin dokusunu ve kaplamasını göz önünde bulundurması gerekmektedir. Doku, kayma direncini etkileyebilir, kaplama ise malzemelerin görünümünü etkileyebilir. Örneğin cilalı bir taş zemin, kaba dokulu bir beton yüzeye göre farklı bir estetik sağlayabilir. Giriş alanında kullanılan renk binanın genel renk düzenini etkileyebilir (Şekil-29 ve 30).

Yerel kaynaklı veya çevre dostu malzemeler kullanımı sürdürülebilirlik açısından çok önemlidir. Sürdürülebilir malzemeler, üretim ve nakliye sırasında az enerji tüketen ve düşük karbon ayak izine sahip malzemelerdir. Bu, fosil yakıtların kullanımını azaltır ve sera gazı emisyonlarını düşürür.

Şekil 29. Kuggen Binası

Kaynak: (mimarizm.org, 2019)

Şekil 30. Spor ve Boş Zaman Merkezi

Kaynak: (mimarizm.org, 2019)

C. Mimari Yapılarda Estetik

Mimarlık, toplumsal olarak arzuların, değerlerin ve kimliklerin bir yansımasıdır. Sadece barınma ve işlevsellik sağlamakla kalmaz, aynı zamanda güzellik, kültür ve tarih anlayışımızı da aktarmaktadır. Bu iletişimin merkezinde, yapıyı çevrenin görünüşünü ve duysal deneyimini şekillendiren temel güç olan estetik yatmaktadır. İnsanın doğasını, çevresini ve bulunduğu ortamı güzelleştirme kavramı olan estetik, mimari yapıların biçimlendirilmesinde çok önemlidir (Becerik, 2001:33).

Mimarlıkta estetik, yalnızca pratik amaçlara hizmet eden değil, aynı zamanda duyguları uyandıran, düşünceleri kışkırtan ve ilham veren mekanlar yaratma sanatını da kapsar. Tuğlaları, çeliği ve camı sanat eserlerine dönüştüren biçim, oran, doku, renk ve ışığın karşılıklı etkileşimidir. Estetik mükemmellik arayışı, antik tapınakların ihtişamından çağdaş gökdelenlerin şık, minimalist çizgilerine kadar binlerce yıldır mimari yeniliğin ardındaki güç olmuştur.

Mimari estetiğin kökenleri uygarlığın doğuşuna kadar uzanabilir. Antik toplumlarda binalar sadece işlevsel yapılar değildi. Gize Piramitleri gibi eski Mısır'ın mimari harikaları bu zengin mirasın örnekleridir. Bu yapılar sadece dönemin ileri mühendisliğini değil, aynı zamanda dönemin inanç sistemlerini ve sosyal hiyerarşilerini yansıtan sembolik ve estetik önemi de sergiliyordu.

Benzer şekilde Yunanlılar da orantı ve uyum konusundaki ustalıkları ile günümüzde mimari estetiği etkilemeye devam eden ilkeleri ortaya koymuşlardır. Tanrıça Athena'ya adanmış bir tapınak olan Parthenon, mimari tasarımda denge, ritim

ve oranın önemini örneklendirmektedir. Bu klasik estetik ideal, Batı mimari düşüncesinin temel taşı haline geldi.

Mimarlık tarihi birçok farklı mimari akıma, kültür çeşitliliğine ve tarihi olaylara ev sahipliği yapsa bile estetiğin temelleri ve özellikleri değişmeden kalmıştır (Becerik, 2001:49).

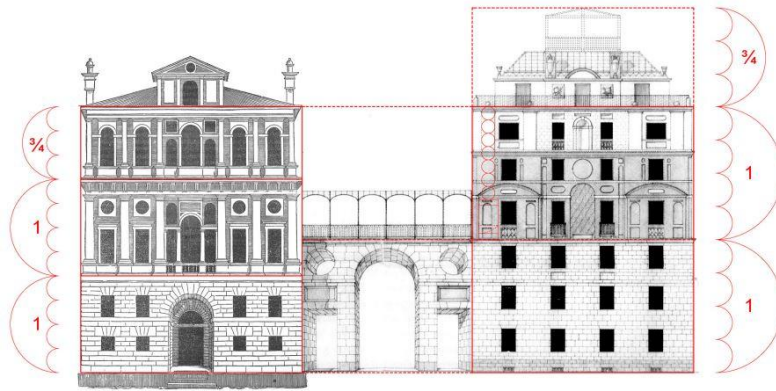
1. Mimarlıkta Estetiğin Dışsal Özellikleri

a. Ölçü, Ölçek, Oran

Estetik ile ölçü, ölçek ve oran unsurları arasındaki ilişki, mimari tasarımın temel bir bileşenidir. Mimarlıkta estetik sadece görsel olarak hoş yapılar yaratmak değildir; duyuları harekete geçiren ve duyguları uyandıran uyumlu ve dengeli bir kompozisyon elde etmekle ilgilidir. Ölçü, ölçek ve oran, bu uyumu sağlamak için mimarın kritik araçlarıdır. Bir binanın genel boyutları veya bireysel bileşenlerin boyutları gibi mimari elemanların boyutu, binanın estetik karakterinin tanımlanmasında çok önemli bir rol oynar.

Ölçek, mimari elemanların insan vücudu ve içinde buldukları bağlamla ilişkili göreceli boyutunu ifade eder. Uygun ölçek, binaların ve mekanların işlevsel ve estetik açıdan hoş görünmesini sağlar (Şekil-31).

Oran ise mimari estetiğin temel taşıdır. İyi oranlanmış binalar denge, güzellik ve tutarlılık duygusu yaratır. Altın oran ve Fibonacci dizisi gibi mimari sistemler, mimari tasarımda oranları yönlendirmek için yüzyıllardır kullanılmaktadır.

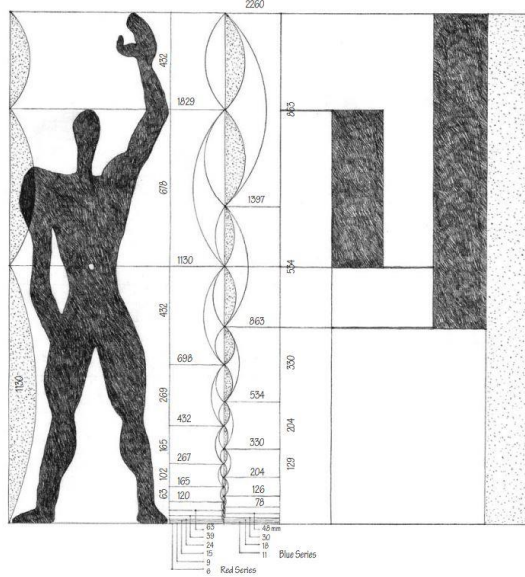
Şekil 31. Via Turati'deki cephenin oran ve ölçek gösterimi

Kaynak: (Primari, 2017:30)

b. Modül

Mimarlıkta estetik ve modül arasındaki ilişki, mimari tasarımın görsel ve yapısal yönlerini önemli ölçüde etkileyen temel bir husustur. Mimari açıdan modül, bir binanın inşasında kullanılan temel bir birim veya tekrarlayan bir öge veya bir binanın duvar, pencere veya sütun gibi bir bileşeni olarak düşünülebilir. Modüller, bir bina veya bina kompleksi genelinde görsel tutarlılığın korunmasına yardımcı olmaktadır. Aynı modül veya modüller dizisi tekrarlandığında, uyumlu ve estetik açıdan bütünleşmiş bir görünüme katkıda bulunur. Modüller, belirli bir modülün veya modül grubunun süs desenleri oluşturmak için tekrarlandığı dekoratif öğeler olarak kullanılabilir. Bu, bir binanın cephesinin, iç kısmının veya diğer mimari özelliklerinin estetiğini artırabilir.

Le Corbusier, Modülör'u uyumlu bir sayı dizisi olarak değil, aynı zamanda uzunlukları, yüzeyleri ve hacimleri şekillendirebilecek ve insan ölçeğini işlev ve fonksiyon olarak her zaman kolaylık sağlayacak bir ölçüm sistemi olarak görmüştür (Ching, 2002:319)(Şekil-32).

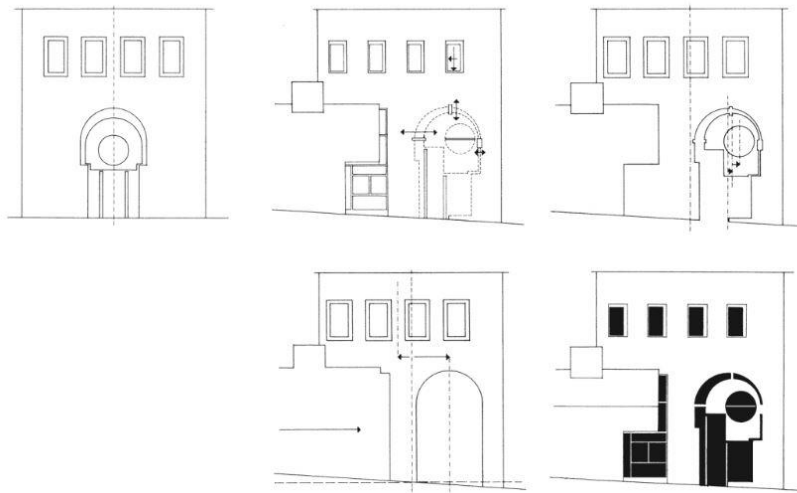
Şekil 32. Le Corbusier, Modülör

Kaynak: (Ching, 2002:319)

c. Simetri ve Denge

Simetri, birkaç farklı parçanın bir araya geldiği, iyi oranlanmış ve dengeli bir bütün oluşturduğu bir kavramı ifade eder (Weyl, 1952:3). Simetri, merkezi bir eksenin her iki tarafındaki öğelerin dengeli bir şekilde düzenlenmesini sağlar ve uyum ve düzen duygusu yaratır. Denge ise istikrarlı ve hoş bir etki elde etmek için görsel veya yapısal ağırlığın kompozisyon boyunca eşit şekilde dağıtılmasını içerir. Bu ilkeler, mimari tasarımların ve sanatsal yaratımların güzelliğini ve işlevselliğini tanımlamada önemli bir rol oynamaktadır.

Bir binanın girişi, binanın estetik ve mimarisini anlamada önemli bir odak noktasıdır ve genellikle simetri ile denge arasındaki ilişkiyi göstermede önemli bir rol oynar. Bir binanın cephesindeki simetri ve denge, binanın estetiğini ve genel etkisini büyük ölçüde etkileyebilecek önemli tasarım hususlarıdır. Simetri tipik olarak pencereler, sütunlar ve dekoratif özellikler gibi mimari elemanların merkezi bir eksenin her iki yanında eşit dağılımını içerir (Şekil-34). Bu, görsel olarak çekici olabilecek bir denge ve uyum duygusu yaratır. Denge ise görsel veya yapısal ağırlığın cephe boyunca dağılımı ile ilgilidir. Bir mimar ve bir mühendis her zaman denge arayışındadır (Meiss, 2013:80)(Şekil-33). Dengenin sağlanması, binanın elemanlarının ve özelliklerinin orantılı olarak düzenlenmesini sağlayarak binanın üst kısmının ağır veya alt kısmının ağır görünmesini önler. Tasarımın dengelenmesi istikrarın ve çekiciliğin korunmasına yardımcı olur.

Şekil 33. Eksenel simetri kullanılarak oluşturulmuş denge

Kaynak: (Meiss, 2013:89)

Şekil 34. Torcello Kubbesinde bulunan sunak muhafazasındaki plaklar
Kaynak: (Weyl, 1952:3)

d. Ritim

Mimarlık ve estetikte ritim, renkler, formlar, şekiller ve çizgiler gibi kavramların tekrarlanmasıyla zaman ve mekânda oluşturulan düzensiz hareketi ifade eder (Khayif, 2021:7902). Binanın estetik çekiciliğini arttırmak için mimarlar sıklıkla dış ve iç mekanlarda motifler ve ritimler kullanır (Seppälä, 2021: 52).

Ritim, bir kompozisyon içerisinde şekiller, renkler, dokular veya mimari özellikler gibi belirli tasarım öğelerinin düzenli aralıklarla kasıtlı olarak tekrarlanmasını içerir (Şekil-35). Bu tekrar öngörülebilir ve yapılandırılmış bir model oluşturabilir. Bununla birlikte ritim aynı zamanda varyasyonu da içerir, tekrarlanan öğeler arasında hafif farklılıklar veya değişiklikler meydana getirir. Tekrar ve varyasyon arasındaki bu denge, ritme dinamik ve büyüleyici niteliklerini veren şeydir.

Şekil 35. Zacherl-Haus, Viyana

Kaynak: (Meiss, 2013:57)

Antik Yunanlılar zamanında Parthenon düzenli bir ritimle tasarlanmış önemli bir mimari yapıydı. Yunanlar, sütunlarda formların yinelenmesini ve sütunlar arasındaki boşluklarda ölçülerin tekrarını kullanarak tasarlamışlardır (Şekil-36). Ayrıca, bu binanın ön cephesinin üst kısmı, küçükten büyüğe doğru ilerlerken ve tekrar küçükten büyüğe dönerken, farklılıkların tekrarını sunar. Parthenon, paralel sütunlar ve sıralar arasında sabit bir uzaklıkla düzenlenerek düzenli bir ritme sahip bir şekilde tasarlanmıştır (Abdulhussain et al., 2023:30).

Şekil 36. Parthenon Tapınağı, Yunanistan

Kaynak: (wikipedia.org, 2011)

e. Doluluk- Boşluk

Mimarlık ve estetikte doluluk ve boşluk kavramları, bir tasarımın görsel ve mekansal deneyiminin şekillenmesinde temel rol oynar.

Doluluk, bir tasarımda önemli ve görsel olarak baskın formların veya alanların varlığını ifade eder. Bu formlar, dikkat çeken, zenginlik ve yoğunluk hissi yaratan mimari özellikler, dekoratif detaylar, renkler veya dokular olabilir. Süslemelere sahip yapılarda, belirgin cephelerde veya dekoratif öğelerle dolu iç mekanlarda dolgunluk gözlemlenebilir. Çoğu zaman zenginlik ve karmaşıklık duygusunu taşır. Estetik açıdan bakıldığında dolgunluk, bolluk, enerji ve canlılık duygularını uyandırabilir. Görsel olarak çarpıcı ve coşkulu tasarımlarla ilişkilendirilebilir.

Boşluk ise kasıtlı olarak boş bırakılan veya önemli ayrıntılardan yoksun bırakılan alanlar, alanlar veya öğelerle ilgilidir. Boşluk başlı başına bir tasarım öğesidir ve dengeli bir kompozisyon oluşturmada doluluk kadar önemli olabilir. Mimaride boşluklar açık alanlarda, avlularda, yapı içindeki boşluklarda ya da sadeliği ön planda tutan ve aşırı süslemelerden uzak minimalist tasarım yaklaşımlarında görülebilmektedir. Estetik açıdan bakıldığında boşluk, huzur, minimalizm ve sakinlik hissini ortaya çıkarabilir. İnceliği ve alanı kucaklayan tasarımlarla ilişkilendirilebilir.

f. Kontrast

Kontrast, eserin, yapının veya ürünün yapısındaki çelişkilerin toplamıdır ve aralarında çizgi, şekil, boyut, renk, doku, yön farklılıklarının da bulunduğu çok sayıda varyasyon türü vardır (Khayif, 2021: 7901).

Estetikte kontrast kavramının bazı önemli yönleri şunlardır:

- Görsel Çeşitlilik: Tasarımcılar, farklı unsurları birbirine yakın yerleştirerek kullanıcıların dikkatini çekebilir ve dinamik ve ilgi çekici bir hale getirebilir.
- Vurgu: Zıt öğeler arka planda öne çıktığında odak noktaları haline gelir.
- Derinlik ve Boyut: Tasarımcılar renk, ton veya dokudaki farklılıkları kullanarak nesnelerin daha yakın veya daha uzak görünmesini sağlayarak iki boyutlu bir yüzeye üç boyutlu bir kalite katabilir.
- Denge ve Uyum: Kontrastın ustaca kullanılması, kontrast oluşturan öğelerin genel uyumu koruyacak şekilde dağıtılmasını sağlayarak görsel bir denge kurulmasına yardımcı olabilir.

g. Şekil Zemin İlişkisi

Şekil-zemin ilişkisi, bir tasarım, resim, veya grafikte ana nesnenin (şekil) ve arka planın (zemin) birbiriyle ilişkisi veya farklılığını ifade eden bir estetik kavramdır. Bu ilişki, nesne ile çevresi arasındaki görsel ayırımı veya dengeyi ifade eder. Şekil-zemin ilişkisi, bir nesnenin daha belirgin hale getirilmesi veya daha ince ayrıntılara dikkat çekilmesi için kullanılır.

h. Renk

Renk, estetiğin temel bir unsurudur ve bir tasarımın, sanat eserinin veya herhangi bir yaratıcı kompozisyonun görsel çekiciliğini ve duygusal etkisini etkilemede önemli bir rol oynar (Çizelge 4). Farklı renkler, çeşitli duygu ve ruh hallerini uyandırabilir. Örneğin, kırmızı ve turuncu gibi sıcak renkler heyecan veya tutku duygularını uyandırabilirken, mavi ve yeşil gibi soğuk renkler sakinlik ve dinginlik hissi uyandırabilir. Estetikte arzu edilen duygusal etkinin yaratılmasında rengin psikolojisini anlamak çok önemlidir.

Tablo 1.Çizelge 4. Renklerin bireyler üzerindeki psikolojik etkileri

RENKLER	BİREYLER ÜZERİNDEKİ PSİKOLOJİK ETKİSİ	BİREYLER ÜZERİNDEKİ GÖRSEL ETKİSİ
KIRMIZI	Uyarıcı	Yakın
TURUNCU	Heyecanlandırma	Büyük
SARI	Dikkat çekici	Kuru
LİMON KÜFÜ	Neşelendirici	Yakın
PEMBE	Rahatlatici	Büyük, kuru
BEYAZ	Uyarıcı	Uzak
BEJ	Uyarıcı	Hafif,Nötr
MAVİ	Yatıştırıcı	Uzak
YEŞİL	Sakin, güven arttırıcı	Küçük, durgun
KAHVERENGİ	Kasvetli	Yakın
MOR	Cesaret Kırıcı	Ağır
SİYAH	Ürkütücü	Nötr

Kaynak: (MSÜ Kentsel Tasarım ve Uygulama Sempozyumu,1993).

i. Doku

Doku, tasarıma derinlik ve boyut katarak onu görsel ve dokunsal açıdan ilgi çekici hale getirir. Farklı dokular, genel estetik deneyimi geliştirerek zenginlik ve karmaşıklık hissi yaratabilir. Doku seçimi çeşitli duygu ve ruh hallerini uyandırabilir. Örneğin, pürüzlü ve yıpranmış bir doku, sağlamlık veya tarih hissi uyandırabilirken, pürüzsüz ve cilalı bir doku, incelik ve incelik duygularını uyandırabilir. Estetik doğası gereği subjektiftir ve belirli dokulara yönelik bireysel tercihler, güzellik algısını büyük ölçüde etkileyebilir. İnsanların hangi dokuları estetik açıdan hoş buldukları konusunda farklı fikirleri olabilir.

j. Işık

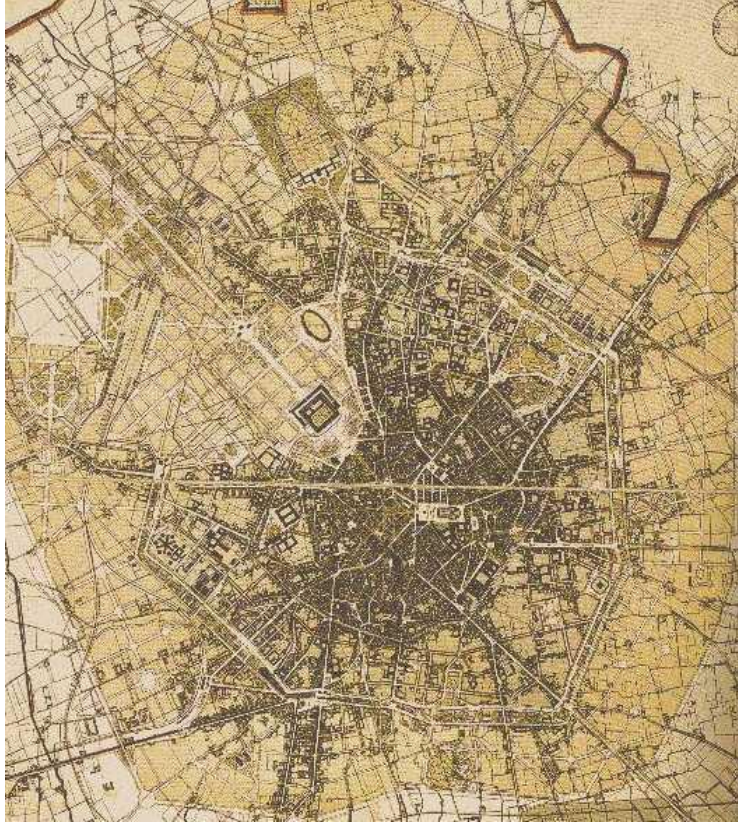
Bir tasarımın veya sanat eserinin algısını, ambiyansını ve görsel çekiciliğini önemli ölçüde etkileyen unsurlardan birisi ışıktır. Işık, bir tasarımın görsel niteliklerini aydınlatmak ve ortaya çıkarmak için gereklidir. Renklerin, formların ve dokuların algılanma şeklini önemli ölçüde etkileyerek kompozisyonun genel görsel çekiciliğini artırabilir. Gün boyunca veya mevsimler boyunca ışığın değişen nitelikleri, zaman ve mekan algısını etkileyebilir. Zamanın geçtiği hissini yaratabilir veya doğal dünyayla bağlantı sunabilir. Işığın estetikte kullanımı tasarımın

bağlamına ve amacına bağlıdır. Işık, belirli amaç ve hedeflere bağlı olarak mimari aydınlatmada, fotoğrafçılıkta veya iç tasarımda farklı şekilde kullanılabilir.

D. Milano Şehrinin Kentsel Özellikleri

1. Milano Şehir Mimarisi

Şehirler, tarih boyunca kültürel, sosyal ve ekonomik değişimlerin devamı olarak şekillenir. Bu anlamda Milano, zengin tarihiyle, eşsiz mimari tarzıyla en önemli örneklerden birisi olarak bilinmektedir. İtalya'nın kuzeyinde konumlanan Milano, Lombardiya bölgesinde bulunur (Şekil-37). Yüzyıldan günümüze kadar Gotik, Rönesans, Barok, Romantizm, Fütürizm gibi mimari akımlar müzelerde, heykellerde, mimari yapılarda rastlanmaktadır (Soğukkuyu ve Tunç, 2013: 158). Milano'da görülen her bir mimari akım, dönemin estetik anlayışını ve kültürel özelliklerini yansıtarak şehirde izler bırakmıştır. Milano'nun mimarisi Antik Roma'ya kadar uzanmaktadır. Bu dönemde inşa edilen yapılar, şehrin tarihine ve mimarisine dair ipuçları sunmaktadır. Rönesans dönemiyle Milano'nun mimarisi bir çıkış yaşamıştır. Bu dönemde mimarlar mimari motifleri özgürce denemektedir ve ifade tarzları daha çeşitli hale gelir (Krerri et al., 2021). Şehir, Sforza Hanedanı'nın yönetimi altında birçok önemli sanat ve mimari eserin doğduğu bir merkez haline gelmiştir. İkinci Dünya Savaşı'nın ardından, Milano'nun mimarlık kültürü, uluslararası açıdan geliştirilen yeni çözümlere ve yeni dillere karşı açık bir zemin oluşturmuştur (Florenca et al., 2015: 55). Bu dönemde mimarlar işlevselliği ve estetiği dengede tutarak yeni bina cepheleri oluşturmuşlardır. Milano'nun modern mimarisi, 20. Yüzyılın ikinci yarısından itibaren büyük bir dönüşüm geçirmiştir. Modernizm, işlevsellik ve sadeleşme ilkeleri bu dönemdeki cephe tasarımlarını etkilemiştir. Uluslararası İş Merkezi (Porta Nuova) projesi gibi büyük ölçekli projelerle şehir silüeti değişmiş ve modern gökdelenler bu silüete katkıda bulunmuştur. Binaların cepheleri genellikle temiz hatlar, düz yüzeyler ve minimalist detaylarla karakterize edilmiştir. Zaha Hadid ve Daniel Libeskind gibi isimler, Milano'da önemli modern yapılar tasarlamıştır. Tarihten bu yana Milano'nun şehir mimarisi zengin bir tarih ve kültür mirasını yansıtan çeşitlilikteki yapıları içerir. Tarihi eserlerin yanı sıra modern ve yenilikçi tasarımlar da şehrin karakterini oluşturur ve Milano'yu sadece İtalya'nın değil, dünya genelinde önemli mimari merkezlerinden biri haline getirir.

Şekil 37. Milano şehrinin uydu görüntüsü

Kaynak: (histogeocity.files.wordpress.com, 2012)

2. Milano Şehir Estetiği

Şehir estetiği, şehirlerin güzelliklerini ve çekiciliklerini artırmak için tasarım, planlama ve sanatın birleştiği bir alandır. Bu, sadece görsel cazibe ile sınırlı değildir, aynı zamanda bir şehrin yaşanabilirliği, sürdürülebilirliği ve kültürel kimliği ile de ilgilidir. Şehir estetiği, şehirlerin karakterini ve kimliğini oluşturan önemli bir unsurdur. İnsanın çevresini ve beraberinde getirdiği güzelleştirme arzusu ile oluşan 'estetik' kavramı, mimari ürünün biçimlendirilmesi ve değerlendirilmesinde önemli bir yere sahiptir (Kuban, 2005: 6).

Milano, sanat, tasarım, moda, tarih ve doğal güzelliklerin mükemmel birleşimiyle meydana gelmiş şehirlerden biridir. Yapılarda kullanılan renkler ve malzemeler, şehir estetiğini etkiler. Uyumlu renk paletleri ve kaliteli malzeme seçimi oldukça önemlidir. Parklar, bahçeler ve ağaçlar, şehir estetiğinde doğal güzelliği temsil eder. Yeşil alanların düzenli bakımı ve çeşitli bitki türlerinin kullanılması bu güzelliği arttıran faktörlendir. Kamusal sanat eserleri, şehirlerin estetiğini zenginleştiren önemli unsurlardır. Heykeller, duvar resimleri, sokak sanatı ve diğer sanat eserleri

şehirlerin karakterini yansıtır. Örneğin şehrin önemli merkezlerinden olan Piazza Meda ‘Büyük Disk’ olarak adlandırılan Arnaldo Pomodoro’nun heykeline ev sahipliği yapmaktadır (Şekil-38). Bu heykel meydanın tam ortasında yer alıp tüm dikkatleri üzerine çekmektedir. Buradan da anlaşılacağı gibi Milano, meydanlarından yapılarına kadar sanat ve mimari kokan bir şehirdir.

Şekil 38. Piazza Meda

Kaynak: (Yazar, 2023)

3. Mekansal Organizasyon

Milano, mimari ve mekansal organizasyon açısından çeşitli dönemlerin etkisini taşıırken, tarih boyunca gelişen yapılar ve mekanlar şehrin benzersiz bir karakterini yaratmıştır. Antik Roma döneminde, Mediolanum (Milano’nun antik adı) kent planı, çoğunlukla simetrik ve düzenli bir şekilde inşa edilmiştir. Ana cadde ve yollar, şehri merkezi meydanlara bağlarken, amfityatrolar, hamamlar ve surlar gibi yapılar da şehrin mekan organizasyonunda önemli rol oynamıştır. Orta Çağ’ın gelmesiyle şehrin mekansal organizasyonu pazar yerleri ve kiliseler etrafında şekillenmişti. Piazza del Duomo gibi meydanlar da şehir yaşamını ve ticaretini yönlendiren önemli noktalardı (Şekil-40). Rönesans dönemi ile Sforza Hanedanı’nın yönetimindeki şehirdeki meydanlar, kamu binaları, tarihi yapılar daha düzenli hale getirildi. Rönesans ile birlikte gelen görsel estetik ve mimari çeşitlilik mekan organizasyonunu daha belirli bir hale getirdi. Barok dönemi ise süslü detaylar ve dramatik formların mekanlara yansıdığı bir dönemdi. Bu süreçte Pazar yerleri, kiliseler, meydanlar şehir yaşamını şekillendiren temel mekanlar olarak korundu ve ufak değişikliklerle düzenlendi. 20.

Yüzyıldan itibaren, Sanayi Devrimi'nin de etkisiyle Milano'da kentsel dönüşüm süreci hız gösterdi. Ticaret merkezleri, finans merkezleri, alışveriş caddeleri, konutlar ve ofisleri şehrin mekan organizasyonunu modern bir yöne kaydırıldı. Kent merkezi yalınlaştırılmış bir anıtsal tarihselcilikle tasarlanmış yapılarla inşa edildi (Kolektif 2004: 7).

Günümüzde Milano tasarım, sanat, kültürel etkinlikler, moda ile öne çıkan bir merkezdir. Bu sebeple mekan organizasyonu da bu alanları yansıtabilecek şekilde düzenlenmektedir. Örneğin Şehrin Sanatçılar Mahallesi olarak da anılan Brera'da sanatın ve modanın tüm güzelliklerini görmek mümkündür (Şekil-39). Bölgenin geçmişi ise 10. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Museo Poldi Pezzoli, Santa Maria del Carmine kilisesi gibi önemli yapıları içinde bulundurur. Brera bölgesindeki sanat galerileri, mağazalar, atölyeler bir arada bulunarak şehrin kültürel ve sanatsal kimliğini yansıtan mekanlar oluşturmuştur. Geçmişten günümüze bakıldığında Milano'nun mekansal organizasyonu tarihsel ve modern dönemlerin etkilerini yansıtan bir zenginliği içinde barındırıyor.

Şekil 39. Brera Caddesi

Kaynak: (Yazar, 2023)

Şekil 40. Piazza del Duomo Meydanı

Kaynak: (Yazar, 2023)

4. Malzeme ve Renk Kullanımı

Milano'nun tarihi yapıları, estetik ve dikkat çeken cepheleri, mimari peyzajları tarih boyunca farklı dönemlerin estetik anlayışını ve inşaat tekniklerini yansıtan zengin bir malzeme ve renk kullanımıyla şekillenmiştir. Şehirdeki yapıların malzeme ve renk tercihi sadece estetik açıdan değil aynı zamanda sosyal, kültürel, ekonomik ve iklimsel faktörleri de yansıtmıştır. Antik Roma döneminden kalma yapılar genellikle taş ve tuğla gibi doğal malzemelerle inşa edilmiştir. Şehrin bulunduğu bölgedeki kil birikintileri tuğla yapımında, kireçtaşı çıkıntıları kireç yapımında, kum ve çakıl ise harç yapımında kullanılmaktadır (Bugini ve Folli, 2008: 34). Roma İmparatorluğu'nun etkisi altında şehirdeki tapınaklar, tiyatrolar ve anıtsal kapılar, taşın dayanıklılığını ve estetik özelliğini yansıtan yapılar olarak öne çıkmıştır. Orta Çağ döneminde Gotik mimari ile kilise ve katedraller beyaz mermer, renkli cam, pencereler ve ahşap detaylarla süslenerek ilgi çekici hale getirilmiştir. Rönesans dönemiyle beraber yapılarda mermer sütunlar, detaylı alçı süslemeler kullanılmıştır. 20. Yüzyıldan itibaren modernizm ile birlikte çelik, cam, beton gibi daha öncesinde kullanılmayan malzemeler yapılarda kullanılmaya başlandı. Yapıların dış cephelerinde, kapılarında, girişlerinde karışıklıktan uzak, sade ve düz yüzeyler göze çarpmaktadır. Günümüzde

sürdürülebilirlik odaklı yaklaşımlar, yeşil binalar, enerji verimliliği ve atık yönetimi gibi faktörlerin öne çıkmasını sağlamıştır. Ahşap, cam, doğal taş vb. malzemeler yeşil binaların temel bileşenlerindedir. Milano'nun en ünlü yeşil bina örneklerinden olan Bosco Verticale, dış cephesine yerleştirilen bitkilerle ve enerji tüketimini oldukça azaltmasıyla dikkat çekmektedir. (architecturaldigest.com, 2020). Böylelikle doğal malzemeler, hem estetik hem de çevresel açıdan şehirdeki mimari ve çevre anlayışını zenginleştirmiştir.

5. Yapı Formu ve Tasarımı

Yapı formu ve tasarımı mimarın yaratıcı sürecinin temel taşlarıdır. Mimari proje geliştirilirken binaların ve mekanların nasıl görüneceği ve nasıl kullanılacağı konusunda bir vizyon oluşturur. Yapı formu binanın fiziksel karakterini ve dış görünümünü belirlerken tasarım ise bu fiziksel formun estetik olarak düzenlenmesinde rol oynar. Tasarım aşamasında, mekan düzenlemesi dışında malzeme seçimi, renk paleti, doku, ışıklandırma vb. kriterler dikkate alınır. Milano'nun yapı formu ve tasarımı ele alındığında şehrin tarihsel zenginliğini modern estetik anlayışıyla birleştirerek özgün bir mimari kimlik oluşturduğu görülür. Gotik tarz mimari panoramasında Duomo di Milano gibi etkileyici yapılarla temsil edilir. Yapımı yüzyıllar süren bu katedral ince ve karakteristik detayları, yüksek kuleleri ve ince işlemeli nişleri ile dikkat çeker. Gotik mimarinin özellikleri olan yüksek tonozlar, kemerler ve vitray pencereler katedralin tasarımında belirgin olarak görülür.

Rönesans dönemiyle Milano'nun mimarisine sofistike ve denge gelmiştir. Santa Maria delle Grazie Bazilikası, Rönesans'ın zarif ve orantılı tasarım ilkelerini yansıtan en önemli yapılardandır. Simetri ve matematiksel oranlar bu bazilikada oldukça kullanılmıştır.

Barok döneminde ise Milano'nun yapı formunda bir başka önemli iz bırakmıştır. San Fedele kilisesi gibi yapılar altın yıldız ve renkli mermerleriyle, süslemeli iç mekanlarıyla Barok tarzının örneğini yansıtır. Daha modern tarzların inşa edildiği dönemlerin başlamasıyla Galleria Vittorio Emanuele II vb. yapılar zarif cam kubbesi ve zengin süslemeleri ile öne çıkar (Şekil-41). Şehrin ilk kapsamlı master planı olan, yükselen cam yapısıyla dikkat çeken bu yapı, şehir merkezinin planlama ve mimari yoluyla nasıl yeniden yapılabileceğini gösterdi (Maulsby, 2014: 5). Sonuç olarak Milano'nun yapı formu ve tasarımı, şehrin tarihi ve kültürünü yansıtan unsurlardan

oluşur. Buradaki yapılar sadece görsel bir zenginlik değil aynı zamanda şehrin kimliğini ve hikayesini anlatan taşınabilir anıtlardır.

Şekil 41. Galleria Vittorio Emanuele II

Kaynak: (Yazar, 2023)

6. Fiziksel Çevre ve Yapı İlişkisi

Milano, İtalya'nın kuzeyinde yer alan ve ülkenin en önemli kültürel, ticari ve finansal merkezlerinden biri olarak öne çıkan bir şehirdir. Fiziksel çevre ve yapı ilişkisi tarihsel, kültürel ve ekonomik faktörlerin birleşmesiyle şekillenmiştir. Milano'nun coğrafi konumu şehrin tarihini ve gelişimini önemli ölçüde etkilemiştir. Po Havzasının kalbinde, Ticino ve Adda nehirleri arasında yayılan uçsuz bucaksız ovanın ortasında konumlanmıştır (britannica.com, 2023). Bu stratejik konum, şehrin tarih boyunca ticaret, sanayi ve kültürel etkileşim açısından önemini arttırmıştır. Alpler'den gelen su kaynakları, endüstriyel gelişim için su gücünün kullanılmasını sağlamış ve şehrin büyümesini desteklemiştir.

Roma İmparatorluğu dönemine uzanan köklü bir geçmişe sahip olan Milano, Orta Çağ boyunca da önemli bir merkez olmuştur. Gotik ve rönesans dönemlerinden kalma yapılar şehrin sokaklarında hala durur ve tarihi günümüze taşır. Aynı şekilde Milano'nun sanatsal ve kültürel zenginliği, fiziksel çevresiyle iç içe geçer. Şehir, Leonardo da Vinci gibi ünlü sanatçıların eserlerine ev sahipliği yapmıştır. Sanat galerileri, müzeler, tiyatrolar, heykeller ve anıtlar, kültürel etkileşimi ve sanatın yayılmasını sağlamıştır. 20. Yüzyılın başlarında Bauhaus ve Rasyonalist hareketlerin

etkisi altında inşa edilen yapılar, fonksiyonelliği ve minimalizmi öne çıkarmıştır. İtalyan Rasyonalizmi'nin önde gelen temsilcilerinden Giuseppe Terragni'nin eserleri, şehirde modernizmin etkisini yansıtan örneklerdendir. Terragni gerçekten bağımsız ve kendine ait bir ifade üretmek için Rasyonalizm ile birlikte gelen tüm etkileri birleştirmiştir (Schumacher, 1988: 11). Bundan sonraki dönemlerde yüksek gökdelenlerin yanı sıra açık hava mekanları, sürdürülebilir tasarımlar dikkat çekmektedir. Bu yapılar şehrin silüetini değiştirirken çevreyi daha estetik ve işlevsel hale getirmektedir. Sonuç olarak Milano'nun fiziksel çevre ve yapı ilişkisi geçmişten günümüze senkronize olarak, modern mimarlık anlayışı ve tarihi zenginliğiyle harmanlanarak şekillenmiştir.

III. MİLANO'DA GÖRÜLEN MİMARİ AKIMLAR

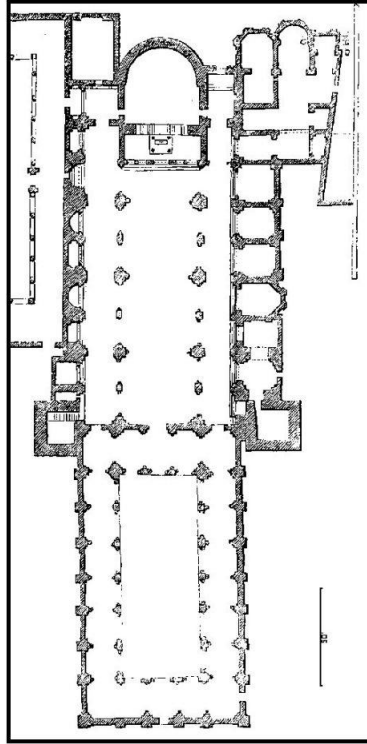
A. Romanesk Dönem

Romanesk terimi, “Roma tarzı” anlamına gelir ve bu adı Roma İmparatorluğu'nun mimari mirasından gelen bazı terimlerin döneme damga vurmasından alır. Romanesk mimari, 10. Yüzyıldan 12. Yüzyılın sonuna kadar uzanan bir zaman diliminde hüküm sürmüştür (O'Sullivan ve Downey, 2020: 41). Romanesk mimari özellikle kilise ve manastır yapılarında yaygın olarak kullanılmıştır ve bu dönemin kültürel ve dini ifadesini yansıtan etkileyici ve önemli yapılar ve sanat eserleri bırakmıştır. Dayanıklılık, düz hatlar, kaba işçilik ve kubbe formları en önemli özelliklerindedir. Taş, tonoz, aşağıya doğru kesintisiz bir itme kuvveti nedeniyle kaçınılmaz olarak güçlü bir destek sistemine ihtiyaç duymaktadır. Bu sadece kalın duvarların, devasa sütunlardan oluşan destek sistemlerinin ve ağır payandaların inşasıyla değil, aynı zamanda küçük ve az sayıda pencerenin oluşmasıyla da başarılıdır. Formların genel ağırlığı Romanesk inşaatçılar için en büyük tasarım zorluklarıydı (Kim, 2021: 92).

Romanesk mimarinin en belirgin örnekleri kiliseler ve manastırlardır. Bu yapılar, sade ve kutsal bir atmosferi yansıtarak dini ritüellerin gerçekleştirildiği yerler olarak inşa edilmiştir. Kiliselerde kullanılan malzeme, doku ve renkler dini törenlerin ve ibadetlerin anlamını vurgulamak amacıyla özenle seçilmiştir. Romanesk, uluslararası bilinen ilk dini mimari tarz olduğu için hayatta kalan en çok Romanesk yapı kiliselerdir (Boca et al., 2020:1).

Romanesk mimarinin tasarımı Orta Çağ'ın zorlu koşullarında dini inancı ve işlevselliği bir araya getiren eşsiz bir yaklaşım sunar. Romanesk inşaatçıların güvendiği güzellik teorisi, antik Yunan felsefesinden türetilen formların etkileşimine dayanan klasik güzellik kavramıdır (Kim, 2021: 92). Romanesk mimari, estetik açıdan sadelik ve anlam taşıyan sembollerin birleşimini yansıtır. Düz hatlar, minimal süslemeler ve kabartmaların yalın kullanımı tarzın sade güzellik anlayışını vurgular. Kapı bölgeleri, cepheler ve iç mekanlar figüratif kabartmalarla süslenir.

Kapalı alanlar iç mekanın sınırlanması anlamına gelir. Bu tasarım yaklaşımı, kiliselerin özel mekanlar olarak kullanılmasını sağlar. Bu alanlarda dini hikayelerin sembolizmini ve kilisenin kutsal atmosferini vurgulamayı amaçlar. Romanesk kiliselerdeki ana plan türleri bazilika planı, Latin haç planı veya merkezi plandır (Şekil-42). Haç planı kiliselerin temel plan düzenlemesini ifade eder. Nef (ana koridor) ve transept (haçın kolları) olmak üzere iki temel bileşenden oluşur. Nef, kilisenin uzunlamasına ana mekanıdır ve ibadetler genellikle burada gerçekleşir. Transept ise nefi dik olarak kesen iki koldan oluşur. Bu kollar haçın kollarını anımsatır.

Şekil 42. Sant'Ambrogio Bazilikası Planı

Kaynak: (chestofbooks.com, 2016)

Orta Çağ istila ve savaşların olduğu bir dönemdir. Yapıların sağlam ve güvenli olması en önemli kriterlerden biridir. Büyük taş bloklar, yapıların dayanıklılığını arttırmak için kullanılmıştır. Aynı zamanda iç mekanı serin tutmada ve dini atmosferi korumak amacıyla da kullanılmıştır. Romanesk mimari yuvarlak kemerlere ve küçük açıklıklara sahip bir akımdır (Armi, 2003: 3). Yuvarlak kemerler yapıların ağırlığını eşit şekilde dağıtarak duvarlara yük bindirir. Aynı şekilde tonozlar da yapının ağırlığını taşır ve iç mekanları örter. Yapılan her bir mimari teknik sadece fiziksel güçlülüğü değil aynı zamanda toplumsal güvenliği ve dini değerleri ifade eder.

B. Gotik Dönem

Gotik mimari yaklaşık 12. Yüzyıldan 16. Yüzyıla kadar uzanan bir dönemi kapsar. İsim olarak "Gotik" terimi, ilk olarak bu tarzın estetik değerlerine aykırı olarak görüldüğü için sonraki dönemlerde verilmiştir. Gotik mimarinin temelleri, Fransa'nın Île-de-France bölgesindeki Paris Katedrali (Notre-Dame) gibi yapılarla atılmıştır. Bu yeni tarz, daha önceki dönemlerdeki ağır ve kaba yapılara göre daha hafif ve yüksek yapılarla kendini belli eder. Kemerler, tonozlu tavanlar ve küçük vitray pencerelerle karakterize edilen Gotik mimari tarz, bir ortaçağ estetiği olan Romanesk mimariden gelişmiştir (Dallı ve Soyuk, 2022: 56). Katedraller, kiliseler ve diğer yapılarda bulunan ince sivri kemerler, vitray pencereler, yükselen kuleler ve süslü detayları Gotik mimariyi yansıtır. Bu özellikler Avrupa'da birçok kilisede, manastırda ve katedralde belirgindir.

Gotik tarz Orta Çağ'ın en etkileyici mimari akımlarından biridir. Özellikle kilise ve katedrallerde göz kamaştırıcı bir şekilde ifade edilmiştir. Gotik tarzda yapılan bu yapılar dini inançlarla estetik güzellikleri mükemmel bir uyum içinde buluştururken aynı zamanda Orta Çağ'ın inşaat mühendisliği ve sanatın zirvesini temsil eder. Gotik mimarinin ihtişamı Milano'nun silüetinde dikkat çeken özgün eserlerde göze çarpmaktadır. Duomo di Milano Gotik tarzı yansıtan en önemli yapılardan biridir. Milano'nun Gotik yapılara ev sahipliği yapması, şehirdeki tarihi ve kültürel zenginliği vurgularken, turistlerin ve ziyaretçilerin ilgisini de çekmektedir.

Gotik mimari tasarım ve estetiğin mükemmel bir uyumunu sunar. Tasarımın temel prensiplerinden biri yükseklik ve yüceliktir. Yapılar yüksek kuleler, kulecikler ve tonozlarla yükseltilerek gökyüzüne doğru uzanır. Bu yükseklik, Tanrı'nın yüceliğini yansıtırken aynı zamanda insanın ona ulaşma arzusunu ifade eder. Devasa kalın duvarları, küçük pencereleri ve loş iç mekanlarıyla bilinen Romanesk mimariye göre Gotik mimari de ince duvarlar, iç mekanı ışıkla dolduran devasa vitray pencereler almıştı (Menon ve Bai, 2018: 30). Gotik tarzın en belirgin özelliklerinden biri olan sivri kemerler, hem yapıların yüksekliğini artırırken hem de iç mekanları genişletir. Yapılarda detaylı kabartmalar, gargoyler ve heykeller, süslemeler fazlaca kullanılmıştır (Şekil 43-45). Bu süslemeler, dini hikayeleri, azizleri ve sembolleri ifade ederken aynı zamanda yapılara estetik bir zenginlik katar. Gotik tarzda vitray pencerelerin kullanımı oldukça önemlidir (Şekil-44). Renkli camlarla süslenen bu pencereler, iç meknlara renkli ışığın girmesini sağlar ve dini hikayeleri sembolik olarak anlatır.

Şekil 43. Duomo Katedralinin Zirvesindeki Heykeller

Kaynak: (Yazar, 2023)

Şekil 44. Duomo Katedralinin Gotik Tarzdaki Vitray Pencereleeri

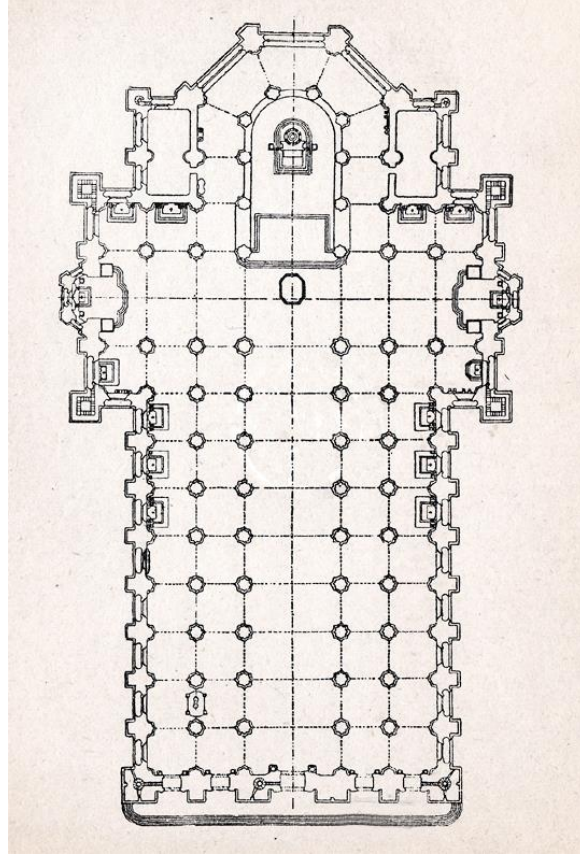
Kaynak: (Yazar, 2023)

Şekil 45. Duomo Katedralinin Dış Cephe Süslemeleri

Kaynak: (Yazar, 2023)

Gotik tarzdaki yapıların çoğu haç planına sahiptir ve bu planlar estetik güzelliklerin yanı sıra dini sembollerin ve inancın anlatımını gösterir (Şekil-46). Haç planı, iç mekan, bir ana nef ile bu ana nefin kollarını oluşturan transept kollardan oluşur. Gotik kiliselerin ana nefi kilisenin en geniş ve en yüksek bölümüdür ve ışık alması için asma pencereler konulmuştur. Yüksek tonozlar ve sivri kemerler ana nefin yüksekliğini arttıran bir etki yaratır. Yan koridorlar ibadet edenler için ekstra alan sağlar ve yapıya denge katar.

Şekil 46. Duomo di Milano Katedralinin Haç Planı

Kaynak: (commons.wikimedia.org, 2012)

Gotik binaların dış yüzeyleri, dışarıya taşkın olan sütunlar ve payandalar ile süslenmiştir. Bu unsurlar, binanın yükünü taşıırken aynı zamanda estetik bir düzen oluşturur. Payandalar, binanın yüksekliğine karşı dayanıklılığı artırır. Yüksek tonozlar, sivri kemerler ve kemerli tonozlar gibi yapısal yenilikler de, mimarların daha önceki dönemlerde görülmemiş şekilde yüksek ve geniş mekanlar yaratmalarını sağlamıştır. Sivri kemerler hem estetik bir etki yaratırken hem de iç mekanlara geniş bir duvar yüzeyi sunar. Dış duvarları genellikle masiftir ve büyük pencerelerden yoksundur, bu sebeple belirgin bir destek gerektirmez (Zizi et al., 2021: 67). Yan koridorlar, en büyük kenarı orta nefin kare açıklığına eşit olacak şekilde dikdörtgen bölmelere bölünmüştür. Çan kulesi ve vaftizhane sıklıkla kiliseden izole edilmiş ve bağımsızdır.

C. Rönesans Dönem

Karanlığın ardından güneşin yeniden doğduğu ve yeni bir başlangıcın habercisi olduğu söylenen Rönesans dönemi, 15. ve 17. yüzyılların başında ortaya çıkmıştır

(Kreeri ve Ghariri, 2021: 2). İtalya, Rönesans'ın merkeziydi ve buradan yola çıkarak Avrupa çapında sanat zevkleri ve estetik tanım ilkeleri geliştirilmiştir (Shojda vd., 2018: 2). Rönesans dönem yeniden doğuş anlamına gelir ve Ortaç Çağ'dan Modern Çağ'a geçişin işareti olarak kabul edilir. Rönesans'ın temel özelliklerinden biri, antik Yunan ve Roma kültürüne olan ilginin yeniden canlanmasıdır. Antik metinlerin ve eserlerin yeniden keşfi, sanatçıların ve düşünürlerin bu antik mirası incelemelerine ve ondan ilham almalarına yol açtı. Rönesans, o dönemin sanatçıların, heykeltıraşlarının ve mimarlarının diğer dönemlere göre çok daha fazla rol almasını sağlamıştır (Gilbert, 1973: 17). Bu dönem, insanın merkezi bir konumda olduğunu vurguladı. İnsan bedeni ve ruhu, sanat, mimari, bilim ve felsefe konularında yoğun bir şekilde incelendi. Vitruvius eserinde insan vücudunun farklı uzuvlarının birbirine ve insan boyutuna oranını esas alarak, mimaride ideal oran sistemlerinin insan vücudunun mükemmel oranlarda olduğunu ifade etmiştir. Günümüzde bu kavram hepimize tanıdık gelen altın oran kavramıdır. Rönesans mimarları altın oran kavramıyla birlikte insan oranları ve binalar arasında uyum sağlamak için çalışmışlardır. Bu orantı sayesinde Rönesans tarzı daha karmaşık olan Gotik tarzdan ayrılmıştır (alegoridergi.com, 2022).

Rönesans mimarisinin temel prensibi simetri ve dengedir. Bu dönemdeki yapılarıdaki en önemli özellik olarak kabul edilir. Kubbe ve kemerler sıkça kullanılırken Yunan ve Roma mimarisinden gelen sütunlar (Dor, İyon, Korint) ve başlıklar dikkat çeker (Şekil 8). Rönesans mimarisi aynı zamanda perspektifi ve matematiksel oranları kullanma konusundaki ilerlemelerle tanındı (Hartt, 1988: 127). Rönesans yapılarını birbirine bağlayan şey dönemin bir dizi ekonomik, politik, dini ve kültürel değişimine verdikleri yanıtıdır (Anderson, 2013: 4). Rönesans'ın mirası, modern dünyanın temellerini atmıştır. Bu dönemin izleri hala birçok büyük şehirdeki tarihi binalar ve sanat eserleri üzerinde görülebilir. 15. ve 16. yüzyıllarda yapılan bazı önemli eserler arasında Sforza Kalesi (Castello Sforzesco)(Şekil-48), Santa Maria delle Grazie Bazilikası (The Last Supper freski ile ünlü), Palazzo Marino ve Biblioteca Ambrosiana yer alır (Şekil-47). Leonardo da Vinci'nin Last Supper tablosu da bu dönemde Milano'da yapıldı. Rönesans, sanat, bilim ve düşünceyi şekillendiren bir dönem olarak tarihte özel bir yere sahiptir.

Şekil 47. Biblioteca Ambrosiana

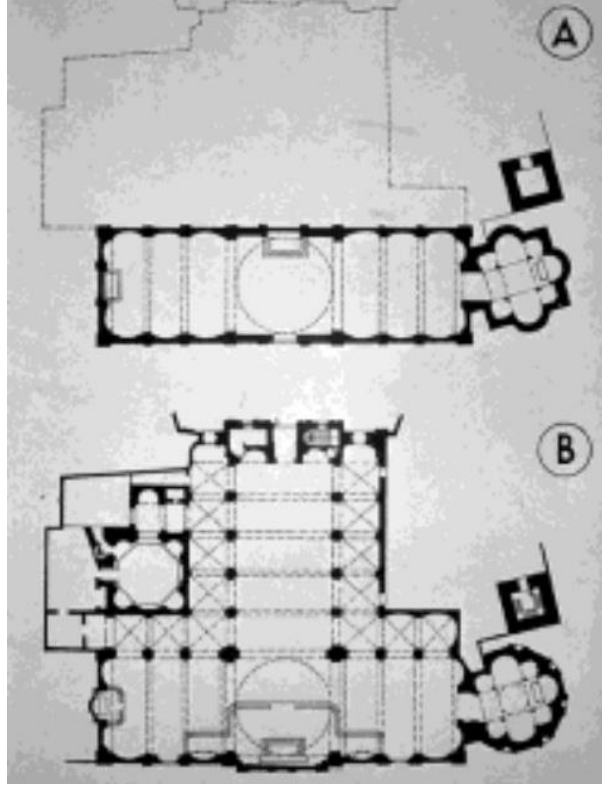
Şekil 48. Sforza Kalesi

Kaynak: (Yazar, 2023)

Rönesans dönemindeki yapılar genellikle simetriye ve dengeli bir tasarıma sahiptir. Bu tasarım Antik Roma ve Yunan mimarisinden esinlenmiştir. Bu dönemin yapıları estetik olarak büyüleyicidir. Vitruvius düzgün bir mimarlık için "Utilitas, Firmitas, Venustas" (kullanışlılık, sağlamlık, güzellik) etmenlerinin olması gerektiğini ileri sürmüştür. Rönesans'ta bu tanım "Comodita, perpetuita, bellezza" (kullanışlılık, süreklilik- kalıcılık, güzellik) olarak benimsenmiştir (wikipedia.org, 2023). Bu tanımlara göre, Rönesans mimarisinde kubbeler, kemerler ve sütunlar gibi özellikler binalara zariflik ve güzellik katmaktaydı. Özellikle kubbeler, kiliselerin ve katedrallerin yüksekliğini vurgulayan önemli bir estetik öğeydi. Gotik mimaride görülen sivri kemerler Rönesans'ta yerini yarım daire kemerlere bırakmıştır. İç mekanlar freskler, mozaikler ve heykellerle süslenir ve bu sanat eserleri dini hikayeleri veya figürleri anlatırdı. Rönesans, Milano binalarının cephelerinde tuğladan çok renkli taş kadar dramatik bir değişiklik getirdi. Bu sofistike mimaride, Angera dolostone gibi yumuşak taş portal ve pencere pervazları, pervazlar, kabartmalar ve heykeller için kullanılmıştır (Bugini ve Folli, 2008: 42).

Rönesans dönemi kilise planları, dini ve estetik gereksinimlere uyacak şekilde tasarlanmıştır. Bazı kiliseler büyük ve görkemliydi bu nedenle merkezi planlar

kullanılırken, diğçerleri daha geleneksel bazilika planına sahipti. Rönesans döneminde bazı kiliseler, bazilika ve merkezi plan öğelerini birleştirerek karma planlar kullanırdı (Şekil-49). Bu tür yapılar, hem uzun bir ana nef hem de bir merkezi kubbe veya kubbe benzeri bir yapı içerirdi. Rönesans dönemi mimarları, her projenin özel gereksinimlerini ve tasarım vizyonunu göz önünde bulundurarak çeşitli plan türlerini ustaca kullandılar. Bu nedenle Rönesans dönemi kiliseleri arasında farklı planlara sahip birçok örnek bulunmaktadır.

Şekil 49. Santa Maria presso San Satiro Planı

Kaynak: (Malaguzzi Valeri vd.; Schofield ve Sironi, 2000:22).

Rönesans mimarisinde dayanıklılık ve sağlamlık, bu dönemin yapılarının temel özelliklerinden biridir. Rönesans mimarları, yapılarını hem estetik açıdan güzel hem de uzun ömürlü olacak şekillerde tasarlamışlardır. Dayanıklılığı sağlamak için ana malzeme olarak taş kullanılmıştır. Örtü sisteminde yüksek kubbeler vardır. Burada hafif bir malzeme olması için tuğla kullanılmıştır. Yüksek kubbe ve kemerler yapının ağırlığını taşıması için tasarlanmıştır. Yapı içlerinde ve dekorasyonda mermer kullanılmıştır. Bu mimari malzemeler ile inşa edilen yapılar hem estetik güzellikleri hem de yapısal sağlamlıklarıyla Rönesans döneminin büyük mimari başarılarını temsil ederler. Rönesans dönemi mimarlarının dayanıklılık ve sağlamlığı önemsemeleri, bu dönemin yapılarının hala ayakta kalmasını sağlamıştır.

D. Barok Dönem

Barok dönemi, Rönesans dönemini takip eden ve Aydınlanma dönemine öncülük eden bir sanat ve kültür hareketidir. Bu dönem, özellikle 16. yüzyılın sonlarından 18. yüzyılın ortalarına kadar Avrupa'da etkili olmuş ve birçok farklı sanatsal alanda dikkat çekici eserlere imza atmıştır (Connors, 1990: 217). Barok mimari, giderek büyüyen Protestan hareketine karşı olarak Katolik Kilisesi tarafından kayıp ruhların yeniden kazanılması fikriyle ortaya çıkmıştır (decombo.com, 2022). Barok mimarisi, aşırı drammatizasyon, süslü detaylar, kontrastlar ve duygusal yoğunluk gibi özellikleri ile tanınır. Bu dönemde mimarlık ve sanat, estetik açıdan çarpıcı ve gösterişliydi. Sanatçılar, dramatik etkiler yaratmak için kontrastları ve aşırılıkları kullanmışlardır. Barok resimlerde ve heykellerde insan figürleri ve dini sahneler, yoğun duygusal ifadelerle ve dramatik aydınlatmalarla tasvir edilirdi. Barok ressamlarından Caravaggio'nun çalışmaları, bu dönemin drammatizasyonunu ve gerçekçiliğini örnekler.

Barok dönemi, tasarım ve estetik açıdan oldukça karmaşık ve gösterişli bir tarzı temsil eder. Yapıların tasarımında güçlü duygusal etkiler yaratma amacı güdülür. Özellikle dini binalarda dini hikayelerin veya temasının dramatik bir şekilde anlatılmasında kendini gösterir. Barok, zengin süslemeler ve ayrıntılarla karakterizedir (Şekil-50). Kıvrımlı duvarlara sahip cepheler, kabartmalar, heykeller ve fresklerle bezenir. Barok dönem içerisinde kubbelerin fresk tekniği ile boyanması en karakteristik özellikleri arasındadır (Şekil-51). Ziyaretçide kiliselerin tavanları gökyüzüne doğru uzanıyor hissi yaratılarak tiyatral ve hareketli formlara sahip figürler ile bezenmiştir (Ceylan ve Yiğitpaşa, 2021: 208). Yapıların içinde mitolojik figürlerin yer aldığı resimler, altınla kaplanmış ahşap figürler ve oval formlu geniş sahneler bulunur. Bu süslemeler, binanın estetik değerini artırır ve görsel bir şölen sunar. Barok mimarisi ışık ve gölge kontrastlarından büyük ölçüde yararlanır. Aydınlatma, binaların öne çıkan özelliklerini vurgulamak için kullanılır. Bu kontrastlar yapılara derinlik ve hacim kazandırır.

Şekil 50. San Bernardino alle Ossa, Milano

Kaynak: (flickr.com, 2023)

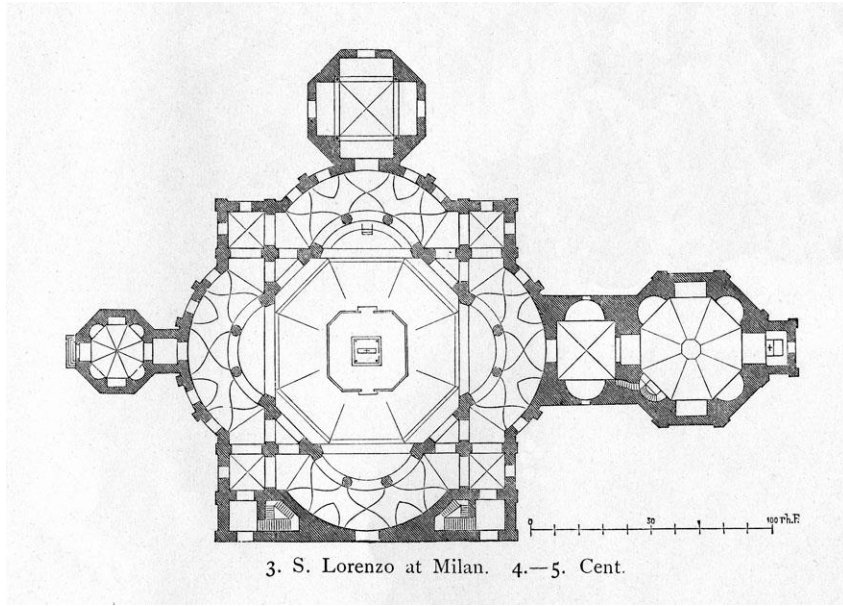
Şekil 51. San Bernardino alle Ossa, Milano

Kaynak: (flickr.com, 2023)

Rönesans mimarisinde basit ve analitik olarak değerlendirilen zemin planları kare, daire, Yunan haçı ve en önemlisi merkezi plan formuyken, Barok mimarisinin tipik planları karmaşıklığı, zenginliği ve dinamizmi ön plana çıkaran elips, oval ya da karmaşık geometrik şekillerden meydana gelmektedir (Halıcı ve Yurttaş, 2022: 8) (Şekil-51). Bu plan, bir merkezi kubbe veya kubbe sistemi etrafında simetrik olarak düzenlenmiştir. Bu tür planlar, yapıların merkezi bir odak noktası etrafında simetrik

bir düzenleme içinde olduğu izlenimini verir. Aynı zamanda çeşitli bina bölümlerini ve odalarını içerir ve genellikle iç mekanların karmaşıklığını ve görsel zenginliğini artırır. Saraylar ve kraliyet konutları bu tür planları kullanma eğilimindeydi.

Dairesel, kare ya da çokgen planlı olan merkezi alanlar genellikle kubbeyle örtülü olup ibadet eden cemaatin ibadetine ayrılmıştır (Duvernoy, 2015: 426)(Şekil-52). Bu plan, iç mekanlarda sıklıkla akışkanlık ve hareket duygusu yaratır. Bu, binayı ziyaret edenleri etkileyici bir şekilde yönlendirir.

Şekil 52. San Lorenzo Bazilikası Zemin Kat Planı, Milano

Kaynak: (flickr.com, 2007)

Barok tarzı yapıların dayanıklılığı, kullanılan malzemelerin kalitesi, inşaat teknikleri ve bakım düzeyine bağlı olarak değişir. Barok dönemi yapıları, genellikle yüksek kaliteli malzemelerle inşa edilmiştir. Taş, mermer, tuğla ve sağlam ahşap gibi malzemeler sıklıkla tercih edilmiştir. Bu malzemelerin kullanımı, yapıların dayanıklılığını artırır. Aynı zamanda Barok dönemi, inşaat tekniklerinde önemli gelişmelerin yaşandığı bir dönemdi. Bu dönemdeki yapılar daha hassas ve karmaşıktı, bu nedenle inşaat tekniklerindeki ilerlemeler dayanıklılığı artırmıştır.

E. Neoklasik Dönem

“Neos” ve “classicus” kelimelerinin birleşiminden türeyen “Neoklasisizm” terimi, klasik kültürün esin kaynağı olduğu görsel sanatlar, edebiyat, tiyatro, müzik ve mimari gibi birçok yaratıcı alanın evrimini ifade etmek için türetilmiştir (Akın ve Yiğitpaşa, 2020: 221). Neoklasizm, 18. ve 19. yüzyılların başlarında Avrupa'da ortaya çıkan bir mimari tarz ve harekettir. Bu tarz, Antik Yunan ve Roma dönemlerinin estetik ve mimari özelliklerine geri dönme, Barok mimarisinin aşırılıklarını ortadan kaldırma amacı güdüyordu. Neoklasizm, Rönesans'ın izlediği Rönesans döneminden sonra Avrupa'da önemli bir estetik değişimin bir parçası olarak kabul edilir. Dolayısıyla Neoklasizm, görünüşte çeşitli konuları yeni ve kültürel olarak zengin bir dönemde bir araya getiren, ancak dikkat çekici bir şekilde klasisizm çatısı altında birleşen karmaşıklığıyla öne çıkan bir harekettir (Palmer, 2020: 1).

Neoklasizm dönemindeki mimari hareket ve Antik Yunan ve Roma dönemlerine olan ilgi arasında güçlü bir bağ vardı. Antik dönem arkeolojisi, neoklasik mimarlar için gerçek yaşam örnekleri sunarak tasarım süreçlerini zenginleştirmiştir. Özellikle İtalya, Roma ve Atina gibi antik şehirlerin kalıntıları ve tapınakları incelenerek bu yapıların özellikleri neoklasik binaların tasarımına yön vermiştir. Antik dönem arkeolojisi, neoklasik mimarların ve sanatçıların bu dönemlere olan hayranlığını ve ilhamını besledi ve bu dönemin yapılarına belirgin bir kimlik kazandırmıştır.

Neoklasik tasarımın temelinde Antik Yunan ve Roma dönemlerinin estetiği ve mimarisi yatar. Bu dönemlerin yapılarından ilham alınarak, klasik sütunlar, kemerler, alınlıklar ve simetrik düzenlemeler gibi karakteristik öğeler kullanılır (Şekil-53). Bu tasarım, Antik Yunan ve Roma'nın güzellik anlayışına bir saygı göstergesidir. Neoklasik yapılar, karmaşıklık ve aşırı süsleme yerine sadelik ve düzgünlüğü vurgular (designingbuildings,2023). Temiz hatlar ve dengeli formlar, tasarımın temelini oluşturur (Şekil-54). Aşırı süslemelerden kaçınılır ve her detay dikkatle düşünülür. Neoklasik mimaride, sade tasarımın içine ince ve zarif süslemeler yerleştirilir. Bunlar, sütunlar üzerindeki kapitellerden, alınlıklardaki kabartmalara kadar çeşitli şekillerde görülebilir. Süslemeler genellikle mitolojik veya tarihsel temaları yansıtır. Bir yapıyı tamamlamak için çok renkli mermer, yontulmuş taş gibi değerli malzemelerin yerine çeşitli mermer, sıva ve sıva türlerinin kullanılması gerekmektedir. Böylece doğal malzemeleri taklit etme yeteneği bu dönemde oldukça gelişti ve tasarımda kullanılan renkler belirleyici bir rol oynamıştır (Liapes, 1988: 300).

Neoklasik tasarım, insan ölçeği ile uyumlu olmaya önem verir. Bu, binaların insanların rahatça kullanabileceği ve anlayabileceği ölçülerde inşa edildiği anlamına gelir. Bu insan odaklı yaklaşım, yapıların işlevselliğini ve kullanımını artırır.

Şekil 53. Palazzo Saporiti, Milano

Kaynak: (en.wikipedia.org, 2007)

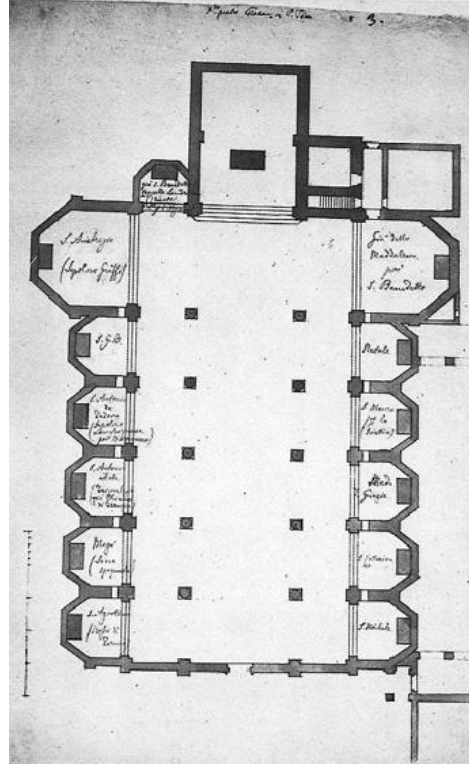

Şekil 54. Palazzo Anguissola, Milano

Kaynak: (en.wikipedia.org, 2007)

Neoklasik mimari, çeşitli yapı tipleri için farklı plan şemaları kullanmıştır ancak genellikle belirli bir plan şeması veya tipiyle sınırlı değildir. Bunun nedeni, neoklasik mimarinin, Antik Yunan ve Roma dönemlerinin estetik ve mimari özelliklerini kullanarak tasarlandığı ve farklı yapıların ihtiyaçlarına ve amaçlarına göre uyarlandığı bir stil olmasıdır. Yaygın olan plan türlerinden biri dikdörtgen planlardır (Şekil-55).

Bu planlar, binaların temel geometrik şeklini oluşturur ve iç mekanların düzenlenmesinde esneklik sağlar. Neoklasik dönemde, özellikle anıtlarda ve meydanlardaki yapılarda merkezi planlar da kullanılmıştır. Bu planlar, dairesel veya çokgen bir merkezi alanın etrafında düzenlenmiş simetrik binaları içerir.

Şekil 55. San Pietro di Gessate Kilisesi Planı, Milano

Kaynak: (milanoneicantieridellarte.it, 2012)

Neoklasik dönemde inşaat teknikleri oldukça gelişmişti. Mimarlar ve mühendisler, yapıların sağlamlığını ve dayanıklılığını artırmak için en iyi uygulamaları kullanmışlardır. Bu, binaların temel taşıyıcı yapılarının güçlü ve sağlam olmasını sağlamıştır. Neoklasik mimarlar, genellikle doğal malzemeler kullanır. Bu malzemeler, taş, mermer, ahşap ve sıva gibi, dayanıklı ve uzun ömürlüdür. Bu yapıların uzun yıllar boyunca çevresel etkilere ve zamanın yıpratıcı etkilerine karşı dirençli olmasını sağlar. Aynı zamanda Neoklasik yapılar, sade ve düzgün hatlara sahiptir. Karmaşık süslemelerden ve detaylardan kaçınılır. Bu basitlik ve düzgünlük, yapıların dayanıklılığını artırır çünkü aşırı süslemeler yapıların karmaşıklığına ve zayıflığına neden olabilecek potansiyel zayıf noktaları azaltır. Bu sebeple, birçok Neoklasik yapı hala ayakta durmaktadır ve tarih boyunca sürdürdükleri dayanıklılık ve sağlamlık miraslarını taşır.

E. Art Nouveau

Art Nouveau, 19. yüzyılın sonlarından 20. yüzyılın başlarına kadar Avrupa ve Amerika'da mimarlıktan başlayarak tüm sanat dallarına etkili olmuş bir üsluptur (Şenyurt, 2018: 37). Art Nouveau'nun doğuşu, endüstriyel devrimin ve sanayi üretiminin yükseldiği bir dönemde meydana gelmiştir. Sanayi üretimi, endüstriyel bir estetiğe yol açarken, birçok sanatçı ve tasarımcı bu yeni çağın getirdiği estetikle memnun kalmadı. Art Nouveau, bu endüstriyel estetiğe bir tepki olarak ortaya çıktı (Lahor, 2007: 2). Buna bağlı olarak endüstriyel dünyadaki mühendislik ve inşaat alanındaki yeni malzeme gelişmeleri, sanat ve mimaride varlığını sürdüren bireyselci ve hayal gücüne dayalı tekniklerle birleştirilmeliydi (Lenning, 1951: 3). Art Nouveau'nun ilk belirtileri, 1880'lerin sonlarına doğru ortaya çıkmaya başladı, ancak bu akımın tam anlamıyla zirveye ulaştığı dönem 1890'ların sonları ile 1910'ların başlarıydı. Bu dönemde, birçok Avrupa şehrinde ve Amerika'da Art Nouveau tarzı binalar, mobilyalar, mücevherler ve diğer nesnelere üretildi. Art Nouveau, kendine özgü organik formlar, zarif süslemeler ve doğadan, genellikle çiçek ve bitkilerin kıvrımları, böcek kanatları gibi doğal formlardan ilham alan tasarımlarıyla tanınır. Özellikle cephe süslemeleri (çiçekli, antropomorfik, geometrik vb.), Art Nouveau mimarisinde çok önemli bir rol oynamış ve bu nedenle bu mimari tarzın ana özelliklerinden birini bünyesinde barındırmaktadır (Varum et al., 2011: 6).

İtalya'da ve özellikle Milano şehrinde, 19. ve 20. yüzyılın başlarında etkili olan bu sanat ve tasarım hareketinin izlerini taşır. Art Nouveau, İtalya'da "Stile Liberty" olarak da adlandırılır ve bu terim, Art Nouveau'nun İtalyan varyantını tanımlar. İtalyan Art Nouveau'nun en önde gelen mimarlarının çoğu burada çalıştı; Pirovano, Bossi Kompanini, Arta ve elbette İtalya sınırlarının ötesinde ün kazanmış Giuseppe Somaruga (Goriunov, 2016: 4). Milano, özellikle endüstriyel bir merkez olarak gelişmiş ve bu dönemde sanayi ve ticaretin büyüdüğü bir şehir olmuştur. Bu nedenle, Art Nouveau, Milano'da özellikle bina tasarımında, iç tasarımda, mobilya yapımında ve diğer sanatsal alanlarda büyük bir etki yaratmıştır. Art Nouveau tarzı, Milano'da sadece lüks konutlarda değil, aynı zamanda kafelerde, mağazalarda ve halka açık alanlarda da yaygın olarak kullanılmıştır. Bu, Art Nouveau'nun toplumun farklı katmanlarına hitap ettiğini göstermektedir.

Art Nouveau'nun tasarımı, doğanın güzelliklerini ve karmaşıklıklarını yansıtarak kendine has bir dil oluşturmuştur. Doğadan ilham alan formlar, zarif süslemeler ve

canlı renkler, Art Nouveau yapılarının ve tasarımlarının temel özelliklerini oluşturur. Art Nouveau, bitkisel motifleri, kadın figürlerini ve eğri-bükülmüş çizgileri, etkilediği her alanda ustalıkla kullanmıştır (Şekil 56-57). Bitkiler ve hayvanlar, düzenli kompozisyonlarda sadece birer statik öge olarak değil, aynı zamanda doğanın içindeki dinamik güçleri yansıtan birer ifade aracı olarak kullanılmıştır (wikipedia, 2022). Bu dönemin yapılarında zengin ve canlı renkleri tercih edilmiştir. Mozaikler, vitraylar ve seramikler gibi renkli yüzeyler sıkça kullanılmıştır. Bu, sanatın ve tasarımın canlılığını vurgular. Ahşap, cam, seramik, mermer ve doğal taşlar gibi malzemeler sıkça kullanılır. Aynı zamanda Art Nouveau, el işçiliği ve özgün sanata büyük önem vermiştir. Sanatçılar ve zanaatkârlar, bireysel parçalar üzerinde özel olarak çalışırken, bu tasarımların benzersizliği ve özeni ön plandaydı. Her eser, sanatçının kişisel ifadesini taşır.

Şekil 56. Casa Galimberti, Milano

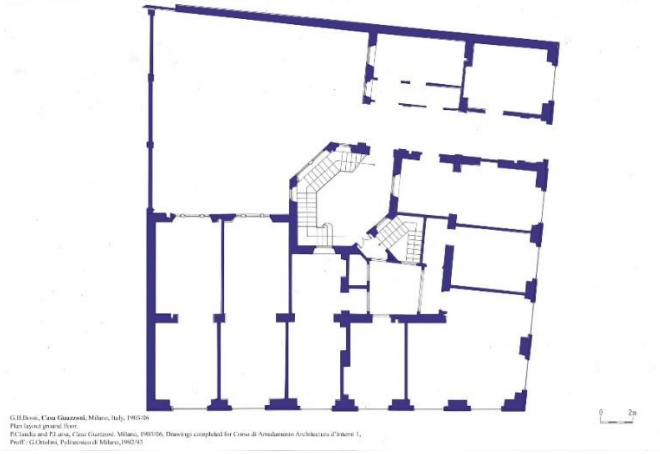
Kaynak: (commons.wikimedia.org, 2011)

Şekil 57. Casa Laugier, Milano

Kaynak: (commons.wikimedia.org, 2011)

Art Nouveau mimarlık akımında kullanılan plan şeması, genellikle simetrik olmayan, asimetrik düzenlemelere sahip binaları içerir. Bu plan şeması, hareket ve dinamizm hissi veren iç mekanları teşvik etmek için tasarlanmıştır (Şekil 58-59). Art Nouveau binalarında odalar arasındaki geçişler akışkan ve yumuşaktır. Bu, iç mekanların birbirine bağlanmış gibi hissettirilmesini sağlar. Büyük, zarif pencereler planda dikkat çeker. Böylelikle iç mekanlara bol miktarda doğal ışık girmesini sağlar. Bu pencereler sıklıkla kavisli veya yuvarlak hatlara sahiptir. Art Nouveau, fonksiyon ve estetik arasındaki dengeyi önemser. İç mekanlar hem güzel hem de işlevsel olmalıdır. Bu sebeple iç mekanlarda canlı renkler, mozaikler sıklıkla kullanılır.

Şekil 58. Casa Guazzoni planı, Milano

Kaynak: (atlasofinteriors.polimi.it, 2017)

Şekil 59. Casa Guazzoni planı üç boyut gösterimi, Milano

Kaynak: (atlasofinteriors.polimi.it, 2017)

Art Nouveau tarzı yapılar, genellikle dayanıklılık ve sağlamlık konularında bazı zorluklarla karşılaşabilir. Art Nouveau'nun özgün tasarımlarında, genellikle dayanıklı malzemeler kullanılır. Ahşap, taş, demir ve cam gibi doğal malzemeler tercih edilir. Bu malzemeler, uzun ömürlü ve dayanıklı yapılar oluşturmak için kullanılır. El yapımı detaylar ve süslemeler, yapıların özgünlüğünü ve değerini artırabilir. İyi bir el işçiliği, dayanıklılığı arttırmada bir etkidir fakat bu süslemeler, bakım gereksinimlerini artırabilir ve zamanla tahrip olabilir. Demir, Art Nouveau'nun dökme demir balkonları ve süslemeleri için sıklıkla kullanılır. Ancak dökme demir zamanla korozyona uğrayabilir, bu da bakım maliyetlerini artırabilir. Art Nouveau binalarının restore edilmesi ve korunması bazen zor olabilir. Özellikle özgün tasarımın korunması gerektiğinde, bu süreç karmaşık olmaktadır. Sonuç olarak, Art Nouveau tarzı binalar, bazı dayanıklılık ve bakım zorluklarına sahip olabilirler. Doğru malzeme seçimi, düzenli bakım ve profesyonel restore işlemleri, bu binaların uzun ömürlü ve sağlam olmasını sağlamak için önemlidir.

F. Modernizm ve Postmodernizm

Modernizm ve postmodernizm, 20. yüzyılın kültürel, sanatsal ve düşünsel evrelerini şekillendiren iki temel akım olarak öne çıkmıştır. Her ikisi de kendi dönemlerinin özelliklerini, sorunlarını ve sanatsal ifade biçimlerini yansıtmış, farklı estetik anlayışlarını benimsemiştir.

a. Modernizm

Modernizm, 19. yüzyılın sonlarından 20. yüzyılın ilk yarısına kadar uzanan bir dönemde ortaya çıkmıştır. Bu dönemin en önemli ve belirgin özelliklerinden biri, sanayi devriminin getirdiği teknolojik ve toplumsal değişikliklerdir. Sanayileşme, kentsel yaşamın hızla yayılmasına yol açmış, geleneksel toplumsal yapıları alt üst etmiş ve bireylerin yaşam tarzlarını kökten değiştirmiştir. Smith, modernizmi, 'sosyal modernitenin güçlü kuvvetleri ile sadece yakın değil, temel bağlantılar arayan sanatsal stratejilerin icadı ve etkili bir şekilde takibi' olarak tanımladıktan sonra, moderniteyi 'yenilikçiliğin görünüşte mutlak zorunluluğunun hayat, iş ve düşünce için birincil bir gerçek haline geldiği kültürel bir durum' olarak sunar." (Smith, 2011: 8).

Modernizmin temel özelliklerinden biri, geleneksel sanat, edebiyat ve müzik formlarına karşı bir tepki olarak ortaya çıkmasıdır. Modernist sanatçılar, gerçekçiliği reddedip öz farkındalığı ve yaratıcı süreci benimsediler (wikipedia.org, 2023).

İnovasyon ve yaratıcılık, modernizmin temel taşlarından biridir. Modernist sanat, bireyin iç dünyasını özgürce ifade etme çabasıyla karakterizedir. Bu, sanatın daha önce görülmemiş şekillerde ifade edilmesine olanak tanımıştır. Modernist resim ve heykel, sıklıkla minimalizm ve soyutlama eğilimleriyle tanımlanır. Bu, sanatın temel öğelerine odaklanmayı ve soyut kavramları ifade etmeyi içerir.

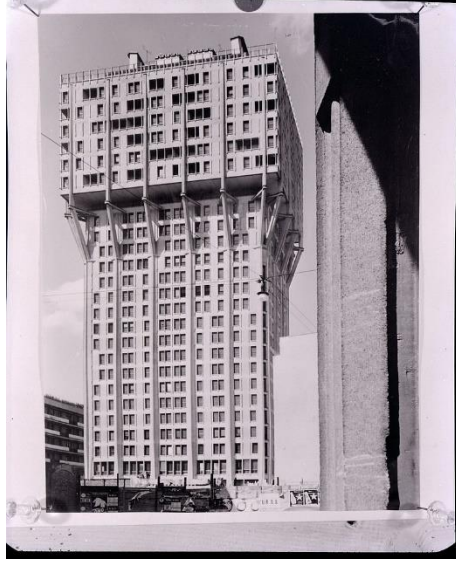
b. Postmodernizm

Postmodernizm, modernizmi izleyen bir dönem olarak 20. yüzyılın ikinci yarısında belirginleşmeye başlamıştır. Modernizmin eleştirel bir tepki olarak ortaya çıkan postmodernizm, birçok toplumsal, kültürel ve siyasi faktörün sonucudur. Soğuk Savaş'ın sona ermesi, küreselleşmenin artması ve teknolojinin hızla gelişmesi gibi etmenler, postmodernizmin yükselişini etkileyen faktörlerden bazılarıdır.

Postmodern mimarlık, karmaşıklığı, çeşitliliği ve ironiyi kutlar. Bu, eserlerin karmaşık ve çok katmanlı olduğu anlamına gelmektedir. Geleneksel formları, sıradışı malzeme kullanımı ve estetik anlayışın özgün bir şekilde bir araya getirilmesiyle tanınır.

Modernist binaların temel önceliği, işlevselliğin en üst düzeyde olmasıdır. Bir binanın amacı ve kullanımı, tasarımın merkezindedir. Modernist tasarım, gereksiz süslemelerden kaçınır (Şekil-60). Temiz çizgiler, açık mekanlar ve sadelik bu akımın önemli özelliklerindedir. Modernist mimarlar, dönemin en yeni ve ileri teknolojiye sahip malzemelerini kullanarak inşaat süreçlerini iyileştirmiştir. Özellikle cam ve çelik, modernist binaların vazgeçilmez malzemeleridir. Modernist iç mekanlar genellikle açık planlara sahiptir. Duvarların azaltılmasıyla, iç mekanlar daha geniş ve ferah hale gelmiştir. Modernist binalarda sıklıkla düşey ve yatay beton elemanlar kullanılır. Bu, binaların yapısal açıdan güçlü ve estetik olarak ilginç olmasını sağlar.

Postmodernizmde ise postmodern mimarlar, farklı dönemlerden, kültürlerden ve stil öğelerinden ilham alır. Binalar, geçmiş ve bugün arasında köprüler kurarak karmaşık bir referanslar ağı oluşturur. Postmodern mimarlık, geleneksel mimari formları ironik bir şekilde ele almıştır. Klasik formlar, yeni ve beklenmedik şekillerde kullanılarak özgün bir biçimde tekrardan yorumlanmıştır. Canlı renkler, dikkat çekici desenler ve süslemeler, postmodern binaların görsel cazibesini artırır. Minimalizme karşı bir kontrast oluşturur.

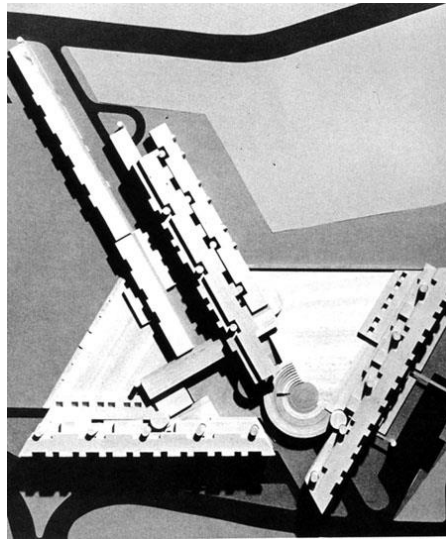

Şekil 60. Torre Velasca, Milano

Kaynak: (en.wikipedia.org, 2016)

Modernist binalar genellikle açık planlara sahiptir. Bu, iç mekanları bölmeden geniş ve sürekli alanlar yaratmayı amaçlar. Modernist binalar, modüler tasarım ilkelerini benimseyebilir. Modüler tasarım, birimlerin veya parçaların tekrarlanabilir ve birleştirilebilir olmasını sağlar, bu da inşaat sürecini hızlandırabilir (Şekil-61).

Postmodern mimari, bazen açık planlara sahip olabilir ancak sıkça karmaşık ve katmanlı planlar içerir. İç mekanlar, sıradışı şekillerde bölünebilir. Postmodern binalar sıklıkla mimari oyunlar içerir. İlginç geometrik şekiller, alışılmadık malzeme kombinasyonları ve sıradışı formlar bu akımın özelliklerindedir.

Şekil 61. Monte Amiata, Milano

Kaynak: (carloaymonino.blogspot.com, 2007)

Modernist binalar, sıklıkla basit ve düşey beton elemanlarla güçlendirilirler. Bu elemanlar, binaların yapısal sağlamlığını artırırken aynı zamanda estetik olarak önemli bir öğedir. Basit ve düz çizgilere sahip olan binalar, beton kolonlar ve slablarla desteklenir. İşlevselliği ve sağlamlığı vurgular.

Postmodern mimarlık, sağlamlık konusunda modernizme göre daha esnek bir yaklaşım benimser. Postmodernizm mimarisi, modernizme göre daha çok estetik ve sembolik değerlere vurgu yapar. Bu nedenle, modernist binalar genellikle daha basit ve sağlam olarak kabul edilirken, postmodernist binalar daha karmaşık ve dekoratif olabilir, bu da bazen sağlamlık konusunda daha fazla dikkat gerektirebilir.

IV. MİLANO ŞEHRİNDE BULUNAN TARİHİ YAPILARIN CEPHELERİ, GİRİŞLERİ VE KAPILARI

A. Santa Maria delle Grazie

Santa Maria delle Grazie, Rönesans döneminin önemli bir örneği olarak kabul edilir. 15. yüzyılda inşa edilmeye başlanmış ve 16. yüzyılda tamamlanmıştır. Bu dönem, sanat ve mimaride büyük bir yenilenme dönemi idi ve Santa Maria delle Grazie bu dönemin etkileyici özelliklerini yansıtır. Milano'nun kalbinde yer alan Santa Maria delle Grazie, Leonardo da Vinci'nin Son Akşam Yemeği eseri ile birlikte 1980 yılında UNESCO Dünya Mirası listesine dahil edilmiştir (Aiello, 2020: 108). Kilisenin ana cazibesi, Leonardo da Vinci'nin ünlü tablosu "Son Akşam Yemeği"dir. Bu büyüleyici eser, kilisenin yemek salonunda bulunur ve İsa'nın havarileriyle son akşam yemeğini tasvir eder. Leonardo'nun perspektif kullanımı, detayları ve karakterlerin ifadeleri, bu tabloyu estetik olarak unutulmaz kılar. Santa Maria delle Grazie, dini bir mekan olmanın ötesinde, sanat ve estetik açıdan dikkat çeken bir yapıdır. Gotik ve Rönesans'ın kusursuz bir birleşimi, kilisenin benzersiz estetiğini oluşturur. Kiliseye varmak için kullanılan yol düz ve eğimsizdir. Bu da girişe doğru yaklaşırken ilk olarak kilisenin dış cephesine odaklanılmasına neden olur. Kilisenin dış cephesi Gotik tarzda inşa edilmiştir ve zarif yontuları, ince detayları ve büyüleyici pencereleriyle dikkat çeker. Ancak iç mekan, Rönesans döneminin estetik ve mimari unsurlarıyla süslenmiştir.

Kilisenin dış cephesi, pişmiş toprak tuğla ve mermer detaylarla zarif bir şekilde dekore edilmiştir. Pişmiş toprak tuğla çevresel etkilere karşı dayanıklılık, yüksek sıcaklıklara karşı yangın güvenliği sağlamaktadır (Şekil-62). Aynı zamanda pişmiş toprak tuğla iyi bir yalıtım malzemesidir bu sebeple kilisede kullanılan malzemeler yapıya dayanıklılık katmıştır. Kutsal kubbenin köşeleri ise sıvadan yapılmış ve çıkıntılı nervürlerle zenginleştirilmiştir. Sivri tonozlu ve üçgen çatılı cephesiyle, bu kilise, Lombard Gotik geleneğini sürdüren üç nefli bir bazilikanın harmanlanmış bir örneğidir (wikipedia.org, 2023). Cephe, altı adet payanda ile beş parçaya ayrılmıştır.

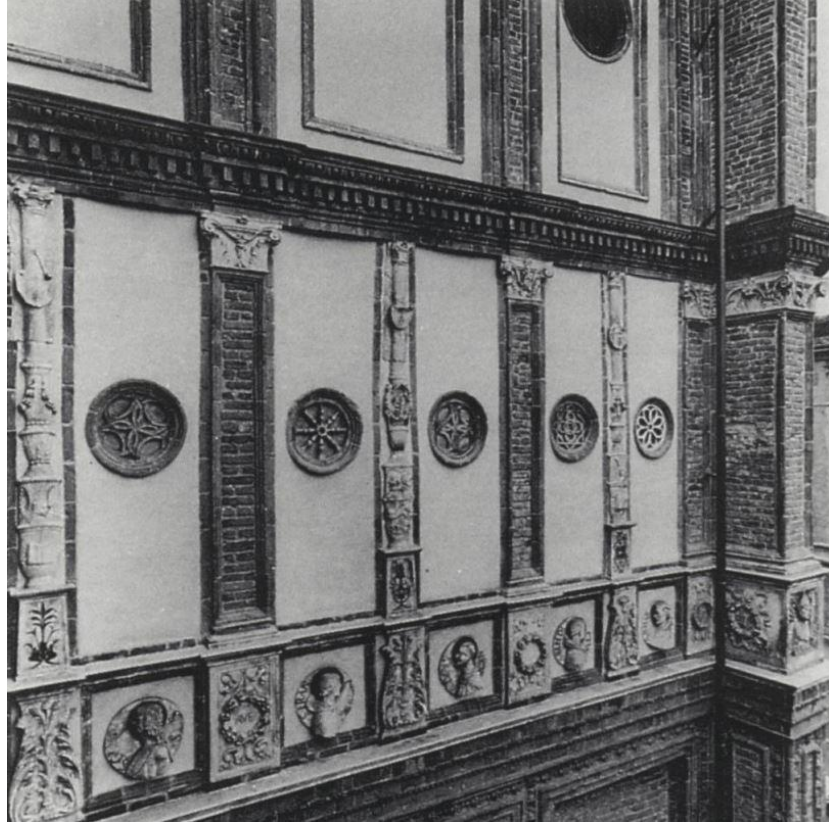
Bu geniş cephe, arkasında kalan yapının neredeyse iki katı uzunluğundadır. Sade dekorasyon, pencereleri çerçeveleyen kalıplanmış pişmiş toprak kabartmalar, rozetler ve tacı süsleyen kemerlerle yapı cephesi dikkat çekmektedir. 19. yüzyıl restorasyonundan sonra barok portallar kaldırılmıştır. Böylelikle yan kapılar süssüz, sade bir hal almıştır.

Şekil 62. Santa Maria delle Grazie Cephe (Z, Borowski)

Kaynak: (flickr.com, 2019)

Santa Maria delle Grazie'nin her köşesinde zarif detaylar bulunur. Sütun başlıkları, rozetler, figüratif heykeller ve mimari unsurlar, kilisenin estetik zenginliğini tamamlar. Kilisenin ikinci katındaki standart pilasterler, apsislerin çıkıntıları etrafındaki Candelabrum pilasterle dönüşümlü olarak çatılara yaslanan klasik Lombard yarım tiburioslar sağlar (Schofield, 1986: 49) . Lombard Gotik tarzındaki kiliselerde, 'tiburio' tipik olarak kilisenin çatısının üstünde yükselen ve kubbe ile örtülen bir yapıdır. Tiburio, kilisenin dini önemini vurgulamak için büyük bir özenle süslenir ve genellikle yüksek çan kuleleri veya çatı yapıları ile tamamlanır. İsmi bir şamdanı andıran Candelabrum pilasterler ise çeşitli süslemelerle doludur. Candelabrum pilasterler genellikle Rönesans ve Barok dönemlerinde özellikle İtalya'da yaygın olarak kullanılmıştır. Bu pilasterlerde sıkça bulunan dekoratif öğeler arasında çiçekler, yapraklar, kabartmalar, putto (melekçik) figürleri, hayvan motifleri ve geometrik desenler yer alır. Bu karmaşık ve ayrıntılı süslemeler, mimari yapıları zenginleştirmek ve estetik bir etki yaratmak için kullanılır.

Şekil 63. Santa Maria delle Grazie 2. Kat Cephe Görüntüsü
Kaynak: (Schofield, 1986: 44)

S. Maria delle Grazie kilisesinin üst galerisindeki çarpıcı bir özellik ise tiburionun her bir yüzünü çerçeveleyen sütunlar arasında her biri kendi iki sütunu üzerinde desteklenen kemer çiftlerinin kullanılmasıdır (Şekil 63-64).

Şekil 64. Santa Maria delle Grazie Tiburio
Kaynak: (Schofield, 1986: 44)

S. Maria delle Grazie'nin apsisinin dış tabanında görülen birçok motif vardır. Bunlardan biri, fırtınalı dalgalarla ayrılan kayaların üzerine yerleştirilmiş iki deniz fenerini temsil etmektedir. Bunlar, iki ünlü saygın insanın Milano'ya geldiği, Başpiskopos Giovanni zamanında fethedilen Cenova limanının deniz fenerleri olduğu düşünülmektedir (storiadimilano.it, 2011). Cepheyi süsleyen motiflerin her birinin derin bir anlamı vardır. "Piumai", adı verilen motif, iki dalın kesiştiği, değerli taşlarla süslenmiş asil bir taç, palmye ve zeytin ağaçlarıyla iç içedir. Zeytin ağacı barışın sembolüdür, palmye ağacı ise alçakgönüllülüğü ve uyum sağlama yeteneğini gösterir (Venturi, 2021: 18)(Şekil-65).

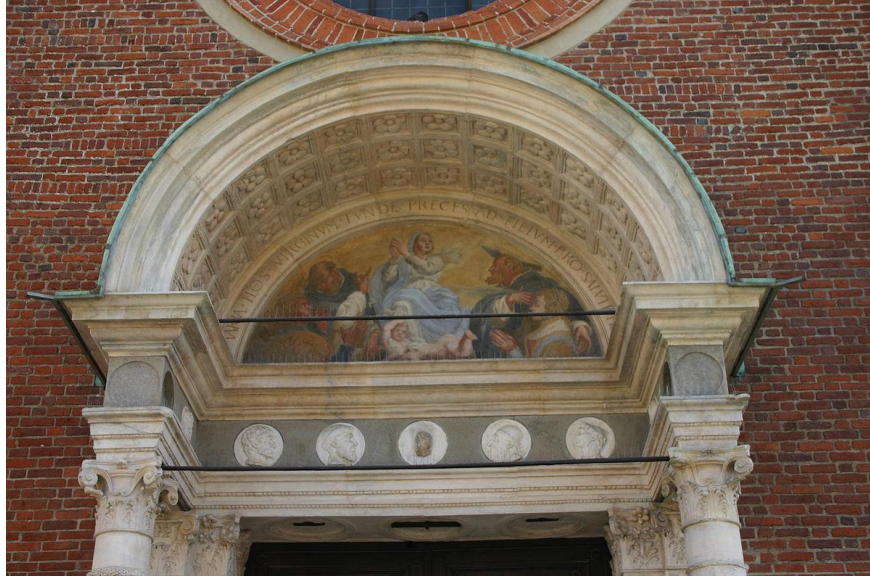

Şekil 65. S. Maria delle Grazie Dış Cephe Motifleri

Kaynak: (Venturi, 2021: 18)

Santa Maria delle Grazie Kilisesi'nin ilk göze çarpan mimari detaylardan birisi olan ana kapısı, hem dini hem de sanatsal açıdan büyüleyici bir yapıdır. Bu kapı, İtalyan Rönesansının parlaklığını ve dini inancın ifadesini bir araya getiren bir başyapıttır. Beyaz mermerden yapılmış merkezi kapı, kompleksin çalışmasını üstlenen Ludovico il Moro'nun girişimiyle gerçekleştirilen ilk eylemdir (it.wikipedia.org, 2023). Kapının klasik ve geometrik doğrusalsızlığından ilham alan mermerin beyazlığı ve süslemelerin zarafeti, cephede görülen sade tuğla yapıyla kontrastla pekiştirilmektedir. Santa Maria delle Grazie kapısındaki sütunlarda bir Lombard özelliği olan pürüzsüz bir ekinus bulunmaktadır (Benelli,1998: 20). İki kübik kaide, çiçek desenli taş şeritle süslenen beyaz mermer sütunların tabanını oluşturmaktadır (Şekil-66). Mermer sütunların hemen arkasındaki sütunlar şamdanlarla süslenmiştir. Bu mimari yapı elemanlarını desteklemek için yuvarlak bir saçak inşa edilmiştir. Bunu

taçlandırmak için, Michelangelo Bellotti'nin on sekizinci yüzyıldan kalma freski lunettenin içinde yerini almıştır (it.wikipedia.org, 2023). Lunetti, "kapı üstü nişi" anlamına gelir (Şekil-67). Genellikle bir yapının ana giriş kapısının üstünde bulunan yarım daire şeklinde bir alandır. Bu alanda dua ederken diz çöken Dük Ludovico il Moro ve Beatrice d'Este'yi yansıtan fresk, Leonardo da Vinci'ye atfedilen ve önceki kaybolmuş bir freskin yerini almıştır.

Şekil 66. S.Maria delle Grazie Ana Giriş Kapısı

Kaynak: (commons.wikimedia.org, 2008)

Şekil 67. S. Maria delle Grazie Ana Giriş Kapısı

Kaynak: (commons.wikimedia.org, 2008)

S. Maria delle Grazie'deki antik Dominik manastırının mimari kompleksini oluşturan manastırlar arasında Chioistro delle rane (Kurbağalar Manastırı) vardır(Şekil-69). Adını, kilisenin yanındaki küçük revakın merkezinde bulunan dört bronz kurbağa heykeliyle süslenmiş yuvarlak çeşmeden almaktadır. Bu avlu, manastırın rahiplerinin dinlenmesi ve meditasyon yapması için kullanılırdı. Avlu, sakinlik ve huzur hissi yaratmak amacıyla tasarlanmıştır. Avluyu çevreleyen sütunlar, ince ve zarif bir tarzda yapılmıştır. Sütunların başlıkları, Rönesans döneminin süsleme ve detaylara verdiği önemi yansıtan işçiliği sergiler. Ayrıca avlu duvarları üzerindeki kabartmalar ve freskler de yapıya sanatsal bir değer katar. Buraya kilisenin arka tarafından veya Caradosso üzerinden, mermer söveli bir girişten ve üzerinde Latince LAVS DEO yazılı bir çatı ile örtülü bir çerçeve ile ulaşılabilir (buffaloah.com, 2016)(Şekil-68). Üst tarafa doğru genellikle heykellerde ve pervazlarda bulunan boncuk ve makara mimari motifleri vardır. Boncuklar, farklı kültürlerde farklı anlamlar taşıyabilir. Bazı yerlerde boncuklar, güzellik ve zarafet simgesi olarak kabul edilirken, diğer kültürlerde koruyucu veya şifa verici güçlerle ilişkilendirilir. Yazının üstünde ise yumurta ve ok motifleri bulunur. Yumurta motifi doğurganlık, yeniden doğuş, başlangıçlar ve potansiyel sembolü olarak kabul edilir. Yumurta, bir şeyin içindeki potansiyeli temsil eder, çünkü içinde yeni bir yaşamın gelişmesi için gerekli olan tüm unsurları barındırır. Ok sembolü ise, hedeflere ulaşma, zorlukları aşma ve doğru yolu bulma anlamları taşır. Aynı zamanda cesaret ve gücü temsil eder.

Manastırın iç bölümü kare şeklindedir ve her iki tarafında saltrio taşından korint sütunları bulunan beş bölme pişmiş toprak kemerli yuvarlak kemerlerle desteklenmiştir. Saltrio taşı, yalnızca dekoratif bir amaç ile değil aynı zamanda yapısal ve işlevsel bir amaç ile de kullanılmıştır. Kemerler, pişmiş topraktan oluşturulmuş ve üst kısımları farklı süs motifleriyle bezenmiş taş bir kilit taşı ile kapatılmıştır.

Şekil 68. S. Maria delle Grazie Manastırının kapısı

Kaynak: (buffaloah.com, 2016)

Şekil 69. Chiostro delle Rane (Kurbağalar Manastırı)

Kaynak: (flickr.com, 2016)

B. Duomo Katedrali

1965'te yapımı tamamlanan Duomo Katedrali, İtalya'daki Gotik mimarinin en ikonik örneklerinden ve dünyanın en büyük katedrallerinden biridir (Sebregondi et al., 2016: 63). Mimari özellikleri hem etkileyici hem de karmaşıktır. Duomo Katedrali, Orta Çağ'ın sonlarında yaygın olan Gotik mimari tarzda tasarlanmıştır. Gotik mimari, katedralde belirgin bir şekilde öne çıkan sivri kemerler, nervürlü tonozlar ve uçan payandalarla karakterize edilir(Şekil-70).

Şekil 70. Duomo Katedrali dış cephe görüntüleri

Kaynak: (Yazar, 2023)

Duomo Katedrali, Milano şehrinin merkezi ve meydanı olarak kabul edilir. Bu sebeple katedrale birçok farklı yoldan ulaşım sağlanılabilmektedir. Katedralin girişinde ilk dikkat çeken cephe dir. Katedralin cephesi çarpıcı bir sanat eseridir. Çok sayıda heykel, kule ve kabartma gibi karmaşık ayrıntılarla süslenmiştir (Şekil-71). Tüm dış cephe, büyük bir heykel koleksiyonuyla süslenmiştir. Pencere çıkıntılarında figürler ve heykeller, payandalarda bulunan Gargoyle adı verilen 96 adet çirkin yaratıklar ile kaplıdır. Her biri farklı anlama gelen bu çeşitli gargoyler dış cephede olduğu gibi iç mekan tasarımında da dikkat çekmektedir.

Cephede beş bölüm ve altı adet payandalı nefler bulunmaktadır (wikipedia.org, 2023). Payandaların arasında ikişer veya üçer adet olmak üzere devasa pencereler bulunur.

Şekil 71. Duomo Katedralinde bulunan heykeller

Kaynak: (Yazar, 2023)

Tüm cephe, katedrale kendine özgü beyaz görünümünü veren Candoglia mermeri kullanılarak inşa edilmiştir (Coronelli et al., 2013: 520). Candoglia mermeri, kendisine zarif ve aydınlık bir görünüm kazandıran kendine özgü beyaz veya açık gri rengiyle bilinir. İnce taneli bir dokuya sahiptir bu da onu heykellerde mimari unsurlarda ve dekoratif özelliklerde karmaşık oyma ve detaylara uygun hale getirir. Candoglia mermeri, dayanıklılığı ve hava koşullarına karşı direnci ile bilinir. Böylelikle dış ve iç mekan uygulamalarında kullanıma uygun kılar. Cephe, çeşitli dini figürleri, azizleri ve İncil'den sahneleri tasvir eden iki binden fazla heykelle süslenmiştir. Dikkate değer heykeller arasında en yüksek kuleyi taçlandıran, Madonnina olarak bilinen altın heykel ve katedralin içinde derisi yüzülmüş Aziz Bartholomew heykeli yer alır (Coronelli et al., 2013: 510)(Şekil-72).

Şekil 72. Duomo Katedrali Madonnina heykeli

Kaynak: (milanoevents.it, 2022)

Katedralin beş geniş nefi, cephedeki hiyerarşik açıklıklarla farkedilmektedir. Nefler, apsis ve tiburio için çift tonozlu bir sistem kullanılmıştır (Coronelli et al., 2013: 512). Uçan payandalar ve kuleler, 18. yüzyılın sonlarından itibaren eklenmiş olup, yapısal dayanıklılık açısından gerekli değildir. Etkileyici ve karmaşık dış destekleri öncelikle yapının tasarımına entegre edilmiş zirveler, heykeller ve kulelerden oluşan bir sistemin sonucudur. Bu dış özellikler katedralin görsel çekiciliğini artırırken, uçan payandalarla aynı yapısal işlevi yerine getirmiyor.

Duomo Katedrali'nin ana girişi, Duomo Meydanı'na bakan batı cephesi girişidir. Bu cephede bir büyük ana giriş kapısı ile toplam 5 adet kapı bulunur. On yedinci yüzyılda inşa edildiği bilinen ve kilisenin ana kapısının üstünde yer alan pencerenin sağında ve solunda iki tane heykel vardır (Şekil-73). Bunlardan biri pencerenin solunda konumlanan Yeni Kanun adı verilen Camillo Pacetti'nin heykelidir. Bu heykel başı yıldızlı bir taçla çevrelenmiş bir kadını tasvir ediyor. Sol eliyle büyük bir haç, sağ eliyle de bir meşale tutuyor(Şekil-74). Pencerenin sağında ise Luigi Acquisti'nin Eski Kanun'u temsil eden heykeli bulunmaktadır (it.wikipedia.org,2023)(Şekil-75).

Şekil 73. Duomo Katedralinin ana giriş kapısı üzerindeki pencere

Kaynak: (it.wikipedia.org, 2013)

Şekil 74. Yeni Kanun heykeli

Kaynak: (it.wikipedia.org, 2014)

Şekil 75. Eski Kanun heykeli

Kaynak: (blog.urbanfile.org, 2015)

Duomo'nun bronz kapıları, Milano şehrinin önemli bir sanatsal ve tarihi hazinesini temsil etmektedir. Katedralin ana giriş kapısı Carrara mermerinden yapılmış olan alınlıklarla ve bronz materyaliyle dikkat çekmektedir (Şekil-76). Ortada resmedilen figürler Gaspare Vismare'nin Havva'nın Yaratılışı tablosunu tasvir etmektedir. Diğer kısımlarda ise çiçek, meyve ve hayvan motifleriyle zengin bir şekilde süslenmiş pilasterler vardır (it.wikipedia.org, 2023)(Şekil-77). Kapının sağ kanadı Meryem Ana'nın sevincini yansıtırken sol kanadı acısını yansıtmaktadır. 1906 yılında tamamlanan bu kapı neo-gotik bir kapının ölçülerinden yararlanılarak yapılmıştır.

Şekil 76. Duomo Katedrali bronz kapısı

Kaynak: (commons.wikimedia.org, 2015)

Şekil 77. Duomo Katedrali bronz kapısının alınlığı

Kaynak: (laurejo.canalblog.com, 2010)

Soldan birinci kapı, yaklaşık on yıl boyunca Konstantin Fermanı üzerinde çalışan İsrail asıllı heykeltıraş Arrigo Minerbi tarafından 1948 yılında tamamlanarak yapılmıştır. Soldan ikinci kapı Milano'daki Sant'Ambrogio'nun dini ve siyasi çalışmalarını anma görevini yerine getiren Giannino Castiglioni'nin eseridir. Bu eser 1950'de tamamlanmıştır. Üçüncü kapı heykeltıraş Franco Lombardi tarafından

başlatılıp Virgilio Pessina tarafından tamamlanmıştır. Dördüncü kapı ise, 1965'te katedralin kökenlerini ve olaylarını anlatan Luciano Minguzzi tarafından yapıldı.

C. Galleria Vittorio Emanuele II

Galleria Vittorio Emanuele II, İtalya'nın Milano şehrinin merkezinde yer alan ünlü ve zarif bir alışveriş merkezidir. Çarpıcı mimarisi ve tarihi önemi ile dikkat çekmektedir (Stoyanova ,2016: 277)(Şekil 78-79). Galeri, mimar Giuseppe Mengoni tarafından tasarlanmıştır ve 1865 ile 1877 yılları arasında inşa edilmiştir. Mimari tarzların olağanüstü birleşimi, zarif detayları ve kültürel ve sosyal bir merkez olmasıyla Milano şehrinde önemli bir role sahiptir. Tasarımı Romantizm, Gotik ve Rönesans mimarisinin unsurlarını içermektedir.

Şekil 78. Galleria Vittorio Emanuele II iç mekan görselleri

Kaynak: (Yazar, 2023)

Şekil 79. Galleria Vittorio Emanuele II girişi

Kaynak: (commons.wikimedia.org, 2013)

Şekil 80. Galleria Vittorio Emanuele II ve Duomo meydanı

Kaynak: (flickr.com, 2021)

Galerinin ana girişi, Via Calzaiuoli ve Via Mercanti'nin kesişiminde, Piazza del Duomo yakınında bulunur (Şekil-80). Bu giriş, Milano Katedrali'ne (Duomo di Milano) yakınlığı nedeniyle genellikle "Duomo" girişi olarak anılır. Öne çıkan büyük zafer takı girişiyle ihtişamlı ve süslü bir giriş olup, dekoratif kemerler ve sütunları içerir. Akanthus yapraklarıyla süslenmiş kompozit sütun başlıkları ve oymalı köşelikler ana giriş olan zafer takının sağ ve sol bölümünde yer almaktadır (Şekil-81). Akanthus yaprakları, oyulmuş modilyonlar, rozetler, yumurta ve ok figürleri kemerin üst bölümünde kendini göstermektedir. Akanthus yaprakları, klasik mimaride, özellikle de Korint sütunlarının ve başlıklarının süslenmesinde sıklıkla bulunan dekoratif bir motiftir. Akantus yapraklarının kullanımı antik Yunan'a kadar uzanır ve mimarlık tarihinin çeşitli dönemlerinde de varlığını sürdürür. Karmaşık, tırtıklı kenarları ve zarif bir şekilde kıvrılmış uçlarıyla bilinir. Ölümsüzlüğü, yeniden doğuşu ve dirilişi temsil etmektedir (heartwoodcarving.com, 2021).

Galerinin ana girişinin yanı sıra, Via Silvio Pellico ve Via Ugo Foscolo boyunca da dahil olmak üzere galerinin yanlarında başka girişler bulunur. Bu girişler, farklı mimari özelliklere ve dekorasyon detaylarına sahiptir ve Galerinin neoklasik tarzını korurlar.

Galerinin dış cephelerinde, çatı için demir ve cam, duvarlar için dekoratif taş ve sıva kullanılmıştır. Galerinin dışındaki cephelerde neoklasik tarzda pilasterler ve dekoratif öğeler bulunmaktadır. Dışı, heykeller, heykel öğeleri ve detaylı taş işçiliği ile süslenmiştir. Galerinin dış kısmından iç kısma doğru girdikçe ihtişamın devam ettiği görülmektedir. İç kısımları, freskler, süslemeli sıva işçiliği ve çeşitli dekoratif motiflerle zengin bir şekilde süslenmiştir. Özellikle etkileyici kubbesi olan merkezi sekizgen mekân, iç mekânda vurgusal bir nokta olarak dikkat çeker.

Kesişme noktalarıyla sekizgen şeklini alan Galerinin merkezi kubbesi 47 metre yüksekliğindedir (italia.it, 2023). Mimari plan olarak Latin hacı şeklinde biçimlendirilmiştir.

Şekil 81. Galleria Vittorio Emanuele II girişinin detay görselleri

Kaynak: (buffaloah.com, 2016)

Galleria Vittorio Emanuele II 'nin mimarisinin en ikonik özelliği, merkezi mekânın üzerini örten etkileyici demir ve cam çatısıdır (Stoyanova, 2015:78). Bu cam kubbe, doğal ışığın içeriye yayılmasına izin vererek aydınlık bir atmosfer oluşturur(Şekil-82). Çatı yapısındaki karmaşık demir işçiliği sadece görsel değil, aynı zamanda iç mekana hafiflik katmaktadır (Gasparoli, 2018: 43).

Şekil 82. Galleria Vittorio Emanuele II cam kubbe

Kaynak: (flickr.com, 2015)

Sekizgen zemin dört büyük mozaikle süslenmiştir. Bu dört mozaik İtalya'nın dört önemli kentinin (Torino , Floransa, Roma ve Milano'nun) armalarını tasvir etmektedir. Milano , beyaz zemin üzerine kırmızı haçla, Torino boğayla, Floransa zambak çiçeğiyle, Roma ise dişi kurtla temsil edilmektedir (Şekil-83).

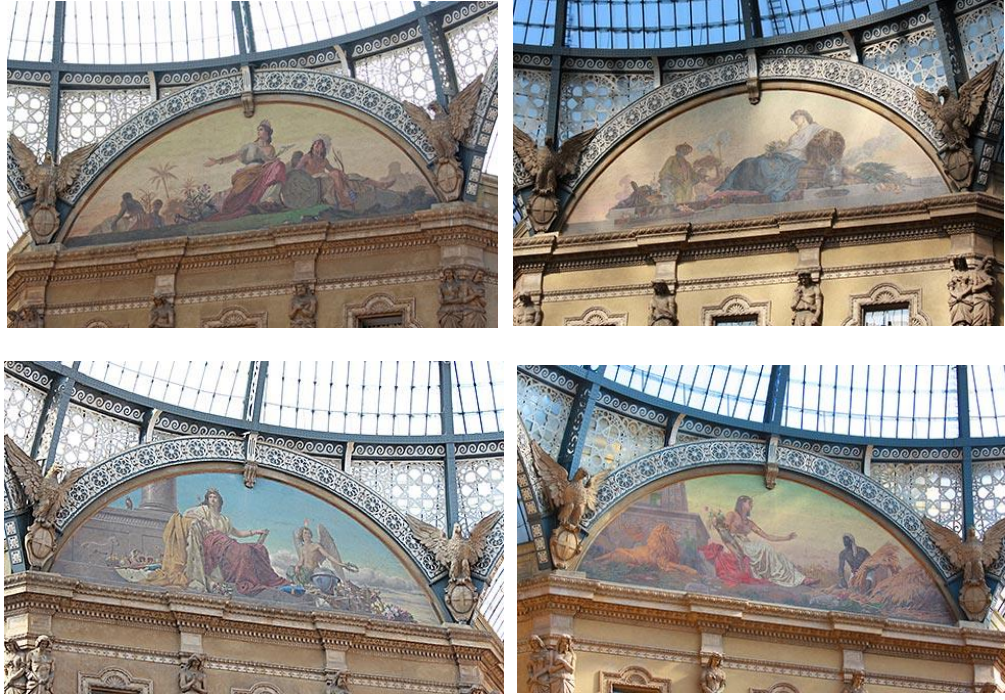

Şekil 83. Milano, Roma, Torino ve Floransa şehirlerini tasvir eden armalar

Kaynak: (en.wikipedia.org, 2007)

Kaynak: (turismo.it, 2020)

Galerinin cam kubbesinin hemen altındaki cephelerdeki heykeller İtalyan sanatçıları ve bilim adamlarını onurlandırmaktadır. Zemindeki ünlü mozaikler gibi dikkat çeken birçok mozaik ve fresk vardır. Cam kubbenin altında Avrupa, Asya, Afrika ve Amerika'yı tasvir eden dört fresk bulunur. Bu freskler tarım, bilim, sanat ve endüstriyi temsil etmektedir(Şekil-84).

Şekil 84. Amerika, Asya, Avrupa, Afrika kıtalarını tasvir eden freskler
Kaynak: (flickr.com, 2009)

C. San Giuseppe Kilisesi

San Giuseppe Kilisesi, Milano'nun kalbinde yer almaktadır. Mimar Francesco Maria Richini'nin eseridir ve şehirdeki Barok mimarisinin en güzel örneklerinden biri olarak kabul edilmektedir. Kilisenin sağ tarafı, bir ailenin adını taşıyan Via Andegari'ye bakmaktadır. Kiliseye düz ve eğimsiz bir yol ve küçük bir ön avlu üzerinden ulaşılmaktadır.

Yapımına 1607'de başlanılmış ve 1630'da tamamlanmıştır. 1630'a kadar yapının dış cephesinin tasarımı tam anlamıyla tamamlanmamıştır (Bossi, 1818:299). O zamana kadar kilisenin cephesi, caddeden manzaraya göre tasarlanmış ve arkasında bulunan yapıdan oldukça bağımsız bir dış süsleme içeren tasarıma sahiptir. Kilisenin dış girişinden içeri doğru gidildikçe barok tarz, granit sütunlar, mermer korkuluklar ve çerçeveler ile merkezi alanı çevreleyen sunaklarda yer alan çeşitli ilginç tablolar görülmektedir (Şekil-85).

Şekil 85. San Giuseppe Kilisesi dış cephesi

Kaynak: (en.wikipedia.org, 2017)

Kilisenin gövdesine göre farklı bir yapı olarak tasarlanan cephe, iki düzenden oluşmaktadır (milanofotografo.it, 2021). Pilasterler ve sütunlar birbirlerine simetrik yerleştirilmiştir. Merkezi giriş kapısı süslemeden ve abartıdan uzak olarak sade tasarlanmıştır. Giriş kapısı yapının tam ortasında konumlandırılmış ve iki alınlık kullanılmasıyla dikkat çekmektedir.

Üst katta bağlantılı bir saçak ve eğrisel kırık çerçeveye süslenmiş bir balkona sahip güzel bir büyük pencereye bulunmaktadır. Kapının üstünde yer alan büyük pencere ana girişten içeriye doğru gün ışığı alabilecek tek penceredir. Bu pencereni sağında ve solunda simetrik olarak pilaster ve iki adet heykel bulunur. Orta kısım, girişin yanlarına yerleştirilen iki sütun ve girişin üzerine dikey olarak yerleştirilen çerçeve ile vurgulanmıştır. Bu çerçeve içinde Kutsal Aileyi tasvir eden heykel ve işlemler yer almaktadır(Şekil-86). Kilisenin dış cephesi, titizlikle işlenilmiş heykeller, heykellerin yer aldığı nişler, zengin ve çeşitli oymalı çerçeveler ve üstteki geniş balkon penceresiyle estetik olarak zenginleştirilmiştir.

Şekil 86. Kutsal Aileyi tasvir eden işleme

Kaynak: (Yazar, 2023)

D. Sforza Kalesi

Sforza Kalesi, 14. yüzyılın sonlarına doğru Visconti ailesi tarafından inşa edilmiştir. 19. yüzyılın sonlarında ise mimar Luca Beltrami tarafından restorasyon gerçekleştirilmiştir. Restorasyon ile birlikte kalenin içine müzeler, kütüphaneler ve arşivler yapılmıştır (Scotti, 2015:134). Günümüzde Sforza Kalesi birçok müze ve sanat koleksiyonuna ev sahipliği yapmaktadır. Sforza Kalesi, Michelangelo, Leonardo da Vinci ve Raphael gibi ünlü sanatçıların sanat eserlerini içerir(Şekil-87).

Şekil 87. Sforza Kalesi

Kaynak: (travelitalia.pl, 2023)

Sforza Kalesi'nin ana girişi olan Filarete Kulesi, Antonio Averlino tarafından tasarlanan etkileyici bir yapıdır (curate.nd.edu, 2007)(Şekil-88). 15. yüzyılın sonlarında inşa edilen kule, Rönesans ve Orta Çağ mimari unsurlarının bir kombinasyonuna sahiptir. Görsel olarak çarpıcı bir giriş yaratan dört silindirik köşe kuleli kare bir tabana sahiptir. Kule, Rönesans döneminin sanatsal zenginliğini sergileyen frizler ve kabartmalar gibi heykelsi detaylarla süslenmiştir. Girişteki kulenin üst kübik bölümüne Beltrami, Sforza armasından esinlendiği parlak güneş motifi olan bir saat yerleştirmiştir (it.wikipedia.org, 2023).

Şekil 88. Filarete Kulesi

Kaynak: (Yazar, 2023)

Kulenin sağında ve solunda iki tane yuvarlak kuleler vardır. Bunlar Torre Santi di Spirito ve Torre del Carmine olarak bilinmektedir(Şekil-89). Bu kulelerin yapımında Serizzo taşı kullanılmıştır. Birbirine bağlı üç avlu etrafında yer alan dörtgen şeklinde bir plana sahiptir (es.visititaly.com, 2020).

Şekil 89. Torre Santi di Spirito ve Torre del Carmine

Kaynak: (Yazar, 2023)

Şekil 90. Carmini Kalesi

Kaynak: (Yazar, 2023)

Filarete Kulesinin tam simetriğinde, dörtgen planlı kalenin diğer kenarında hem giriş hem çıkış olarak kullanılan bir açıklık daha vardır. Böylece Filarete Kulesi'nden geçip düz bir şekilde yoldan ilerlenilirse Kalenin Carmini girişinden de girilip çıkılabilmektedir(Şekil-90). Filare Kulesi'nden geçerek kalenin kalbi olan iç avluya ulaşılır.

Şekil 91. Sforza Kalesi iç avlusu

Kaynak: (Yazar, 2023)

Sforza Kalesi'nin cephesi, ortaçağ kalelerine özgü sağlam ve savunma amaçlı bir tasarımla karakterize edilir. Dış duvarlar, kalenin orijinal askeri işlevini yansıtan mazgallar ve savunma kuleleriyle güçlendirilmiştir. Bazı bölümlerde, özellikle de Rönesans yenilemeleri sırasında eklenenlerde, büyük kemerli pencerelerin ve dekoratif unsurların varlığı, daha sade ortaçağ özellikleriyle bir tezat oluşturmaktadır.

Kalenin neredeyse tamamı kırmızı tuğladan yapılmıştır. Sadece süpürgelik, mermer, demir ve ahşap bölümler Serizzo taş fabrikasından temin edilerek kullanılmıştır. Sforza Kalesi'nin renkleri, yapı malzemelerinin doğal tonlarından etkilenmiştir. Tuğla işçiliği tipik olarak kırmızı ve kahverengi tonlar sergilerken, taş unsurlar açık bejden griye kadar değişmektedir. Bu renklerin birleşimi kaleye görsel olarak ilgi çekici ve uyumlu bir görünüm kazandırmaktadır. İki dairesel kuleyi birbirine bağlayan yolun tonozlu tavanı tamamen tuğladan yapılmış olup, 2.80 metre yüksekliğindedir ve atış pozisyonları olarak da kullanılan hendek manzarasına bakan yüzlerce küçük pencere ile aydınlatılmıştır. Filare Kulesi'nden geçip avluya ulaşıldığında ortada kemerli bir giriş görülmektedir. Bu girişten geçildikten sonra sağda ve solda Roccheta ve Dük Avlusu adında iki adet avlu bulunur. Roccheta Avlusu'nda Dük Avlusu'na bakan tarafta, İspanyol kale valisi Alvaro de Luna'nın sembolü olan yarım ay ilaveli armalar, 1500'lü yıllardan kalma bölgeleri işaret etmektedir (lombardiabeniculturali.it, 2011).

V. SONUÇ

Bina girişleri, yalnızca geçiş yolları olmaktan çok, şehrin zengin tarihi ve farklı mimari tarzlarıyla karmaşık bir şekilde bağlantılı olan önemli mimari unsurlar olarak ortaya çıkmıştır. Dış ve iç mekanlar arasında bağlantı görevi gören girişler, tarihi binaların estetik karakterinin tanımlanmasında çok önemli bir rol oynamaktadır. Girişler Orta çağ savunma kapılarından, Milano'nun mimari yapıları ve peyzajının kimliğine kadar önemli ölçüde katkıda bulunan ayrıntılı ve sembolik ifadeler sergileyen mimari unsurlar olarak hizmet etmektedirler.

Malzeme seçimleri, renk paletleri ve stratejik yerleşimlerin titiz bir analizi yoluyla bu çalışma, girişlerin çok yönlü önemini ortaya çıkardı ve bunların Milano'nun daha geniş mimari anlatısıyla olan derin bağlantısını aydınlattı.

Girişlerin, kapıların ve avluların genellikle tarihi şehir planlamasından etkilenen stratejik yerleşimi, erişilebilirliği ve şehrin dokusuyla etkileşimi artmaktadır. Yalnızca fiziksel girişler olarak değil aynı zamanda detay ve mimari süslemeleriyle ünlü olan giriş kapıları, tasarımın, konumun ve sembolizmin önemini vurgulamaktadır. Avlular ise tarihi yapılar içerisinde değişen mimari üsluplara uyum sağlayan, zamanla farklı amaçlara hizmet eden dinamik mekanlar olarak ortaya çıkmıştır. Gerek süs havuzları gerek yeşillik ve peyzaj çalışmalarıyla tasarlanan bu avluların yapının girişine ulaşmada pozitif anlamda öneminin olduğu ortaya çıkmıştır.

Çalışma, seçilen örnek yapı girişlerinin yalnızca tarihi olayları yansıtmakla kalmayıp aynı zamanda yüzyıllar boyunca Milano'nun kentsel kimliğini şekillendiren sanatsal hareketleri ve işlevsel ihtiyaçlarını nasıl somutlaştırdığını ortaya çıkardı. Milano'nun tarihi binaları, yalnızca yapılar olarak değil, tarihi olayların, sanatsal hareketlerin ve işlevsel ihtiyaçların bir birleşimini bünyesinde barındıran, şehrin tarihinin depoları olarak da kabul edilmektedir.

Bu araştırmada restorasyon girişimlerinin, bu yapıların özgünlüğüne saygı gösterirken çağdaş ihtiyaçlarla örtüşen uyarlanabilir yeniden kullanım stratejilerini göz önünde bulundurarak, Milano'nun benzersiz kimliğiyle uyumlu olması tavsiye edilir.

Tarihi ve mimari değerlerinin tanınması ve bunların korunmasının Őhrin kültürel kimliğiyle uyumlu hale getirilmesi önerilmektedir. Bu neriler Milano'nun zengin geçmişi ile gelişen mimarisi arasında uyumlu bir birlikteliği teşvik ederek gelecekteki koruma çabalarına rehberlik etmeyi amaçlamaktadır.

Çizelge 5. İncelenilen yapıların zet tablo gösterimi

Yapı Adı	S. Maria Delle Grazie Kilisesi	Duomo Katedrali	Galleria Vittorio Emanuele II	San Giuseppe Kilisesi	Sforza Kalesi
Yapım Yüzyılı	15. yy	14. yy	19. yy	17. yy	14.yy
Mimari Akım	Rönesans ve Gotik	Gotik	Rönesans ve Gotik	Barok	Rönesans
Malzeme Seçimi	Pişmiş toprak tuğla, beyaz mermer ve Saltrio taşı	Bronz, Candoglia ve Carrara mermeri	Demir, cam, dekoratif taş ve sıva	Granit, çok renkli mermer, taş, ahşap	Kırmızı tuğla, doğal taş ve Serizzo taşı
Cephe					
Giriş Kapısı					

VI. KAYNAKÇA

KİTAPLAR

- ANDERSON, C. (2013). **Renaissance Architecture**, Oxford, Oxford University Press.
- ANDREOLA, F., BIRAGHI, M. ve RICCO, GL. (2015). **Milan Architecture Guide 1945-2015**, Milano, Hoepli.
- ARMI, C.E. (2003). **Design and Construction in Romanesque Architecture**, Santa Barbara, Cambridge University Press.
- ASHIRARA, Y. (1981). **Exterior Design in Architecture**, New York, Van Nostrand Reinhold.
- BOSSI, L. (1818). **Guida di Milano o sia descrizione della citta e de'luoghi piu osservabili, al quali da Milano recansi i forestieri compilata dal ... Luigi Bossi ...: Parte prima contenente la descrizione della citta**, Milano, Pietro e Giuseppe Vallardi.
- CHING, F.D.K. (2007). **Architecture: Form, Space and Order**, Canada, John Wiley & Sons, Inc.
- GILBERT, C. (1973). **History of Renaissance Art Painting, Sculpture, Architecture throughout Europe**, New York, Harry N. Abrams, Inc.
- GÜLENAZ, N. (2011). **Batılılaşma Dönemi İstanbul'unda Hanlar ve Pasajlar**, İstanbul, İstanbul Ticaret Odası Yayınları.
- GÜR, Ö.Ş. (1996). **Mekan Örgütlenmesi**, Trabzon, Gür Yayıncılık.
- HARTT, F. (1988). **History of Italian Renaissance Art: Painting, Sculpture, Architecture**, New York, Harry N Abrams Inc.

- KAHN, L. I. (1998). **Louis I. Kahn: Conversations with students**. Houston, Architecture at Rice Publications.
- KOLEKTİF. (2004). **Milano 1900-2000**, İstanbul, Boyut Yayınları Grubu.
- KRIER, R. (1979). **Urban Space**, Londra, Academy Editions.
- KUBAN, D. (2018). **Mimarlık Kavramları**, İstanbul, Yem Yayınevi.
- LAHOR, J. (2007). **Art Nouveau**, Vietnam, Parkstone International.
- LENNING, H.F. (1951). **The Art Nouveau**, Netherlands, Springer.
- MAULSBY, L.M. (2014). **Fascism, Architecture and the Claiming of Modern Milan, 1922-1943**, Toronto, University of Toronto Press.
- MIES, P.V. (2013). **Elements of Architecture: From Form to Place + Tectonics**, New York, EPFL Press English Imprint.
- ONAT,E. (1995). **Mimarlık, Form ve Geometri**, İstanbul, YEM Yayın.
- PALMER, A.L. (2020). **Historical Dictionary of Neoclassical Art and Architecture**, London, Rowman & Littlefield.
- SCOTTI, A. (2015). "6:The Sforza Castle of Milan (1450–1499)". In **A Renaissance Architecture of Power**, Leiden, Brill.
- SMITH, T. (2011). **Contemporary Art: World Currents**, Hong Kong, y Pearson Education, Inc.
- VENTURİ, L.B. (2021). **L'araldica Sforzesca Tra Pesaro e Milano**, Sicila, Edizione Giugno.
- WEYL, H. (1952). **Symmetry**, Princeton, Princeton University Press.
- YÜREKLİ, H. ve YÜREKLİ, F. (2004). **Mimarlık Bir Entelektüel Enerji Alanı**, İstanbul, Yapı Yayın.
- ZIZI, M., CACACE, D., CORLITO, V., ROUHI, J. ve MATTEIS, G. (2021). **Advances in Utopian Studies and Sacred Architecture**, Cham, Springer.

MAKALELER

- ABDULHUSSAIN, L.A., ABBAS,K.A. ve HADDAD, A.T.H. (2023). “Rhythm Phenomenology in Architecture and Building Design”, **International Journal of Construction Supply Chain Management**, cilt 13, sayı 1, ss.17-36.
- AIELLO, D. ve BOLOGNESI, C. (2020). “Reliving History: The Digital Reconstruction of the Convent of Santa Maria delle Grazie in Milan”, **Virtual Archaeology Review**, cilt 11, sayı 23, ss.106-126.
- AKIN, G. ve YİĞİTPAŞA, N.T. (2020). “XVIII.Yüzyıl Berlin Kiliselerinde Neoklasik Üslup”, **Amisos**, cilt 5, sayı 8, ss.219-258.
- ALAKAVUK, E. (2018). “Threshold Approaches to Architectural Design Studio”, **EDP Sciences**, cilt 48, ss.1-4.
- ASLAN, F., ASLAN, E. ve ATİK, A. (2015). “İç Mekanda Algı”, **İnönü Üniversitesi Sanat ve Tasarım Dergisi**, cilt 5, sayı 11, ss.139-151.
- BAIN, B.A. (1990). “Approaching Buildings: A Conceptual Model of the Entry Sequence”, **Jay Farbstein & Associates, Inc.**, sayı 21, ss.204-213.
- BHONSLE, K.D (2010). “Thresholds in Architecture”, **Architecture-Time, Space and People**, cilt 10, sayı 6, ss.30-36.
- BOCA, A., TOADER, T.P. ve MIRCEA, C. (2020). “Romanesque Historical Monuments Reconstruction by Using Original Materials and Recycling of Those that Have Lost Their Historical Value”, **Proceedings**, cilt 63, sayı 7, ss.1-8.
- BUGINI, R. ve FOLLI, L. (2008). “Stones Used in Milan Architecture”, **Materiales de Construcción**, cilt 58, sayı 289-290, ss.33-50.
- CEYLAN, S. ve YİĞİTPAŞA, N.T. (2021). “Güney İtalya Lecce’de Barok Dönem (XVII. Yüzyıl) Kilise Bezemeleri”, **Amisos**, cilt 6, sayı 11, ss.202-219.
- CONNORS, J. (1990). “Ars Tornandi: Baroque Architecture and the Lathe”, **The University of Chicago Press**, cilt 53, ss. 217-236.

- CORONELLÌ, D., CAGGÌONÌ, B. ve ZANELLA, F. (2013). “Cathedral of Milan- Structural History of the Load-Bearing”, **International Journal of Architectural Heritage**, cilt 9, sayı 4, ss.510-528.
- DALLI, M. ve SOYLUK, A. (2022).“The Digital Nature of Gothic - Lars Spuybroek & John Ruskin”, **DEPARCH Journal of Design Planning and Aesthetics Research**, cilt 1, sayı 1, ss.55-64.
- DANAEINIA A. (2020). “The Sense of Entrance to a Place in Kashan Historical Houses”, **Vilnius Gediminas Technical University**, cilt 45, sayı 1, ss.38-49.
- DUVERNOY, S. (2015). “Baroque Oval Churches: Innovative Geometrical Patterns in Early Modern Sacred Architecture”, **Nexus Network Journal**, sayı 17, ss.425-426.
- GASPAROLÌ, P. ve PIANEZZE, F. (2018). “La Galleria Vittorio Emanuele II a Milano. I materiali ei restauri del passato come base di conoscenza per l’intervento recente ”, **Recupero e Conservazione**, sayı 149, ss.38-44.
- GORIUNOV, V. (2016). “The Liberty Style - Italian Art Nouveau Architecture”, **EDP Sciences**, cilt 53, ss.1-5.
- HALICI, E. ve YURTTAŞ, H. (2022). “Barok-Rokoko Üsluplarının Mimari Süslemedeki Gücü”, **Anasay**, sayı 19, ss.2-28.
- HIZLI, N. ve ULUBAY, S. (2017). “Pasajların Algısı Üzerine bir İrdeleme; İstiklal Caddesi Örneği”, **TRANSITION in at on and over under SPACE** , **Ktü**, ss.113-125.
- KHAYIF, S. H. (2021). “Aesthetics Of Design Elements In The Drawings Of Futuristic Movement Artists”, **Elementary Education Online**, cilt 20, sayı 5, ss.7885-7919.
- KIM, N. (2021). “Aesthetics of Romanesque Architecture”, **The Journal of Aesthetic Education**, cilt 55, sayı 1, ss.91-108.
- KRERI, C. ve GHARIRI, R. (2021). “The Renaissance Architecture”, **Peoples Democratic Republic of Algeriaministry of Higher Education and Scientifics**

Research Abdelhamid Ibn Badis University of Mostaganem Faculty of Science and Technology Departement of Architecture, ss.2-6.

- KURTAR, S. (2012). “Mekâni Yaşamak : Lefebvre ve Mekânın Diyalektik Oluşumu TÛCAUM”, **Coğrafya Sempozyumu**, ss.349-356.
- LIAPES, J. (1988). “Color in neoclassical architecture”, **Aesthetics**, cilt 55, sayı 333, ss.300-302.
- MENON, V. ve BAI, K. (2018). “Exploring the Similarities of Gothic Architecture and Costume to Develop Desings for the Contemporary Wear by Using Gothic Features”, **Tjprc**, cilt 8, sayı 5, ss.29-42.
- NASAR, J.L. (1988). “Visual Preferences in Urban Street Scenes: A Cross-Cultural Comparison Japon and United States, Environmental Aesthetics”, **Cambridge University Press**, ss.260-274.
- O’SULLIVAN, M. ve DOWNEY, L. (2020). “Hiberno-Romanesque Churches”, **Archaeology Ireland**, cilt 34, sayı 4, ss.41-45.
- SANDROLINI, F., FRANZONI, E., VARUM,H. ve NAKONIEZNY,R. (2011). “Materials and Technologies in Art Nouveau Architecture: Façade Decoration Cases in Italy, Portugal and Poland for a Consistent Restoration”, **Informes de la Construcción**, cilt 63, sayı 524, ss.5-11.
- SCHOFIELD, R. (1986). “Bramante and Amadeo at Santa Maria delle Grazie in Milan”, **Vita e Pensiero**, sayı 78(3), ss.41-58.
- SCHUMACHER, T.L. (1988). “Terragni and Classicism: Fence Sitting at the Barricades”, **Journal of Architectural Education**, cilt 41, sayı 4, ss.11-19.
- SEBREGONDI, G.C. ve SCHOFIELD, R. (2016). “First Principles: Gabriele Stornaloco and Milan Cathedral”, **Architectural History**, cilt 59, ss.63-122.
- SEPPÄLÄ, S. (2021). “Musical language unlocking sacred spaces: Armenian architecture experienced”, **In A.-V. Kärjä & S. Korkalainen (Eds.)**, ss.50-77.
- SHOJDA, A.M., MANSOURI, B. ve MATIN, M. (2018). “Explaining propagation of quasi neo classical style in contemporary buildings Case study: Tehran City

Zone1-3”, **Journal of Energy Management and Technology (JEMT)**, cilt 2, sayı 3, ss.8-21.

SOĞUKKUYU, B. ve TUNÇ, A.Z. (2013). “Kent Kültürüne ve Toplumsal Yapıya Bağlı Olarak Kentte Tipografinin Kullanımı (İzmir ve Milano Örnekleri)”, **Süleyman Demirel Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Hakemli Dergisi ART-E**, sayı 12, ss.155-159.

STOYANOVA, I. (2015). “The iron-glass roof of the Milan Gallery Vittorio Emanuele II: knowing the past, understanding the present and preservation for the future”, **WIT Transactions on The Built Environment**, cilt 153, ss.75-86.

STOYANOVA, I. (2016). “The Roof of the Gallery Vittorio Emanuele II in Milan: Reconstructing the Original Building Technology”, **The Proceedings of the Third Annual Conference of the Construction History Society**, ss.277-294.

ŞENYURT, O. (2018). “Letonya’nın Başkenti Riga’da “Art Nouveau” Üslubu ve Müzesi”, **Kocaeli Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Dergisi**, sayı 4, ss.36-45.

TEZLER

AKGÜN, Ü.E. (2011). “Müzelerde Mekan Kurgusunun Algı ve Yön Bulmadaki Etkisinin İncelenmesi”, **İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, ss.1-107.

ATAOĞLU, N.C. (2009). “Çağdaş Mimaride Bir Antitez: Sirkülasyon”, **Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, ss.1-354.

BECERİK, B. (2001). “Mimarlıkta Estetik Olgusu ve Değerlendirilmesi Sorunu”, **İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, ss.1-105.

DİNÇER, S. (2022). “Yapı Girişlerinin İç ve Dış Mekan Kapsamında Değerlendirilmesi: Zaha Hadid Yapıları Örneği”, **Karadeniz Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, ss. 1-120.

GİĞİ, Y. (2009). “FBE Mimarlık Anabilim Dalı Bina Araştırma ve Planlama Programında Hazırlanan”, **Yıldız Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, ss.1-83.

ÖZTÜRK, G. (2020). “Kıyı Alanlarında Gündelik Hayatı Kuran Eşik Mekanların İncelenmesi”, **İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, ss.1-178.

PERİNÇEK, V.S. (2003). “Kamusal Alan – Kamuya Açık Özel Mekan İlişkisinde Geçiş Bölgeleri”, **İstanbul Teknik Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, ss.17-126.

ŞAMLIOĞLU, T. (2019). “21.Yüzyılda Mimari Formu Anlamak”, **Beykent Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü**, ss.1-164.

ELEKTRONİK KAYNAKLAR

“Art Nouveau”, Wikipedia, https://tr.wikipedia.org/wiki/Art_Nouveau, (Erişim Tarihi: 26 Ağustos 2023.)

“Casa Galimberti”, Wikimedia Commons, [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Casa_galimberti_-_milano_24.02.11_\(ritoccata\).jpg](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Casa_galimberti_-_milano_24.02.11_(ritoccata).jpg) (Erişim Tarihi: 12 Ağustos 2023.)

“Castello Sforzesco”, <https://es.visititaly.com/info/938223-castello-sforzesco-milano.aspx> (Erişim Tarihi: 19 Aralık 2023.)

“Castello Sforzesco”, https://it.wikipedia.org/wiki/Castello_Sforzesco (Erişim Tarihi: 16 Aralık 2023.)

“Castello Sforzesco”, Travelitalia, <https://travelitalia.pl/zamek-sforzow-castello-sforzesco-najwazniejsze-informacje-o-obiekcie/> (Erişim Tarihi: 15 Aralık 2023.)

“Cerkev Santa Maria delle Grazie, Milano”, Wikipedia, https://sl.m.wikipedia.org/wiki/Cerkev_Santa_Maria_delle_Grazie,_Milano (Erişim Tarihi: 14 Eylül 2023.)

“Chiesa di Santa Maria delle Grazie (Milano)”, Wikipedia, [https://it.wikipedia.org/wiki/Chiesa_di_Santa_Maria_delle_Grazie_\(Milano\)](https://it.wikipedia.org/wiki/Chiesa_di_Santa_Maria_delle_Grazie_(Milano)) (Erişim Tarihi: 18 Eylül 2023.)

- “Chioostro delle Rane”, Flickr,
<https://www.flickr.com/photos/129433896@N07/26052825174/in/photolist-dvLwfz-GvfNQs-nUkt4U-C7Trmg-FGcxfW> (Erişim Tarihi: 10 Eylöl 2023.)
- “Church of San Giuseppe”, Milano Fotografo,
<http://www.milanofotografo.it/englishSvagoCulturaDettagliBellezzeMilano.aspx?ID=128> (Erişim Tarihi: 16 Mayıs 2023.)
- “Duomo di Milano” Wikipedia, https://it.wikipedia.org/wiki/Duomo_di_Milano,
(Erişim Tarihi: 7 Kasım 2023.)
- “Galleria Vittoria Emanuelle II- Africa Mosaics”, Flickr,
<https://www.flickr.com/photos/almilan/3912412380/> (Erişim Tarihi: 25 Kasım 2023.)
- “Galleria Vittoria Emanuelle II- America Mosaics”, Flickr,
<https://www.flickr.com/photos/almilan/3911630685/> (Erişim Tarihi: 25 Kasım 2023.)
- “Galleria Vittoria Emanuelle II- Asia Mosaics”, Flickr,
<https://www.flickr.com/photos/almilan/3912412354/> (Erişim Tarihi: 25 Kasım 2023.)
- “Galleria Vittoria Emanuelle II- Europa Mosaics”, Flickr,
<https://www.flickr.com/photos/almilan/3911630509/> (Erişim Tarihi: 25 Kasım 2023.)
- “Galleria Vittoria Emanuelle II- Stemma di Frenze”, Wikimedia Commons,
https://commons.wikimedia.org/wiki/File:3502_-_Milano_-_Galleria_Vittorio_Emanuele_-_Stemma_di_Firenze_-_Foto_Giovanni_Dall%27Orto,_22-June-2007.jpg (Erişim Tarihi: 10 Kasım 2023.)
- “Galleria Vittoria Emanuelle II”, Flickr,
<https://www.flickr.com/photos/jacobsurland/20141911582/in/photolist-2nUmPtP-gS6kwF-2mJtMb1-2mKvUg7-dS2HJ1-wFSyzC-2knM42S-2k5Go5s-6cbuW2-2omyjnJ-QazzB3-2cEMknP-QyuY8v-2bh1Ean-2bh1FKX-Nxjb8n-2dLL2aN-QazyTQ-LzRFT2-NUxsoB-29U9NaE-24g8Tdc-QyvceR-oUpeoP-2ka1Q> (Erişim Tarihi: 20 Kasım 2023.)

- “Galleria Vittorio Emanuele II”, Italia.it, <https://www.italia.it/en/lombardy/milan/vittorio-emanuele-ii-gallery> (Erişim Tarihi: 24 Kasım 2023.)
- “Girl Dancing on Piazza del Duomo”, Flickr, <https://www.flickr.com/photos/rudymareelphotography/51676540720/in/photolist-2nUmPtP-gS6kwF-2mJtMb1-2mKvUg7-dS2HJ1-wFSyzC-2knM42S-2k5Go5s-6cbuW2-2omyjnJ-QazzB3-2cEMknP-QyuY8v-2bh1Ean-2bh1FKX-Nxjb8n-2dLL2aN-QazyTQ-LzRFT2-NUxsoB-29U9NaE-24g8Tdc-QyvceR-oUpeoP-2ka1Qbw-2hyEZkE-HW6N5g-25YwYdz-2hyEZbX-KMxHNG-7k8HDc-9QRTC0-2oVW4FM-6oXjq4-6J8LdS-fuueK5-2bh1EX4-dzTvxF-MqdNCE-9YsYQE-5N6EV5-27P3pKc-8DsPwb-8DpFvx-8DsNzm-VSb8qi-cxeuzU-4L8JBS-3cz9eU-bLCDPX> (Erişim Tarihi: 25 Kasım 2023.)
- “How Milan’s Bosco Verticale Has Changed the Way Designers Think About Sustainable Design”, Architectural Digest, <https://www.architecturaldigest.com/story/how-milans-bosco-verticale-has-changed-the-way-designers-think-about-sustainable-design>, (Erişim Tarihi: 03 Kasım 2023.)
- “Le “imprese” Visconti-Sforza di Franca Guerreri”, <http://www.storiadimilano.it/arte/imprese/Imprese10.htm> (Erişim Tarihi: 01 Mayıs 2023.)
- “Luigi Acquisti”, Wikipedia, https://it.wikipedia.org/wiki/Luigi_Acquisti (Erişim Tarihi: 22 Eylül 2023.)
- “Madonnina”, Milano Events, <https://milanoevents.it/wp-content/uploads/2016/07/1424589802-madonnina.jpg> (Erişim Tarihi: 01 Kasım 2023.)
- “Milan”, Encyclopedia Britannica, <https://www.britannica.com/place/Milan-Italy>, (Erişim Tarihi: 20 Ağustos 2023.)
- “Modernizm”, Wikipedia, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Modernizm> (Erişim Tarihi: 18 Mayıs 2023.)

- “Neoclassical Architecture”, Designing Buildings, https://www.designingbuildings.co.uk/wiki/Neoclassical_architecture, (Erişim Tarihi: 22 Ağustos 2023.)
- “Rocchetta”, <https://www.lombardiabeniculturali.it/architetture/schede/LMD80-00376/> (Erişim Tarihi: 19 Aralık 2023.)
- “Rönesans Dönemi’nin Mimari Yapılar Üzerine Etkisi”, Alegori, <https://www.alegoridergi.com/ronesas-doneminin-mimari-yapilar-uzerine-etkisi/>, (Erişim Tarihi: 15 Mart 2023.)
- “S. Maria delle Grazie- Lunetta del portale”, Wikimedia Commons, https://commons.wikimedia.org/wiki/File:3053_-_Milano_-_S._Maria_delle_Grazie_-_Lunetta_del_portale_-_Foto_Giovanni_Dall%27Orto_-_6-Mar-2008.jpg (Erişim Tarihi: 10 Eylül 2023.)
- “S. Maria delle Grazie- Lunetta del portale”, Wikimedia Commons, https://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/0/08/Lunetta_del_portale_di_Santa_Maria_delle_Grazie_a_Milano_con_l%27effige_di_Beatrice_d%27Este%2C_Michelangelo_Bellotti.jpg (Erişim Tarihi: 10 Eylül 2023.)
- “Santa Maria delle Grazie”, Buffaloah, <https://buffaloah.com/a/virtual/italy/milan/davin/ch.html> (Erişim Tarihi: 14 Eylül 2023.)
- “Sforza Castle: View of the main entry, the Torre del Filarete”, <https://curate.nd.edu/show/kp78gf09c5h#:~:text=The%20main%20square%20entrance%20tower,monument%20to%20King%20Umberto%20I.> (Erişim Tarihi: 18 Aralık 2023.)
- “The Building Approach”, Frontdesk, <https://frontdesk.co.in/theory-of-design/circulation-elements/> (Erişim Tarihi: 14 Eylül 2023.)
- “The Symbolism of Acanthus in Architecture Design”, Heartwood Carving, <https://www.heartwoodcarving.com/the-symbolism-of-acanthus-in-architecture-design> (Erişim Tarihi: 28 Haziran 2023.)

“Vitruvius”, Wikipedia, <https://tr.wikipedia.org/wiki/Vitruvius>, (Erişim Tarihi: 28 Nisan 2023.)

“What is Baroque Architecture? Characteristic & Examples”, Decombo, <https://decombo.com/baroque-architecture-characteristics/> (Erişim Tarihi: 15 Temmuz 2023.)

ÖZGEÇMİŞ

Ad-Soyad: Mısra SOYLU

ÖĞRENİM DURUMU

Lisans: 2020, İstanbul Aydın Üniversitesi, Mimarlık ve Tasarım Fakültesi, Mimarlık Bölümü

Yüksek Lisans: 2024, İstanbul Aydın Üniversitesi, Mimarlık Anabilim Dalı, Mimarlık

DİĞER YAYINLAR, SUNUMLAR VE PATENTLER:

Soylu, M. ve Küçükali U. F., 2023. Organik Mimari: Frank Llyod Wright'ın Organik Mimari Tarzı. 11. Uluslararası Mühendislik Mimarlık ve Tasarım Kongresi, Haziran 911-917, 2023 İstanbul, Türkiye.

